

การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นัตรินทร์ ตันตระกูล

ศิลปบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปและการออกแบบสื่อ

คณะวิจิตรศิลป์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2564

การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฉัตรินทร์ ตันตระกูล

เอกสารประกอบศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมษายน 2564

การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฉัตรินทร์ ตันตระกูล

ศิลปนิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปบัณฑิต

สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์ จันทร์หอม)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรกฎ ใจรักษ์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนัย เศรษฐเสวี	กรรมการ
--	---------

อาจารย์ ดร. ธัชธรรม ศิลป์สุพรรณ	กรรมการ
---------------------------------	---------

อาจารย์ปฐมพงศ์ มานะกิจสมบุรณ์	กรรมการ
-------------------------------	---------

อาจารย์สาวิตรา ประเสริฐพันธุ์	กรรมการ
-------------------------------	---------

อาจารย์ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ	กรรมการ
-------------------------------	---------

เมษายน 2564

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แต่

บิดา มารดา และอาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรกฎ ใจรักษ์ รวมถึงอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาศิลปะและการออกแบบสื่อที่คอยให้คำแนะนำในยามที่ผู้วิจัยเผชิญกับปัญหาที่ยากจะเกินแก้ไข และคอยชี้แนะถึงจุดบกพร่องของงานจนนำไปสู่การแก้ไขจนสมบูรณ์แบบ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติของข้าพเจ้าที่คอยสนับสนุนทั้งด้านทุนทรัพย์และกำลังใจในยามที่ผู้วิจัยรู้สึกท้อแท้และเหนื่อยล้าจากปัญหามานานนับประการและพร้อมเข้าใจเสมอมา คอยเป็นกำลังใจ และคอยผลักดันให้ผู้วิจัยทำผลงานจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตั้งแต่วันแรกจนถึงวันจัดแสดงผลงาน

ฉัตรินทร์ ดันตระกูล

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้เขียน	นาย นัตรินทร์ ตันตระกูล
ปริญญา	ปริญญาศิลปบัณฑิต (สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)
อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรกฎ ใจรักษ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้วิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในทั่วโลก ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตของประชากรเป็นจำนวนมาก อีกทั้งในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมทั้งรายใหญ่ รายเล็กต่างก็ต้องประสบพบเจอกับชะตากรรมอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ การที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาความกลัวในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่นั้น มีขึ้นไปเพื่อสะท้อนโครงสร้างทางสังคมไทยที่หล่อหลอมให้ความกลัวเหล่านี้ถือกำเนิดขึ้นมาในความคิดของพวกเขา อีกทั้งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการใช้สื่อแอนิเมชัน 3 มิติมาเป็นเครื่องมือในการผลิตผลงาน จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถก้าวข้ามขีดจำกัดของสื่อแอนิเมชันไทยที่น้อยนักจะพูดถึงประเด็นทางสังคมอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านแหล่งข้อมูลต่างๆ อาทิบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องบวกกับการจัดทำแบบสอบถามให้แก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะนำผลสรุปเหล่านั้นมาสังเคราะห์ออกเป็นผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติภายใต้ชื่องาน “The Dark Ages”

Thesis Title	A Study The Fear of Life of Chiangmai University Students After Graduation
Author	Mr. Chattin Tantrakul
Degree	Bachelor of Fine Arts (Media Arts and Design)
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Korakot Jairak

ABSTRACT

The purpose of this Study is to study the fear of life of Chiangmai University Students after graduation. Under crisis of COVID-19 virus pandemic, it has affected many people's health and life. In addition, businesses and industries, both large and small are faced with their inevitable fate. Researcher chose to study the fear among graduating students in order to reflect Thailand social structure that have shaped these fears in their minds. In addition, researcher saw that 3D animation as a tool for producing work. It will allow researcher to push the boundaries of Thai animation, which rarely speaks honestly about social issues. All of this relies on research through sources such as academic articles, books, thesis and all sorts of relevant, plus questionnaires to the target audience in order to synthesize those conclusions into 3D animation under the title "The Dark Ages".

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 กระบวนการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับ “ความกลัว”	8
2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับช่วงวัย	8
2.1.2 ความกลัวในขั้นพื้นฐานก่อนเข้าสู่การเป็นนักศึกษา	11
2.1.3 ความกลัวในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษา	14
2.2 ศิลปะกับการแสดงออกทางอารมณ์	17
2.2.1 การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานศิลปะ	17
2.2.2 ความเข้าใจในลัทธิสำแดงอารมณ์	20
2.3 ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในประเทศไทย	23
2.3.1 อิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อความคิด	24
2.3.2 การไม่ปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษา	25

2.3.3	ปริมาณบัณฑิตมากเกินไปความต้องการของตลาดแรงงาน	26
2.4	สถานการณ์ของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน	27
2.4.1	ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	28
2.4.2	การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย	29
2.4.3	การเกิดขึ้นของรัฐสวัสดิการ	30
2.4.4	การรัฐประหารกับระบบเศรษฐกิจ	32
2.5	แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาวิเคราะห์	35
2.5.1	แนวคิดจิตใต้สำนึกของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)	35
2.5.2	แนวคิดจิตใต้สำนึกของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)	36
2.5.3	แนวคิดเกี่ยวกับสัญญะวิทยา (Simiology)	36
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	39
3.1	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	39
3.2	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.4	ขั้นตอนการดำเนินงาน	40
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	41
4.1.1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนและความกลัวในอนาคต	46
4.1.2	ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาในวิกฤตการณ์ COVID-19	47
4.1.3	ปัจจัยด้านระบบการศึกษา	47
4.1.4	ปัจจัยด้านระบบเศรษฐกิจ	48
4.1.5	ปัจจัยด้านรัฐสวัสดิการ	49
4.1.6	ปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมือง	49
4.1.7	สรุปแนวคิดจิตใต้สำนึกที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	50
4.1.8	สรุปแนวคิดสัญญะวิทยาต่อผลงานศิลปะ	51

บทที่ 5	แนวทางผลงานและศิลปะที่เกี่ยวข้อง	53
5.1	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	53
5.2	ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 1	57
5.3	ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 2	59
5.4	ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	60
บทที่ 6	สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ	63
6.1	ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทย	63
6.2	ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต	64
เอกสารอ้างอิง		65
ภาคผนวก		71
	ภาคผนวก ก ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	72
ประวัติผู้เขียน		77

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	25

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 The Scream	18
ภาพที่ 2.2 The Third of May 1808	19
ภาพที่ 2.3 Number 1 (Lavender Mist)	21
ภาพที่ 2.4 Chief	22
ภาพที่ 2.5 Zone	22
ภาพที่ 2.6 Thaw	23
ภาพที่ 2.7 Freud’s Iceberg	35
ภาพที่ 4.1 The Persian Jacket	51
ภาพที่ 5.1 Earth & Moon	53
ภาพที่ 5.2 Pepper	54
ภาพที่ 5.3 Chefs	55
ภาพที่ 5.4 From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’	56
ภาพที่ 5.5 From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’	57
ภาพที่ 5.6 ผลงานศิลปนิพนธ์ “Fear of Teenagers”	58
ภาพที่ 5.7 ผลงานศิลปนิพนธ์ “Fear of Fear”	59
ภาพที่ 5.8 ผลงานศิลปนิพนธ์ “The Dark Ages”	61
ภาพ ก.1 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	73

ภาพ ก.2 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	74
ภาพ ก.3 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	75
ภาพ ก.4 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3	76

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้หยิบเอาประเด็นทางสังคมที่สำคัญมาศึกษาอย่างละเอียดถึงรากฐานของปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ถูกกดทับมานานเกินครึ่งศตวรรษ โดยที่เนื้อหาจะถูกเล่าผ่านสื่อสมัยใหม่อย่าง “สื่อแอนิเมชัน 3 มิติ” เพื่อส่งต่อสารสำคัญไปสู่ผู้ชมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการทำวิจัยในครั้งนี้

1.1 ที่มาและความสำคัญ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ตลอดช่วงปีที่ผ่านมาได้คร่าชีวิตของผู้คนไปมากกว่า 1.6 ล้านราย อีกทั้งยอดผู้ติดเชื้อในปัจจุบันจากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO) อยู่ที่ 77 ล้านรายทั่วโลก (World Health Organization, 2020: online) การแพร่ระบาดในครั้งนี้นอกจากจะนำมาซึ่งความสูญเสียแก่มวลมนุษยชาติแล้วนั้น ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจก็นับว่ารุนแรงยิ่งกว่าช่วง “ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)” เมื่อปี 1929-1939 เสียอีก แม้แต่ประเทศที่กำลังก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจโลกอย่างประเทศจีน ยังต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บริษัทผู้ผลิตและธุรกิจค้าปลีกหลายรายจำเป็นต้องปลดพนักงานออกเพื่อความอยู่รอดของตนเอง หรือขึ้นเลวร้ายสุดก็ต้องปิดตัวลงไป อย่างที่ทราบกันดีว่าจีนเป็นชาติแรกที่ตรวจพบเจอเชื้อไวรัส COVID-19 ที่เมืองอู่ฮั่นเมื่อเดือนมกราคม ซึ่งหลังจากที่การแพร่ระบาดลุกลามไปยังมณฑลอื่นๆ ทางรัฐบาลจึงประกาศล็อกดาวน์ประเทศจนสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสลงได้ในระลอกแรก บริษัทและธุรกิจต่างๆภายในประเทศจึงกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ประเทศอื่นยังต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดในระลอกแรกอยู่นั่นเอง (Glion, 2020: online)

ส่วนแนวโน้มการแพร่ระบาดในประเทศสหรัฐอเมริกา ยังไม่มีท่าทีว่าจำนวนผู้ติดเชื้อภายในประเทศจะลดลงแต่อย่างใด ก่อนหน้านั้นนักเศรษฐศาสตร์จาก Morgan Stanley ซึ่งเป็นธนาคารเพื่อการลงทุนข้ามชาติและบริษัทให้บริการทางการเงินของสหรัฐฯ คาดการณ์ไว้ว่าเศรษฐกิจในช่วงไตรมาสที่สองของปีจะลดลง 30% ในส่วนของการบริโภค และอัตราการว่างงานจะสูงขึ้นเป็น 12.8% (Glion, 2020: online) เมื่อพูดถึงการว่างงาน กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดเป็นอันดับแรกๆคงหนีไม่พ้นบัณฑิตจบใหม่ ขนาดที่ว่าสื่อหนังสือพิมพ์ชื่อดังอย่าง El Universal ถึงกับตั้งฉายาให้เด็กกลุ่มนี้ว่าเป็น “The Lockdown Generation” เลยทีเดียว ในเมื่ออัตราการแพร่ระบาดยังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นต่อไปเรื่อยๆ หลายบริษัทจึงจำเป็นต้องยกเลิกโปรแกรมฝึกงานของนักศึกษาออกไป จึงเป็นการตัดโอกาสในการ

เตรียมพร้อมก่อนที่นักศึกษาเหล่านี้จะจบออกไปสู่ตลาดแรงงานจริงไปโดยปริยาย (Inder Bugarin, 2020: online)

มาที่สถานการณ์ในประเทศไทย อัตราการว่างงานของบัณฑิตที่จบไปก่อนหน้านี้จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติอยู่ที่ประมาณ 5 แสนราย ซึ่งยังไม่รวมกับนักศึกษาที่กำลังจะจบมาสมทบอยู่อีกประมาณ 3 แสนราย สุวิทย์ เมษินทรีย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เคยกล่าวไว้ว่า “ถ้าหากพนักงานยังคงถูกปลดออกอย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นตัวเลขของอัตราการว่างงานอาจแตะถึงหลัก 1 ล้านราย” (Thana Boonlert, 2020: online) นับเป็นความโชคร้ายของนักศึกษาไทยในปัจจุบันที่มีโอกาสจะถูกพิษของเศรษฐกิจเล่นงาน มีหน้าเข้าสถานการณ์ด้านการเมืองท่ามกลางกระแสข่าวลือเรื่องการรัฐประหาร ยิ่งเป็นการซ้ำเติมอนาคตของพวกเขาที่ต้องอยู่ในระบบนี้ไปอีก 40-50 ปีข้างหน้า จึงไม่แปลกนักที่จะพูดถึงเรื่อง “ความกลัวและความวิตกกังวล” ในช่วงเวลาที่สถานการณ์ในประเทศไทยยังอยู่ในความไม่แน่นอนเช่นนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความกลัวและความวิตกกังวลเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา กับนักศึกษาที่จะจบออกไปสู่ตลาดแรงงาน ความกลัวและความวิตกกังวลเหล่านี้มักจะมาในรูปแบบของการตั้งคำถามต่อตนเองว่า “จะทำอะไรต่อจากนี้ดี? จะประสบความสำเร็จได้อย่างไร?” ตลอดชีวิตเรามักบอกตนเองอยู่เสมอว่า “เราต้องตั้งใจเรียนเพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำให้ได้ เพื่อที่ในอนาคตเราจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต” (Yael Kent, n.d: online) จากข้อมูลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศในปี 2019 ระบุว่าอัตราการว่างงานของบุคคลอายุตั้งแต่ 15-24 ปี สูงขึ้นถึง 13.6% มากกว่าในปี 2007 ซึ่งเป็นช่วงที่โลกกำลังเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจถดถอย (Global Financial Crisis) ซึ่งตัวเลขในตอนนั้นอยู่ที่ประมาณ 12.3% (Inder Bugarin, 2020: online) ส่วนตัวเลขของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้คิดเชื่อมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก จากข้อมูลของหน่วยงานราชการระบุว่าอัตราการว่างงานของบุคคลอายุตั้งแต่ 16-24 ปี สูงถึง 18.6% เฉยทีเดียว นับว่าเป็นตัวเลขที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกจากปีที่ผ่านมาเสียอีก (Nicole Dienst and Kelsey Johnson, 2020: online) เมื่อมองกลับมายังสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นอกจากประเทศจะเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยจากการที่อุตสาหกรรมการผลิตหลายแห่งเริ่มย้ายฐานการผลิตออกไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน บริษัทและธุรกิจบางรายต้องปิดตัวลงไปหรือปลดพนักงานของตนเองออก ความไม่มั่นคงทางด้านการเมืองและการปกครองเองก็อาจมีส่วนทำให้เพดานความกลัวของนักศึกษาถูกยกระดับขึ้นไปอีกชั้น

ในปัจจุบันเริ่มมีกลุ่มคนที่ออกมาเรียกร้องถึงเรื่อง “รัฐสวัสดิการ หรือ Welfare State” อันที่จริงแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการ ปรีดี พนมยงค์ หนึ่งในแกนนำคนสำคัญของคณะราษฎรเคยเสนอพระราชบัญญัติ

ประกันความสุจริตของราษฎร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเค้าโครงเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวมี เค้าโครงเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากเกินไปในยุคสมัยนั้น จึงถูกกลุ่มจารีตนิยมต่อต้าน (ภาคภูมิ แสงนกกุล, 2018: online) มีหน้าซ้ำเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อปี 2500 เปรียบเสมือนการปิดประตูแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการไปอย่างถาวร สิทธิประโยชน์เหล่านี้จึงตกไปอยู่กับกลุ่มข้าราชการซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนและเป็นกลไกสำคัญในการบริหารประเทศของรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อดีต นายกรัฐมนตรีคนที่ 11 ของประเทศไทย (มัชรูมย์ ธรรมบุษดี, 2020: online)

ในช่วงตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980-1990 เป็นต้นมาที่ภาคประชาคมเริ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้นกว่าแต่ ก่อนจนสามารถกลายมาเป็นตัวกลางระหว่างรัฐและสังคมเพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้องด้านสวัสดิการ หลังจากนั้นเริ่มมีการขยายการครอบคลุมสวัสดิการไปยังคนกลุ่มอื่นๆที่ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการ และยังครอบคลุม ความเสี่ยงทางสังคมชนิดอื่นๆที่ตามมา อาทิเช่น การสร้างระบบประกันสังคม การขยายสิทธิเรียนฟรี แต่ หลังจากที่เกิดวิกฤตต้มยำกุ้งเมื่อปี 2540 ก็พิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าสวัสดิการที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความ ต้องการของประชาชน ระบบปกป้องสังคมของภาครัฐยังไม่แข็งแรงพอจะรับมือกับความไม่แน่นอนของ เศรษฐกิจโลก ถึงแม้ว่าในช่วงรัฐบาลของ นาย ทักษิณ ชินวัตร จะมีการออกนโยบายทางสังคมต่างๆมากมาย เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนระดับล่างทั้งนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน พักหนี้ เกษตรกร ประกันราคาเกษตร ฯลฯ แต่เมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อปี 2549 ทำให้นโยบายต่างๆที่วางไว้เป็น อันต้องหยุดชะงักลง (ภาคภูมิ แสงนกกุล, 2018: online)

จากปัญหาเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันที่ส่งผลให้นักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่ตกอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อ การกลายเป็นบุคคลว่างงานโดยที่ภาครัฐไม่ได้มีระบบป้องกันสังคมที่แข็งแรงพอจะ โอบอุ้มพวกเขา จึงเป็น ที่มาของแนวคิด “เงินเดือนให้เปล่า หรือ Universal Basic Income หรือชื่อย่อว่า UBI” กลุ่มอาจารย์ เศรษฐศาสตร์ทั้ง 18 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเสนอให้ทางรัฐบาลยกเลิกมาตรการการแจกเงิน 5,000 บาท เนื่องจากยังมีผู้เดือดร้อนจำนวนมากเข้าไม่ถึงมาตรการดังกล่าว อีกทั้งระบบคัดกรองก็ยังไม่มีความแม่นยำเท่าที่ควร โดยให้เปลี่ยนไปใช้นโยบายแจกเงินจำนวน 3,000 บาท แก่ประชาชนทุกคนที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นระยะเวลา 3 เดือน (ยกเว้นเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่อยู่ในระบบประกันสังคม) เพื่อให้ ครอบคลุมไปถึงประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม คาดว่าจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 440,000 ล้านบาท แต่ใน ความเป็นจริงมาตรการที่อาจารย์ทั้ง 18 คนได้เสนอไปนั้นยังไม่ถูกนับว่าเป็น UBI เนื่องจากยังเป็นการให้ แบบกำหนดเงื่อนไขผู้มีสิทธิตนเอง ซึ่งคล้ายกับในประเทศสเปนที่มีการออกมาตรการแจกเงินเดือนขั้นต่ำ แก่ทุกครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 450 ยูโร (ราว 15,900 บาท) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในระยะยาวแม้จะผ่านพ้น วิกฤต COVID-19 ไปแล้วก็ตาม (Vasapon Opaswatanakul, 2020: online)

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงมาทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่อง “ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ซึ่งกำลังจะกลายเป็นแรงงานในอนาคตของประเทศ สาเหตุหลักของการหยิบเอาประเด็นศึกษานี้มาเป็นหัวข้อวิจัย เนื่องจากสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบันกำลังตกอยู่ในสถานะที่ไม่แน่นอนจากปัญหารุมเร้าทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระลอกสอง ปัญหาการว่างงาน รวมไปถึงปัญหาด้านการเมืองการปกครองด้วยเช่นกัน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนให้ผู้วิจัยเกิดความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติจากปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ผู้ชมทั่วไปได้เข้าใจถึงรากฐานของความกลัวในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบออกไปสู่ตลาดแรงงานในอนาคตนั่นเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาไปถึงรากฐานของปัญหาที่ก่อให้เกิดความกลัวในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อชีวิตภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว
- 1.2.2 เพื่ออธิบายถึงโครงสร้างของปัญหาให้อยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบัน
- 1.2.3 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติที่ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมาทั้งหมด

1.3 กระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ด้วยกันทั้งสิ้น เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และตีความออกมาเป็นผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติที่นำเสนอเกี่ยวกับรากฐานของปัญหาที่ก่อให้เกิดความกลัวขึ้นในกลุ่มนักศึกษาต่อชีวิตภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาของการศึกษาจะประกอบไปด้วยที่มาของ “ความกลัว” ประเภทและรูปแบบ การถ่ายทอดความกลัวผ่านสื่อต่างๆ อีกทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทยที่สัมพันธ์กับความกลัวในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่ผ่านได้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบัน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เข้าใจถึงรากฐานของปัญหาที่ก่อให้เกิดความกลัวขึ้นในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.5.2 สามารถอธิบายถึงโครงสร้างของปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในไทยปัจจุบัน
- 1.5.3 สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติที่สะท้อนถึงรากฐานของปัญหาที่ก่อให้เกิดความกลัวขึ้นในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” จำเป็นต้องอาศัยฐานข้อมูลจากบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่สัมพันธ์กันกับความกลัวและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่ในปี 2564 โดยมีหัวข้อของการศึกษาที่สำคัญดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับ “ความกลัว”

- 2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับช่วงวัย
- 2.1.2 ความกลัวในขั้นพื้นฐานก่อนเข้าสู่การเป็นนักศึกษา
- 2.1.3 ความกลัวในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษา

2.2 ศิลปะกับการแสดงออกทางอารมณ์

- 2.2.1 การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานศิลปะ
- 2.2.2 ความเข้าใจในลัทธิสำแดงอารมณ์

2.3 ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในประเทศไทย

- 2.3.1 อิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อความคิด
- 2.3.2 การไม่ปรับตัวของมหาวิทยาลัย
- 2.3.2 ปริมาณบัณฑิตมากเกินไปความต้องการของตลาดแรงงาน

2.4 สถานการณ์ของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน

- 2.4.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
- 2.4.2 การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย
- 2.4.3 การเกิดขึ้นของรัฐสวัสดิการ

2.4.4 การรัฐประหารกับระบบเศรษฐกิจ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาวิเคราะห์

2.5.1 แนวคิดจิตใต้สำนึกของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

2.5.2 แนวคิดจิตใต้สำนึกของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)

2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับสัญชาตวิทยา (Simiology)

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับ “ความกลัว”

“ความกลัว” เป็นอารมณ์พื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ทรงพลังและมีอำนาจไม่ต่างอะไรจากอารมณ์สุขหรืออารมณ์เศร้า ความกลัวจะส่งสัญญาณเตือนต่อเมื่อมนุษย์กำลังจะเผชิญกับภัยคุกคาม ภัยคุกคามที่ว่ามักมาในรูปแบบของ “ภัยคุกคามทางกายภาพและจิตใจ” จนสมองและร่างกายทำงานผิดปกติ หัวใจเต้นแรง อะดรีนาลีนสูบฉีด ก่อนที่จะเกิดสภาวะที่เรียกกันว่า “Fight or Flight (จะสู้หรือจะหนี)” (Wichapol Polpitakchai, 2018: online) ซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันตัวที่ถูกสั่งการโดยตรงมาจากสมอง ในขณะที่เรารู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว ในช่วงเวลาเดียวกันร่างกายอาจเกิดสภาวะที่อยู่กึ่งกลางระหว่างจะสู้หรือจะหนี ในสภาวะนี้มักจะเรียกกันว่า “Freeze” ซึ่งเป็นสภาวะที่คล้ายกับสำนึกคิดกลายเป็นอัมพาตไปชั่วขณะ ร่างกายจะไม่สั่งให้สู้หรือวิ่งหนีจากภัยที่อยู่ตรงหน้า (นิชากร ศรีเพชรดี, 2019: online) ความกลัวโดยทั่วไปจึงประกอบไปด้วยหลักปฏิกิริยาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงภัยคุกคามด้วยกันสองประการได้แก่

Biochemical Reaction (ปฏิกิริยาทางชีวเคมี) ตามที่กล่าวไปข้างต้นเมื่อมนุษย์กำลังจะเผชิญกับภัยคุกคาม ร่างกายของเราจะแสดงอาการผิดปกติออกมาอย่างการมีเหงื่อออกเป็นจำนวนมาก อัตราการเต้นของหัวใจพุ่งสูงขึ้น อะดรีนาลีนเกิดการสูบฉีด ซึ่งกลุ่มอาการเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เราารู้สึกตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อพร้อมสู้หรือไม่ก็พร้อมหนีจากภัยคุกคามดังกล่าว ดังนั้นปฏิกิริยาทางชีวเคมีจึงเปรียบเสมือนการวิวัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่ยุคอดีตกาลที่สามารถเอาชีวิตรอดจากภัยอันตรายต่าง ๆ มาได้จบจนถึงทุกวันนี้

Emotional Response (การตอบสนองทางอารมณ์) ความกลัวมักเกี่ยวข้องกับการปฏิกิริยาทางเคมีของสมองเช่นเดียวกับความสุขหรือความตื่นเต้น ความกลัวในสถานการณ์บางอย่างอาจดูเป็นเรื่องสนุกสำหรับใครบางคนอย่างเช่น การได้เล่นกีฬาผาดโผนหรือดูภาพยนตร์สยองขวัญ เป็นต้น (Lisa Fritscher, 2020: online)

2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับช่วงวัย

อย่างที่ทราบกันดีว่า “ความกลัว” เป็นอารมณ์พื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ทรงพลังและมีอำนาจไม่ต่างอะไรจากอารมณ์สุขหรืออารมณ์เศร้า ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ต้องเผชิญกับความกลัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จะแตกต่างกันไปตามช่วงวัยของบุคคลนั้นๆ เริ่มจากความกลัวในวัยเด็กที่เด็กทุกคนล้วนมีติดตัวมาตั้งแต่ยังเป็นทารก ทุกสิ่งอย่างตั้งแต่ รูปลักษณ์ เสียง ยันความแตกต่าง สามารถกลายเป็นสิ่งที่น่ากลัวได้ในครั้งแรกที่พบเจอ ความกลัวในวัยเด็กจึงสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) ช่วงอายุ 10 เดือน-2 ปี

เด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่มักจะกลัวการอยู่ห่างจากพ่อแม่ พวกเขาไม่ต้องการให้พ่อแม่ทิ้งไว้ตอนกลางวัน กับพี่เลี้ยงหรือตอนก่อนที่จะเข้านอน พวกเขาจะแสดงพฤติกรรมบางอย่างเพื่อเป็นการส่งสัญญาณให้พ่อแม่ ได้รับรู้เช่นการร้องไห้หรือความพยายามต่าง ๆ นานาเพื่อจะอยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่

2) ช่วงอายุ 3-6 ปี

เด็กในวัยนี้เริ่มที่จะมีจินตนาการเป็นของตนเอง สิ่งต่างๆ ที่พวกเขาคิดว่ามีอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงอาจกลายเป็นสิ่งทำให้พวกเขาหวาดกลัวขึ้นมาได้ง่ายๆ อย่างเช่น ภูตผีปิศาจ หรือสัตว์ประหลาด เป็นต้น

3) ช่วงอายุ 7-12 ปี

เมื่อเข้าสู่วัยนี้ ความกลัวของเด็กจะเริ่มพัฒนาจากสิ่งเพื่อฝันที่มีแต่ในจินตนาการไปเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงอย่างเช่น เหตุการณ์ที่สัตว์เลี้ยงแสนรักจากไป การสอบตก หรือการถูกทอดทิ้ง เป็นต้น (Plook Parenting, 2017: online)

มาที่ความกลัวในวัยรุ่น ความกลัวในวัยรุ่นอาจไม่ใช่สิ่งที่ปลูกให้พวกเขาตื่นขึ้นมาในกลางดึก นิสัยโดยทั่วไปของวัยรุ่นมักจะเก็บความรู้สึกต่างๆ เอาไว้กับตนเองมากกว่าที่จะบอกเล่ากับพ่อแม่หรือคนใกล้ชิด ประสบการณ์ในอดีตจะส่งต่อความกลัวที่มากขึ้นต่อไปในอนาคต ความกลัวของวัยรุ่นจึงสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) กลัวการปฏิเสธ

จะมีใครบ้างที่ไม่ต้องการเป็นที่ชื่นชอบหรือถูกยอมรับจากคนส่วนใหญ่ สำหรับวัยรุ่นแล้วการได้รับความชื่นชอบหรือถูกยอมรับจากคนส่วนใหญ่นั้นว่าเป็นแรงผลักดันที่ช่วยให้พวกเขาก้าวไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การกลัวที่จะถูกปฏิเสธจึงมักจะอยู่ในความคิดเป็นอันดับแรกของพวกเขายู่เสมอ

2) กลัวความไม่แน่นอน

เมื่อมองวิถีชีวิตของวัยรุ่นทั่วไปจากภายนอก อาจดูเหมือนชีวิตของพวกเขาเต็มไปด้วยเรื่องสนุกตามปกติของช่วงวัย แต่ถ้าหากลองมองเข้าไปลึกๆ และทำความเข้าใจกับมัน จะพบว่าในความปกตินั้นกลับเต็มไปด้วยความวิตกกังวลต่าง ๆ นานาจากเรื่องราวที่ผ่านมาในชีวิต แม้แต่คนที่เคยยืนอยู่บนจุดสูงสุดของยอดเขาก็พร้อมจะถ่วงหล่นลงมาได้ทุกเมื่อ ชีวิตมนุษย์เราจึงเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

3) กลัวการตกเป็นเป้า

ในยุคที่ข่าวลือสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook Twitter Line หรือ Instagram มันได้เปลี่ยนให้ทุกคนกลายเป็นบุคคลนิรนาม ทุกคนสามารถโพสต์หรือแชร์อะไรก็ตามที่ปราศจากข้อเท็จจริงเพียงแค่กดปุ่มๆเดียว ทุกข่าวสารและคำบอกเล่าจะถูกส่งต่อไปอย่างรวดเร็วและคงอยู่ในโลกออนไลน์ตลอดไป (Kevin Leman, 2018: online)

เมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ความกลัวบางส่วนก็มีที่มาจากบาดแผลทางจิตใจในช่วงวัยเด็กที่ยังไม่ถูกบรรเทา พวกเขาจึงสร้างเกราะกำบังเพื่อปกปิดความเจ็บปวดและความกลัวเหล่านั้นเอาไว้ และในวันที่บาดแผลเหล่านั้นจะได้รับการบรรเทา ความกลัวในวัยผู้ใหญ่จึงสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) ปัญหาเรื่องเงิน

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า “ปัญหาเรื่องเงิน” คือความกลัวอันดับต้นๆเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ความกลัวที่ว่าไม่ใช่กลัวในฐานะที่มันเป็นวัตถุ แต่กลัวในฐานะที่ว่าวัตถุเหล่านี้อาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เรื่องการเงินจึงถือเป็นเรื่อง que ทุกคนไม่ว่าจะวัยใดจะต้องมีความรับผิดชอบและรอบคอบในการใช้จ่าย มิเช่นนั้นปัญหาต่างๆจะตามมาอย่างไม่จบสิ้น

2) การตัดสินใจ

ในช่วงวัยนี้มีหลายครั้งที่จำเป็นต้องตัดสินใจอะไรบางอย่างที่อาจเปลี่ยนแปลงทิศทางของชีวิตทั้งเรื่องหน้าที่การงาน ชีวิตคู่ หรือปัญหาด้านสุขภาพ ฯลฯ จึงไม่แปลกนักที่ผู้คนในวัยนี้จะกลัวการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจพลาดเพียงครั้งเดียวอาจเปลี่ยนชีวิตทั้งชีวิตไปเลยก็เป็นไปได้

3) ความรักและความเปล่าเปลี่ยว

หลายคนโชคดีที่ได้เจอรักแท้และได้ใช้ชีวิตร่วมไปกับคนที่เรารัก แต่กับบางคนเรื่องความรักก็ดูเหมือนจะไม่ใช่ว่าของคู่กันจนรู้สึกว่าคุณเองไม่พร้อมที่จะรักใครหรือเจ็บปวดได้อีกต่อไป แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีใครที่ต้องการจะใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย ความเปล่าเปลี่ยวใจจึงเป็นสิ่งที่มาควบคู่กับความรักอยู่เสมอเมื่อเกิดความผิดหวัง

4) ความฝันที่วาดไว้อาจพังทลายลง

ทุกคนล้วนเกิดมาแค่ครั้งเดียวมีเพียงแค่หนึ่งชีวิตเท่านั้น ชีวิตจริงไม่เหมือนกับการเล่นเกมส์ที่เมื่อแพ้ก็สามารถรีเซ็ตตัวเริ่มเกมส์ใหม่ได้ ผู้ใหญ่หลายคนจึงมักกลัวว่าตนเองจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือฝันที่วาดไว้

5) การสูญเสีย

ไม่มีใครที่จะมีชีวิตไปชั่วนิรันดร์ ความกลัวการสูญเสียใครบางคนไปจึงเป็นสิ่งที่ยากเกินกว่าจะทำได้ ไม่มีใครที่อยากจะฝังศพพ่อแม่หรือคนรักในขณะที่ตนเองนั้นยังมีชีวิตอยู่ แม้แต่การสูญเสียมิตรภาพระหว่างเพื่อนฝูงก็ยังเป็นสิ่งที่ยากเกินกว่าจะทำได้เช่นกัน

6) ความแก่ชรา

ความแก่ชราเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีจากมันได้ เมื่อถึงจุดนั้นต้องทำใจว่าสีผมของเราอาจเปลี่ยนจากสีดำไปเป็นสีขาว ผิวหนังและกล้ามเนื้อก็อาจจะหย่อนยานไปตามอายุ แม้แต่การทำศัลยกรรมก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีจากความแก่ชราได้

7) การมีครอบครัว

บางคนกลัวว่าตนเองจะมีลูกผิดพลาดหรือผ่านเลยช่วงเวลาที่ดีที่สุดของการมีลูกไปแล้ว บางคนก็กลัวว่าเมื่อมีครอบครัวแล้ว ครอบครัวของตนเองจะไม่ดีเหมือนอย่างที่ได้คิดไว้ ซึ่งทั้งหมดที่ว่าล้วนมาจากปากของคนอื่นทั้งสิ้น (Danielle Cassells, 2016: online)

2.1.2 ความกลัวในขั้นพื้นฐานก่อนเข้าสู่การเป็นนักศึกษา

เมื่อเข้าสู่ช่วงมัธยมปลาย เด็กหลายคนมักจะคิดถึงเรื่องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นอันดับแรก การก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนการเลือกเส้นทางอาชีพในอนาคต เมื่อใดที่เด็กเหล่านี้เริ่มคิดถึงการสอบเข้า เมื่อนั้นความไม่แน่นอนในชีวิตจะถือกำเนิดขึ้นท่ามกลางความวิตกกังวล และในท้ายที่สุดความวิตกกังวลนั้นก็จะพัฒนาไปสู่ “ความกลัว” (Dave Berrv, 2020: online) ความกลัวที่ว่ามานั้นอยู่บนพื้นฐานของความไม่รู้ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น หรือแม้กระทั่งวัยผู้ใหญ่ ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่า “ความกลัวและความวิตกกังวลมักจะมาในรูปแบบของการตั้งคำถามต่อตนเองว่า “เราควรจะทำอะไรต่อจากนี้” หรือ “เราจะประสบความสำเร็จได้อย่างไร?” ดังนั้นความกลัวในขั้นพื้นฐานก่อนเข้าสู่การเป็นนักศึกษาจึงสามารถจำแนกได้ดังนี้ ” (Yael Kent, n.d: online)

1) การเลือกสาขาวิชาที่เหมาะสม

เด็กส่วนใหญ่ก็มีความกังวลเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เลือกเรียน หลายคนจำใจต้องเรียนเพราะคำขอร้องจากพ่อแม่ หลายคนจำใจต้องเรียนเพราะคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด หลายคนจำใจต้องเรียนเพราะฐานะทางครอบครัวไม่เอื้ออำนวย ปัจจัยเหล่านี้ก็นำไปสู่การครอบงำหรือถึงขั้นถูกรังแก และถ้าหากสาขาที่เลือกนั้นไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันก็มีสิทธิ์ที่จะกลายเป็นบุคคลว่างงานได้เช่นเดียวกัน

2) ค่าเทอมและหนี้สิน

ไม่แปลกนักที่ความกลัวเกี่ยวกับหนี้สินสำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จะอยู่เป็นอันดับแรกๆ อย่างที่ทราบกันดีว่าการกู้ยืมนั้นจำเป็นต้องมีการใช้หนี้คืน ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อนักศึกษาที่เพิ่งจะจบใหม่เป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากเงินเดือนในขั้นเริ่มต้นยังไม่เพียงพอต่อการใช้นี้

3) การเป็นที่จดจำ

การถูกจดจำในฐานะที่เราเป็นเรานั้น สังคมในระดับมหาวิทยาลัยถือเป็นเรื่องที่ไม่ว่าใครก็ตามต่างปรารถนาจะได้มันมา ซึ่งสามารถเข้าใจได้ว่าสังคมระดับมหาวิทยาลัยนั้นเต็มไปด้วยความหลากหลายในทุกแง่มุม ประกอบกับปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจเรื่องบุคลิกภาพของตนเองกันมากขึ้นเพื่อสร้างความแตกต่างจากคนอื่นๆ

4) การเลือกมหาวิทยาลัยที่เหมาะสม

การเลือกมหาวิทยาลัยที่จะเข้าศึกษาต่อขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคนที่มีต่อสถาบันการศึกษานั้นๆ การที่มหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เท่ากับเป็นการเพิ่มโอกาสเพิ่มตัวเลือกให้เด็กนักเรียนที่ต้องการจะเข้าศึกษาในคณะหรือสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ

5) การหาเพื่อน

เมื่อเปลี่ยนจากชีวิตในรั้วมัธยมมาสู่รั้วมหาวิทยาลัย สิ่งหนึ่งที่ใครต่อใครก็คงหนีไม่พ้น “ความโดดเดี่ยวจากการไม่มีเพื่อน” ซึ่งความกลัวที่ว่ามานั้นขึ้นอยู่กับว่าเราจะหาเพื่อนใหม่ได้เร็วเพียงใด แต่ในบางกรณีก็จะมีเพื่อนที่เรียกว่าสนิทกัน ก็อาจจะเกิดขึ้นตอนช่วงปีท้ายๆ ก็เป็นไปได้เช่นกัน

6) ไม่สามารถรักษาผลการเรียนให้อยู่ในระดับที่ดีได้

ความวิตกกังวลส่วนใหญ่ของนักศึกษามักหนีไม่พ้นเรื่องผลการเรียนและเรื่องที่ว่าตนเองจะเรียนจบหรือไม่ แม้ว่าในระดับมัธยมหลายคนจะทำผลการเรียนได้ดีมากน้อยเพียงใดก็ตาม ก็ไม่สามารถนำมาเป็นบรรทัดฐานในระดับมหาวิทยาลัยได้

7) เลือกคบเพื่อนผิด

เมื่อก้าวเข้าสู่สังคมในระดับมหาวิทยาลัย การต้องพบเจอกับผู้คนใหม่ๆ สังคมใหม่ๆ ก็อาจนำเราไปเจอกับเพื่อนไม่ดีได้เช่นกัน การเลือกคบเพื่อนผิดถือเป็นหนึ่งในความกังวลของนักศึกษาใหม่ การคบกับเพื่อนดีก็จะทำให้เราพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดี การคบกับเพื่อนไม่ดีก็จะทำให้เราพัฒนาไปสู่ปัญหาที่บางครั้งยากเกินจะแก้ไข

8) การสูญเสียคนรัก

การที่ตนเองหรือคนรักต้องแยกทางกันอันเนื่องมาจากแต่ละคนต่างก็อยู่กันคนละทิศทางไม่ได้ใกล้ชิดกันอย่างแต่ก่อน แม้เทคโนโลยีในปัจจุบันจะทำให้คู่รักแต่ละคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอด 24 ชม. ก็ตาม มันก็ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับการพูดคุยกันซึ่งๆหน้า

9) ไม่สามารถสร้างแรงกระตุ้นต่อโลกได้

ความคิดของคนในรุ่นก่อนคิดแต่เพียงว่าแค่เรียนจบมาแล้วมีงานทำดีก็น่าจะเพียงพอแล้ว แต่เด็กในยุคปัจจุบันมองไปยังเป้าหมายที่สูงกว่านั้นคือ “การสร้างแรงกระตุ้นต่อโลก” อาจกล่าวได้ว่าเด็กรุ่นใหม่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงโลกให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ แต่พวกเขาก็ยังมีความกังวลว่าจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวลงได้สำเร็จ

10) การเริ่มต้นชีวิตใหม่โดยที่ไม่รู้จักใคร

การได้อยู่ห่างจากครอบครัวหรือเพื่อนสนิทนับเป็นเรื่องที่สร้างความกลัวให้แก่นักศึกษาใหม่เป็นอย่างมาก เป็นความกลัวที่เมื่อตนเองประสบปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเช่น “การไม่มีเงินใช้” เรายังสามารถขอยืมจากเพื่อนสนิทได้ แต่ในสังคมระดับมหาวิทยาลัยการไว้วางใจเชื่อใจเป็นเรื่องไม่ใช่ใครจะให้กับได้ง่ายๆ (Dave Berrv, 2020: online)

2.1.3 ความกลัวในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในทั่วโลกยังคงระบอบอย่างต่อเนื่อง ยอดผู้ติดเชื้อจากข้อมูล ณ ปัจจุบันพุ่งสูงถึง 90.3 ล้านรายแล้ว ในขณะที่ยอดผู้เสียชีวิตกำลังจะแตะถึงหลัก 2 ล้านรายแล้วเช่นกัน โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาประเทศเดียว มียอดผู้ติดเชื้อที่ได้รับการยืนยันแล้วถึง 20 ล้านรายและเสียชีวิตอีกประมาณ 375,000 ราย ทำให้สหรัฐยังคงครองอันดับหนึ่งของการมีผู้ติดเชื้อสะสมมากที่สุดในโลก (The Visual and Data Journalism Team, 2021: online) มาตรการล็อกดาวน์ที่ทางรัฐบาลในแต่ละประเทศทั่วโลกประกาศใช้นั้น นอกจากจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจเป็นหลักแล้ว ภาคการศึกษาที่ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันกับมาตรการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งในช่วงแรกของการแพร่ระบาดมหาวิทยาลัยหลายแห่งยังไม่มีความพร้อมมากพอที่จะรับมือกับสถานการณ์เช่นนี้มาก่อน ทำให้การเรียนในช่วงนั้นยังคงเป็นแบบกึ่งออนไลน์กึ่งปกติ เนื่องจากนักศึกษายังคงติดปัญหาเรื่องการเข้าถึงอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต จึงเกิดช่องว่างระหว่างฐานะขึ้นมาในกลุ่มนักศึกษา ยกตัวอย่างในสหรัฐฯ กว่า 88% ของนักศึกษาในประเทศล้วนเป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วยกันทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าการมีเพียงโทรศัพท์มือถือกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตชิ้นนั้น ในบางกรณีทางอาจารย์ผู้สอนมีการทดสอบระหว่างเรียนหรือสั่งให้เขียนรายงานส่ง ซึ่งแน่นอนว่าโทรศัพท์มือถือไม่อาจตอบโจทย์การใช้งานจำพวกนี้ได้เท่ากับแล็ปท็อปหรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ภาระทั้งหมดจึงไปตกอยู่กับผู้ปกครองที่ในบางครอบครัวไม่มีกำลังซื้อเพียงพอในสถานการณ์อันฉุกเฉินเช่นนี้ (Anne Dennon, 2020: online)

ปัญหาหลักของการเรียนแบบออนไลน์ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวนักศึกษารวมไปถึงอาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัญหาประการแรกคือ “การปรับตัวเข้าสู่การเรียนในรูปแบบใหม่” ถึงแม้หลายคนอาจจะเคยผ่านการเรียนพิเศษตามสถาบันต่างๆที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ใกล้เคียงกันก็ตาม ไม่อาจปฏิเสธได้ว่านักศึกษาหลายคนยังคุ้นชินกับการเรียนในห้องเรียนมากกว่า ประเด็นปัญหาย่อยอีกประการหนึ่งของการเรียนแบบออนไลน์คือ “รูปแบบของการสื่อสาร” ซึ่งเป็นแบบ One-Way Communication (การสื่อสารทางเดียว) นักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ดีเท่ากับการเรียนในห้องเรียน

ปัญหาประการที่สองคือ “การขาดแรงจูงใจในการเรียน” เมื่อนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ การเรียนในบางวิชาจึงกลายเป็นสิ่งที่น่าเบื่อและยากเกินไปสำหรับนักศึกษา การที่ต้องนั่งเรียนคนเดียวโดยขาดแรงกระตุ้นจากเพื่อนร่วมชั้นหรืออาจารย์ผู้สอน อาจทำให้เรตกหล่นเนื้อหาบางส่วนไปโดยไม่ทันได้รู้คิด

ปัญหาประการสุดท้ายคือ “การปลีกตัวออกจากสังคม” สืบเนื่องจากการที่เราต้องนั่งเรียนคนเดียวเป็นระยะเวลานานๆ เป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือนโดยปราศจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง อาจทำให้หลายคนเริ่มรู้สึกคุ้นชินและอยากปลีกตัวออกจากสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ (Arinya Talerngsri, 2019: online) แต่ในทางกลับกันยังมีนักศึกษาอีกมากที่คิดถึงบรรยากาศการเรียนในรูปแบบเดิม การได้พูดคุยกับเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมชั้น หรือกับอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่พวกเขาได้ทำในระหว่างที่อยู่ในมหาวิทยาลัย ปัจจุบันทั้งหลายเหล่านี้ล้วนมีส่วนกระตุ้นให้พวกเขาอยากที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

จากผลสำรวจนักศึกษาในระดับปริญญาตรีกลุ่มหนึ่งกว่า 3,941 คน โดย Gallup and the Lumina Foundation พบว่านักศึกษาประมาณ 49% มีความวิตกกังวลว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในครั้งนี้จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการสำเร็จการศึกษาของพวกเขา อันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนจากปกติที่นั่งเรียนในห้องไปสู่การเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งสร้างความยากลำบากให้แก่นักศึกษาบางส่วนเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือใช้กันอยู่แล้ว แต่ประเด็นสำคัญคือการเรียนแบบออนไลน์ต้องใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเข้าถึง ไม่ใช่ทุกที่ทุกคนจะมีกำลังทรัพย์มากพอในการจ่ายแพ็คเกจรายเดือนที่ได้อินเทอร์เน็ต GB สูงๆ มาใช้ และประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือเมื่อในบางวิชามีการทดสอบระหว่างเรียนหรือสั่งให้เขียนรายงานส่ง การใช้โทรศัพท์มือถือทำข้อสอบหรือพิมพ์รายงานนั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่สะดวกนัก ในบางกรณีถึงขั้นต้องซื้อแล็ปท็อปหรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะใหม่ในการเรียนเลยทีเดียว ตัวเลขดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างฐานะอย่างเห็นได้ชัด

ความกลัวที่สังเกตได้ชัดจากกลุ่มนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่กำลังจะจบออกไปสู่ตลาดแรงงานนั้นคือ “ความกลัวว่าตนเองจะไม่มีงานทำ” ไม่ใช่เรื่องแปลกนักที่ความกลัวในเรื่องนี้จะอยู่หัวของพวกเขาคืออันดับแรกเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ชีวิตหลังสำเร็จการศึกษาควรเป็นช่วงเวลาที่ดีขึ้นไปกับการค้นหางานที่เหมาะสมกับตนเอง แต่ไม่ใช่ในปี 2020 หลายคนที่ได้งานแล้วหรือกำลังจะได้ต่างประสบกับการถูกยกเลิกหรือเลื่อนการว่าจ้างออกไป เนื่องมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจทั่วโลกหยุดชะงัก จากผลสำรวจโดย Prospects Luminate เกี่ยวกับผลกระทบของ COVID-19 ต่อการรับสมัครบัณฑิตจบใหม่ในสหราชอาณาจักร พบว่านักศึกษาชั้นปีสุดท้ายกว่า 1,202 คน โดยแบ่งเป็น

26.1% สูญเสียตำแหน่งในหน้าที่การงาน / ฝึกงานลง

29.2% ตกงาน

28.2% ถูกยกเลิก / เลื่อนข้อเสนอการว่าจ้างออกไป

ซึ่งกว่า 64.6% ของผลสำรวจแสดงให้เห็นถึงความกังวลใจต่อสถานการณ์ ณ ปัจจุบันของพวกเขาต่อโอกาสในการหางานทำ การได้รับเข้าทำงานเปรียบเสมือนของขั้วหนูที่ได้มาจากการลงทุนลงแรงไปกับการศึกษาเพื่อปูทางไปสู่อาชีพในอนาคต (Laura Greaves, 2020: online)

เมื่อมองกลับมายังสถานการณ์ในประเทศไทย มีการคาดการณ์ว่าบัณฑิตจบใหม่กว่า 5 แสนรายในปีนี้มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นบุคคลว่างงานอย่างถาวร อันเนื่องมาจากอัตราการจ้างงานในประเทศที่ลดลงส่งผลให้ตลาดแรงงานไม่พอรองรับกับปริมาณของบัณฑิตที่จะเข้ามาสู่ระบบเพิ่มเติม ซึ่งยังไม่รวมกับบัณฑิตที่จบไปในปีก่อนกว่าอีก 4 แสนรายที่ยังคงว่างงาน แม้ในจำนวนนี้จะตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล แต่ความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบันยังมีไม่มากพอเท่าที่ควร (มติชนออนไลน์, 2020: online) ทางด้าน ศ.ดร.ชนารักษ์ ชีระมั่งคอง นายกสมาคมปัญญาประดิษฐ์แห่งประเทศไทย และราชบัณฑิต ในฐานะอาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร (SIIT) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวในการบรรยายพิเศษ หัวข้อ Transform University : Learning for the Future ว่าการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยในโลกยุคใหม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการที่สนับสนุนทั้งในแง่ของการเรียนเนื้อหา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สังคม การดำเนินธุรกิจ และอุตสาหกรรม โดยตลอดช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แนวทางการศึกษามีการพูดถึงวิกฤตการณ์ของบัณฑิตไทยที่อาจจะมีมากถึง 72% เพราะขาดทักษะที่เท่าทันกับยุคสมัย ทั้งนี้ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ทำให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงถูกเร่งให้เร็วขึ้น เห็นได้จากบริษัทขนาดใหญ่อย่าง Uber Airbnb ฯลฯ มีการปรับลดพนักงานลงและนำกระบวนการใหม่ๆเข้ามาใช้ในบริษัทมากขึ้น ดังนั้นคนที่มีทักษะแบบเก่าอาจไม่จำเป็นต้ององค์กรอีกต่อไป ในเมื่อเทคโนโลยีถูกนำมาใช้ในทุกๆด้าน (สยามรัฐออนไลน์, 2020: online)

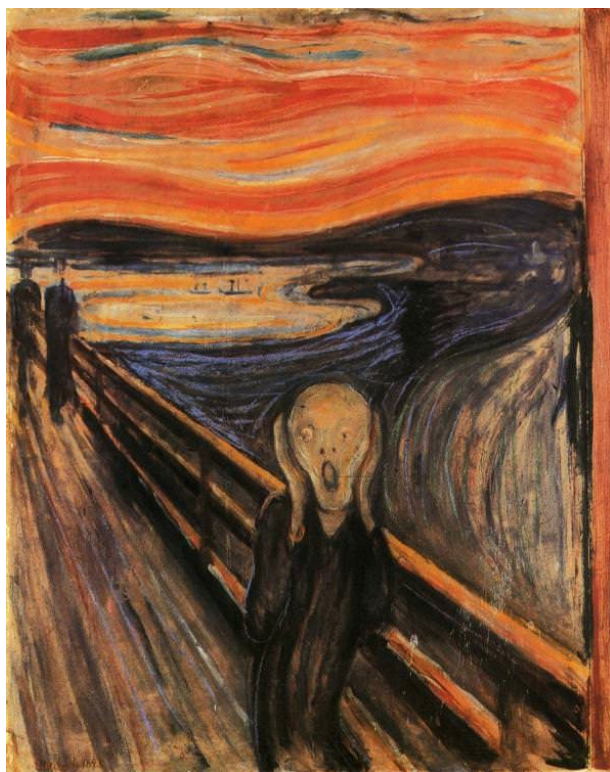
สรุปความรู้จากเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.1 เกี่ยวกับเรื่องความกลัวที่สัมพันธ์กับช่วงวัยและเหตุการณ์รอบตัว ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าเมื่อมนุษย์มีการเจริญเติบโตขึ้น รูปแบบของความกลัวก็จะแปรเปลี่ยนไปจากในวัยก่อนหน้าอย่างสิ้นเชิง ในที่นี้กำลังพูดถึงความกลัวที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่ในช่วงที่วิกฤตการณ์ COVID-19 ได้ทำลายระบบทางเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลกจนพังพินาศ ต้องมีผู้คนตกงานเป็นจำนวนมาก บริษัทและธุรกิจหลายแห่งก็มีเหตุต้องปิดตัวลงไป จากผลกระทบเหล่านี้นำมาสู่การเจาะลึกไปยังประเด็นการศึกษาเรื่อง “ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่”

2.2 ศิลปะกับการแสดงออกทางอารมณ์

เป็นที่ยอมรับกันโดยส่วนใหญ่ว่า “ศิลปะ” มีความสามารถพิเศษอย่างหนึ่งในการกระตุ้นให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผลงาน เราอาจรู้สึกโศกเศร้าหรือสงสารตัวละครตัวหนึ่ง อาจรู้สึกหวาดกลัวกับสัตว์ประหลาดที่ปรากฏกายอยู่บนจอภาพยนตร์ หรืออาจรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ฟังเพลงที่ชอบ ฯลฯ ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นข้อเท็จจริงที่มีความเป็นธรรมชาติและไม่ยากเกินกว่าที่จะตัดสินคุณค่าของมัน ถึงแม้ว่าความเป็นธรรมชาตินั้นอาจกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา เมื่อเริ่มมีการก่อร่างสร้างแนวคิดที่แปลกแยกออกไปเกี่ยวกับทั้ง “อารมณ์” และ “ความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นงาน” และในบางครั้งอารมณ์บางอย่างก็บีบบังคับให้เชื่อว่าวัตถุที่เป็นตัวแทนของอารมณ์และความรู้สึกนั้นมีอยู่จริง อย่างที่หลายคนเกิดความรู้สึกโศกเศร้ากับชะตากรรมของตัวละครในภาพยนตร์ ถึงแม้จะรู้ว่าตัวละครเหล่านั้นไม่มีอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงก็ตาม (Hachem Naar, n.d.: online)

2.2.1 การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานศิลปะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า “ศิลปะ” ว่าเป็น “การแสดงออกให้ปรากฏขึ้นอย่างงดงาม น่าฟังชม และเกิดอารมณ์สะเทือนใจ” ศิลปะเปิดโอกาสให้เราได้เข้าไปสำรวจถึงแรงบันดาลใจและความลึกซึ้งภายในจิตใจของเรา ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักของศิลปินแทบทุกศาสตร์ทุกแขนง ในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด รวมไปถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่ประสบพบเจอมาในชีวิต ศิลปะจึงเป็นมากกว่าการวาดภาพ การปั้น หรือการขับร้องที่ไม่สามารถสื่อสารได้โดยใช้คำพูดเพียงอย่างเดียว แม้จะไม่มีหลักการทางวิทยาศาสตร์มารองรับ แต่มนุษย์โดยส่วนใหญ่มักถูกขับเคลื่อนโดยเสียงเพลงและงานศิลป์ จึงเป็นที่เข้าใจว่ามนุษย์มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยมีการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้าไปสำรวจและตีความเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกต่อสิ่งๆ นั้น (Cascade A&E, 2018: online)

ภาพที่ 2.1 The Scream

(Thamonwan Laohakul, 2018: online)

“The Scream” หรือ “เสียงกรีดร้อง” เป็นผลงานตัวอย่างของจิตรกรชาวนอร์เวย์นามว่า เอ็ดวาร์ด มุนช์ (Edvard Munch) ผู้เลื่องชื่อในการวาดภาพแนวสำแดงพลังอารมณ์ (Expressionism) ซึ่งเป็นข้อตรงข้ามกันกับลัทธิประทับใจ (Impressionism) ผลงานส่วนใหญ่ของมุนช์จะสะท้อนถึงชีวิตที่พบเจอแต่ความเลวร้ายและความวิตกกังวล

ภาพวาด The Scream ถูกวาดขึ้นด้วยสีน้ำมันที่ร้อนแรง ฉูดฉาด แต่มีรูปแบบการวาดที่เรียบง่าย เป็นภาพมนุษย์ที่ไม่ระบุเพศคนหนึ่งกำลังยืนอยู่บนสะพานพร้อมทั้งกรีดร้องและใช้มือทั้งสองข้างปิดหูท่ามกลางบรรยากาศท้องฟ้าปริศสีแดงเพลิง ซึ่งใบหน้าของมนุษย์คนนั้นบิดเบี้ยวไม่ต่างจากท้องฟ้า รอบตัวของเขามีชายสองคนที่กำลังเดินอยู่ห่างออกไป และเหมือนจะไม่รับรู้ในสิ่งที่มนุษย์คนนั้นวิตกอยู่เลยแม้แต่น้อย

แต่เดิมภาพวาด The Scream นั้นมีชื่อว่า “Der Schrei der Natur” แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “The Scream of Nature” ซึ่งในไดอารี่ส่วนตัวของมุนช์ได้กล่าวไว้ว่าในวันหนึ่งขณะที่เขาเดินเล่นอยู่กับเพื่อนอีกสองคนตอนพระอาทิตย์ตก อยู่ๆท้องฟ้าก็กลับกลายเป็นสีแดง เขาจึงหยุดเดิน ในตอนนั้น มุนช์เต็มไปด้วยรู้สึกช็อค เขาจึงร่างเข้ากับริ้วในขณะที่เพื่อนของเขาทั้งสองคนเดินห่างออกไป แต่มุนช์กลับยืนตัว

ต้นด้วยความหวาดกลัวและวิตกกังวล และดูเหมือนว่าเขาจะได้ยินเสียงกรีดร้องของธรรมชาติที่ดังลั่นกรีดหัวใจจนเกินจะทนไหวเพียงคนเดียว (Thamonwan Laohakul, 2018: online)

ภาพที่ 2.2 The Third of May 1808

(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2018: online)

ผลงานชิ้นนี้เป็นของศิลปินชาวสเปนผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปินคนสำคัญที่สุดของประเทศในช่วงปลายยุคศตวรรษที่ 18 และต้นศตวรรษที่ 19 อย่าง ฟรานซิสโก โกยา (Francisco Goya) เขาได้รับการกล่าวขานทั้งในฐานะจิตรกรชั้นครูคนสุดท้ายแห่งยุคสมัยเก่าและจิตรกรผู้ก้าวหน้านักแรกแห่งยุคโมเดิร์น ผลงานของโกยานอกจากจะเต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกอันรุนแรง ลึกกลับ ฟุ้งฝันตามแบบศิลปะยุคโรแมนติกแล้วนั้น มันยังเปี่ยมไปด้วยแนวคิดที่ล้ำสมัยซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปินในยุคต่อมาอย่างสูงอย่างภาพวาด “The Third of May 1808”

“The Third of May 1808” เป็นภาพวาดที่แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายและสะเทือนอารมณ์ของการสังหารหมู่ประชาชนโดยเหล่าทหารจากกองทัพของนโปเลียนที่บุกเข้าโจมตีสเปนในปี 1808 ระหว่างสงครามคาบสมุทร (Peninsular War) เขาได้เปลี่ยนขนบในการนำเสนอจุดเด่นของตัวละครในภาพวาดภาพนี้ด้วยการให้ผู้ชมมองตรงไปยังใบหน้าของเหยื่อที่กำลังดิ้นตระหนกและหวาดหวั่นกับความตายที่กำลังคุกคามแทนที่จะเป็นเหล่าทหารผู้รุกรานที่มองไม่เห็นใบหน้าชัดเจน เขาถ่ายทอดห้วงขณะอันน่าสะเทือนใจด้วยแสงเงาที่ตัดกันอย่างเข้มข้นรุนแรง ในจุดที่สว่างไสวที่สุดเป็นภาพของชายหนุ่มที่ยืนอยู่ท่ามกลางฝูงชนผู้หวาดกลัว สายตาจ้องมองไปยังเหล่าศัตรูที่กำลังเล็งปืนหมายเอาชีวิตพวกเขา สองมือชูขึ้นเหนือหัวคล้ายกับยอมจำนน แต่ในขณะเดียวกันเขาก็มีท่าทางราวกับพระเยซูกำลังถูกตรึงกางเขน อีกทั้งบนมือขวาของเขา

ยังปรากฏร่องรอยที่คล้ายกับรอยแผลศักดิ์สิทธิ์ (Stigmata) ซึ่งดูเหมือนกับว่าโกยากำลังเปรียบเทียบการสังหารหมู่ครั้งนี้กับการพลีชีพเพื่อไถ่บาปให้มวลมนุษยชาติของพระเยซูที่ไม่ผิดนัก ภาพวาดภาพนี้แหวกขนบของภาพวาดแบบประเพณีทางศาสนาและภาพวาดสงครามตามแบบแผนอย่างสิ้นเชิง และได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในภาพวาดแห่งยุคสมัยใหม่ภาพแรก และเป็นผลงานศิลปะที่เรียกได้ว่าเป็นการปฏิวัติในทุกแง่มุมของการวาดภาพเลยก็ว่าได้ ซึ่งมันได้ส่งอิทธิพลต่อศิลปินรุ่นหลังมากมาย อาทิเช่น ภาพวาด “Massacre in Korea (1951)” และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “Guernica (1937)” ภาพวาดต่อต้านสงครามที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของศิลปินเอกของโลกชาวสเปนอย่าง ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso) (ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2018: online)

2.2.2 ความเข้าใจในลัทธิสำแดงอารมณ์

ศิลปะลัทธิเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Expressionism) หรือที่เรียกกันว่า “ลัทธิสำแดงอารมณ์” เป็นขบวนการทางวัฒนธรรมที่เริ่มขึ้นในเยอรมนีเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งให้ความสำคัญกับอารมณ์ของผู้ถ่ายทอดมากกว่าความเป็นจริงที่อยู่ตรงหน้า เป็นความรู้สึกที่อยู่เบื้องลึกของจิตใจ อยู่ในสำนึกคิด การเลือกใช้สีจะเน้นไปที่สีที่สดใสแต่รุนแรงเพื่อกระตุ้นความรู้สึกของผู้ชม โดยอารมณ์ส่วนใหญ่ของตัวงานมักจะออกมาในรูปแบบของความโศกเศร้าหรือความวิตกกังวลในยุคที่ยุโรปกำลังเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 และสังคมอุตสาหกรรมอย่างเต็มรูปแบบ ความสงบจึงกลายเป็นสิ่งที่หายาก และถูกแทนที่ด้วยความกลัว ความโกรธ และความกังวลใจ (Spokedark TV, 2019: online)

ความเป็นเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ปรากฏอยู่ในงานศิลปะหลากหลายรูปแบบทั้งจิตรกรรม วรรณกรรม การละคร ภาพยนตร์ สถาปัตยกรรม และดนตรี ศิลปินที่มีชื่อเสียงอย่าง รูโอด (Riolt) โคคอสคา (Kokoschka) เดียโก ริเวรา (Diego Rivera) และบลูม (Blume) ซึ่งศิลปินกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลและแนวคิดเชิงคตินิยมมาจาก วินเซนต์ ฟาน กอห์ก (Vincent van Gogh) และ ปอล โกแกง (Paul Gauguin) โดยตรงในเรื่องการแสดงออกถึงอารมณ์ภายในอันเร้าร้อนรุนแรง การใช้สี และการตัดเส้นรอบนอก เพื่อให้รูปทรงเด่นชัดและแข็งแกร่ง อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมและความเป็นจริงในสังคม ความประทับใจในธรรมชาติอย่างฉับพลัน ทั้งความรู้สึกรุนแรง บ้าระเห่ เกลียดชัง ทารุณ ความเจ็บปวดทรมาน ร่างกาย ทรมาน น่าเกลียดน่ากลัว เป็นการมองโลกในแง่ร้าย ฯลฯ ล้วนถูกรวบรวมอยู่ในผลงานของลัทธินี้ทั้งสิ้น

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ราวทศวรรษที่ 1940-1950 ได้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวทางศิลปะขบวนการใหม่อย่าง “แอ็บสแตรกต์เอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Abstract Expressionism)” หรือที่เรียกในภาษาไทยว่า “ศิลปะแบบสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม” ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกระแสศิลปะแนวนามธรรม (Abstract) ในการแสดงออกของอารมณ์และความรู้สึกผ่านการทำงานศิลปะที่ไม่ยึดโยงกับความ

เป็นจริง เน้นการสำแดงความเคลื่อนไหวแบบฉับพลันและรุนแรงตามสัญชาตญาณของศิลปะเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Expressionism) รวมถึงใช้ประโยชน์จากการทำงานโดยอัตโนมัติของจิตไร้สำนึกของศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism)

โดยในช่วงเวลาเดียวกันนั้นเหล่าศิลปินหัวก้าวหน้าที่เรียกตัวเองว่ากลุ่ม “อาว็อง-การ์ด (Avant-Garde)” ที่ต่างลี้ภัยสงครามจากยุโรปมายังประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ศิลปินอเมริกันได้รับอิทธิพลทางความคิดจากศิลปินกลุ่มอย่างเต็มเปี่ยม และนำมาปรับเปลี่ยนสไตล์ให้เข้ากับอารมณ์และความรู้สึกยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่อเมริกาเพิ่งบอบช้ำจากความล้มเหลวทางเศรษฐกิจและการถูกโดดเดี่ยวทางวัฒนธรรม ศิลปินในสายนี้ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นผู้บุกเบิกงานศิลปะแบบหัวก้าวหน้าของอเมริกา ผลงานของพวกเขาได้รับการยกย่องว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณแบบอเมริกัน ด้วยขนาดของผลงานอันใหญ่โตมหึมา เต็มเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกอันท่วมท้นล้นหลาม และการแสดงออกอันห้าวหาญรุนแรงจากจิตวิญญาณแห่งเสรีภาพของปัจเจกชน (ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017: online)

ภาพที่ 2.3 Number 1 (Lavender Mist)

(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017: online)

ภาพที่ 2.4 Chief

(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017: online)

ภาพที่ 2.5 Zone

(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017: online)

ภาพที่ 2.6 Thaw

(ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017: online)

สรุปความรู้จากเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.2 เกี่ยวกับเรื่องศิลปะกับการแสดงออกทางอารมณ์ ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าเมื่อพูดถึง “ความกลัว” การแสดงความรู้สึกออกมาผ่านผลงานศิลปะจึงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันเสมอมาอย่างปฏิเสธไม่ได้ ศิลปินมากมายทั้งเอ็ดวาร์ด มุนช์ หรือ ฟรานซิสโก โกยา ต่างใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สึกที่ถูกเก็บซ่อนเอาไว้ออกมาสู่สาธารณชน เป้าหมายของศิลปะจึงไม่ใช่แค่จรรโลงใจหรือเชิดชูบุคคลใด แต่เป็นการถ่ายทอดถึงสิ่งที่ศิลปินต้องการพูดออกมาโดยไม่ผ่านถ้อยคำ ผู้วิจัยจึงเข้าใจได้ว่า “ความกลัว” ซึ่งเป็นนามธรรมะ ไม่สามารถสื่อสารออกมาโดยใช้เพียงคำพูด แต่ต้องฉายภาพของความเป็นนามธรรมเหล่านั้นให้ผู้ชมได้รับรู้และเข้าใจไปกับมัน

2.3 ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในประเทศไทย

ถ้าหากจะถามว่านักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่กลัวอะไร ก็คงจะได้คำตอบในลักษณะเดียวกันคือ “กลัวการตกงานหรือถูกปฏิเสธเข้ารับทำงาน” เป็นคำตอบที่ใครหลายคนก็พอจะคาดเดากันได้ แต่ถ้าหากจะเจาะลึกไปยังสาเหตุและที่มาของความกลัวเหล่านี้ สิ่งแรกที่จะไม่พูดถึงไม่ได้เลยคือเรื่อง “การศึกษา” และก็เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มักจะถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงอยู่บ่อยๆว่าหลักสูตรที่มีอยู่นั้น มันเอื้อให้เด็กไทยสามารถค้นพบตัวเองได้อย่างไร? ในขณะที่โลกเปลี่ยนไปอยู่ทุกวัน อาชีพใหม่ๆเกิดขึ้นทุกวัน ความกดดันหรือทักษะใหม่ๆก็เป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานมากขึ้น แล้วสิ่งที่ได้เรียนรู้มาในมหาวิทยาลัยนั้น

เพียงพอแล้วหรือยัง? ซึ่งปัญหาหลักคือการศึกษาของไทยยังอยู่ในกรอบแนวคิดแบบเดิมๆ ทำให้ไม่สามารถผลิตหลักสูตรที่ทันต่อโลกออกมาได้มากเพียงพอ ค่านิยมและจารีตเก่าๆเปรียบเสมือนกำแพงที่คอยขวางกั้นการพัฒนาของระบบการศึกษาไทย ยิ่งในยุคที่มนุษย์เราก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัล ทุกสิ่งทุกอย่างมันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เมื่อมีกำแพงมากขึ้นไว้ การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นได้ยาก อย่างอาจารย์ในบางท่านอาจมีหัวคิดที่ทันสมัย แต่คณะไม่รองรับ นั่นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาของระบบการศึกษาไทย ทุกวันนี้วงการธุรกิจนำหน้าวงการศึกษายู่หนึ่งก้าวเสมอ เป็นโจทย์ยากที่ทางมหาวิทยาลัยจะต้องคิดค้นหลักสูตรใหม่ๆออกมารองรับ เพราะติดข้อบังคับอะไรต่างๆมากมาย ปัจจุบันโจทย์มันได้เปลี่ยนไปแล้ว ในที่นี้กำลังพูดถึงอาชีพหลักใหม่ๆที่ตอบโจทย์กับคนยุคนี้ ไม่ได้พูดถึงอาชีพอย่างแพทย์ วิศวกร ซึ่งอาชีพเหล่านี้ยังสามารถเรียนในระบบเดิมได้ แต่ทุกวันนี้แม้กระทั่งการเรียนกฎหมายก็ยังมีสาขาใหม่ๆที่ตอบโจทย์ต่อโลกมากกว่าในอดีต เช่นเรื่องลิขสิทธิ์ทางปัญญา อาชีพใหม่ๆที่ตอบโจทย์เรื่องเทคโนโลยีอย่าง Tech Startup Game Design หรือจะเป็น Business Model ใหม่ๆ หรืออาชีพใหม่ๆที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนก็เป็นไปได้เช่นกัน เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า “พ่อแม่” ของเด็กก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเช่นกัน ซึ่งพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่ามีอาชีพใหม่ๆเกิดขึ้นอยู่เสมอ (The Matter, 2017: online)

2.3.1 อิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อความคิด

ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้พ่อแม่ไม่อยากจะให้ลูกเรียนในสิ่งที่ลูกตนเองต้องการ สืบเนื่องมาจากพ่อแม่ทุกคนต่างก็อยากให้ลูกของตนเองมีหน้าที่การงานที่มั่นคง จึงอยากให้เรียนคณะที่จบแล้วไม่มีความเสี่ยงในการหางานทำ หรือบางครอบครัวอยากให้เรียนคณะที่ตรงกับอาชีพของครอบครัว อย่างเช่น ครอบครัวใดที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวก็อยากให้ลูกเรียนบริหารหรือเกี่ยวกับธุรกิจโดยตรงเพื่อสานต่องานของครอบครัว เป็นต้น จากงานวิจัยในประเทศสหราชอาณาจักรเผยให้เห็นถึงอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของลูกโดยคิดเป็น 1 ใน 5 (20%) ของเด็กอายุระหว่าง 18-24 ปี กล่าวว่าพ่อแม่ของพวกเขาอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเลือกงานในอนาคต ซึ่งเหนือกว่าอาจารย์ผู้สอน (10%) โรงเรียน (9%) เพื่อน (7%) และโซเชียลมีเดีย (3%) (Stuart Gentle, 2019: online)

พ่อแม่ส่วนใหญ่ (70%) ที่ลูกมีอายุระหว่าง 18-24 ปี ยอมรับว่าพวกเขามีอิทธิพลต่อการเลือกงานของลูก จากตัวเลขเผยให้เห็นถึงทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ยังอยากให้ลูกของตนเองเลือกประกอบอาชีพที่เป็นที่นิยมโดยแบ่งเป็น วิศวกรรม (49%) กฎหมาย (43%) และการเงินอีก (43%) แต่เมื่อมองในมุมกลับจะพบว่าเด็กส่วนใหญ่อยากจะประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจมากกว่าโดยแบ่งเป็น อาชีพด้านสื่อและการตลาด (61%) ดนตรีสุขภาพ (60%) ศิลปะการแสดง (45%) และงานบริการอีก (42%) ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนขัดแย้งกับความต้องการของพ่อแม่ทั้งสิ้น (Stuart Gentle, 2019: online)

ตารางที่ 2.1 Preferred Career Choices: Parents v 18-24 Year Olds

Careers Parents Encourage	Careers Young People Find Attractive
Engineering (49%)	Media & Marketing (61%)
Law (43%)	Healthcare (60%)
Finance (43%)	Law (56%)
Healthcare (34%)	Finance (50%)
Media & Marketing (25%)	Engineering (49%)
Construction (25%)	Performance Arts (45%)
Manufacturing (23%)	Hospitality (42%)
Hospitality (15%)	Sales (40%)
Agriculture (14%)	Retail (36%)
Performance Arts (12%)	Manufacturing (31%)

2.3.2 การไม่ปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษา

ปัญหาใหญ่ของระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันคือเรื่อง “การไม่ยอมปรับตัว” อันเนื่องมาจากอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงย่อมส่งผลให้จำนวนผู้สมัครเรียนลดลงตามไปด้วย เป็นสัญญาณเตือนที่ชัดเจนว่า “สถาบันอุดมศึกษา” จะอยู่แบบเดิมเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่ได้อีกแล้ว ซึ่งในปีที่ผ่านมาจากข้อมูลของ นายพีระพงศ์ ตรีเจริญ ผู้ช่วยเลขาธิการที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) กล่าวว่า “ตัวเลขผู้สมัครระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (TCAS) รอบ 4 แอดมิชชัน ประจำปีการศึกษา 2563 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 61,386 คน จากจำนวนที่นั่งที่เปิดรับทั้งหมด 120,966 คน เมื่อเทียบกับจำนวนผู้สมัครระบบ TCAS รอบ 4 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งมีจำนวน 69,440 คน จำนวนผู้สมัครลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา ซึ่งก็ถือเป็นไปตามที่คาดการณ์ของ ทปอ.ที่ว่าเด็กมีจำนวนลดลงทุกปี แต่จะลดลงมากเพียงใด ต้องรอผลสรุปสุดท้ายของการสมัครทุกรอบก่อน” (ไทยโพสต์, 2020: online)

แต่จากจำนวนที่นั่งที่เหลือเป็นจำนวนมากย่อมหมายถึงผลที่ตามมา ซึ่งจะเกิดกับคณะวิชาของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง โดยเฉพาะสถาบันหรือคณะที่ไม่มีชื่อเสียงเป็นแรงดึงดูดใจผู้เรียนมากพอ ในกรณีดังกล่าวทางคณะหรือสาขาวิชาจะทำการเปิดรอบรับสมัครเพิ่มเพื่อให้ได้จำนวนผู้เรียนตามที่ต้องการ แต่ใน

บางแห่งการเปิดรับสมัครเพิ่มก็ไม่สามารถขยับตัวเลขผู้เรียนตามเป้าที่วางไว้ ตัวเลขที่ไม่กระเตื้องอาจส่งผลให้คณะหรือสาขาวิชานั้นต้องปิดตัวลงไปโดยปริยาย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นภาพซ้ำของวิกฤตที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งต้องเผชิญมาแล้วหลายปีติดต่อกัน ศ.นพ.อุดม คชินทร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เคยกล่าวไว้เมื่อปี 2562 ว่า “ที่ผ่านมา องค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยที่ถูกนำไปต่อยอดในภาคอุตสาหกรรมมีไม่ถึง 20% ทั้งๆที่มีมหาวิทยาลัยคิดค้นวิจัยสิ่งดีๆที่เป็นต้นแบบที่แรกของโลกออกมามากมาย แต่สิ่งที่คิดออกมานำไปใช้ในโลกความจริง หรือไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมหรือของเอกชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ เรามีอาจารย์ที่เก่ง มีงานวิจัยดีๆ แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นแค่ต้นน้ำที่ถูกส่งต่อไปสู่ภาคการผลิตไม่ได้” (ชนเสน นุ่นมัน, 2020: online)

2.3.3 ปริมาณบัณฑิตมากเกินไปความต้องการของตลาดแรงงาน

เนื่องด้วยสภาวะการณ์การตกงานของบัณฑิตที่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ หากประเทศไทยไม่สามารถปรับตัวในเรื่องการศึกษา ย้อนกลับไปในปี 2560 สถิติระบุว่าผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงาน 340,000 คน โดยร้อยละ 62 เป็นผู้ที่จบปริญญาตรีสายสามัญซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานน้อย ซึ่งโดยส่วนมากจะจบในสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าปัญหาการตกงานของบัณฑิตในปัจจุบันล้วนเกิดมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 นำมาสู่การชะลอการลงทุน เมื่อไม่เกิดการลงทุนใหม่ การจ้างงานก็ลดลง และการเข้ามาของเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากธนาคารโลกที่กล่าวถึงแนวโน้มจำนวนบัณฑิตที่จะตกงานในอีก 9 ปีข้างหน้า (2573) ว่าจะสูงถึง 72% เพราะในอนาคตการทำงานจะถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือหุ่นยนต์ AI นอกจากนี้ในปัจจุบันเรายังเข้าสู่ยุคของการแข่งขันไร้พรมแดนที่วัดระดับคนจากคุณภาพของคน ทำให้การจ้างงานน้อยลงกว่าในอดีตและมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลที่สูงขึ้น (อธิฐาน จันทร์กลม, 2018: online) “ภาวะปัญญาล้นตลาด” ทำให้มีการพูดถึงการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จนนำไปสู่การปิดบางคณะที่ “ตลาดแรงงาน” ไม่ต้องการลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างน้อย ดังนั้นความต้องการในอนาคตกับปัจจุบันจึงถูกหลอมรวมกลายเป็นเรื่องเดียวกัน การอยู่รอดในยุคที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนอย่างเช่นในปัจจุบัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถที่แม่นยำ แต่ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Resilience) จึงยากที่จะเป็นการตัดสินใจว่าศาสตร์ใดควรอยู่ ศาสตร์ใดควรไป (เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว, 2018: online)

สรุปความรู้จากเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.3 เกี่ยวกับเรื่องปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในประเทศไทย ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวของกลุ่มนักศึกษามีรากฐานมาจากระบบการศึกษาที่ยึดติดกับค่านิยมเดิมๆ ทั้งการเลือกคณะ สาขาวิชา และอาชีพ ฯลฯ พ่อแม่เองก็มีส่วนสำคัญไปไม่น้อยกว่าระบบที่คอยครอบงำความคิดของลูก อีกทั้งการไม่ปรับตัวของสถาบันการศึกษาก็มีส่วนที่ทำให้ “ภาวะปัญญาล้นตลาด” แพร่กระจายในทุกระดับมหาวิทยาลัยบวกกับพิษของเศรษฐกิจภายในประเทศที่ส่งผลกระทบการจ้างงาน และในอนาคตอันใกล้ การเข้ามาของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI จะเข้ามาแทนที่แรงงานในเกือบทุกภาคส่วน ดังนั้นจึงเป็นไปได้เลยที่จะไม่พูดถึงปัญหาของระบบการศึกษาไทยในเนื้อหาของแอนิเมชันครั้งนี้

2.4 สถานการณ์ของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน

ตั้งแต่ที่ประเทศไทยเผชิญกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระลอกใหม่ตั้งแต่ปลายปี 2563 เศรษฐกิจไทยในปีที่คาดว่าจะขยายตัวราว 2-3% จากปีก่อนหน้า ลดลงจากที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งเดิมคาดว่าจะขยายตัวอยู่ที่ประมาณ 3-4% อีกทั้งการขยายตัวดังกล่าวกลับต่ำกว่าในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะเกิดขึ้นเสียอีก ปัจจัยหลักที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจภายในประเทศจะฟื้นตัวได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ “วัคซีน” ซึ่งถ้าหากประเทศหลักในโลกสามารถฉีดวัคซีนได้ภายในครึ่งปีแรก เศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้นก็มีโอกาสฟื้นตัวได้ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ในส่วนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ขึ้นอยู่กับการส่งออกและการท่องเที่ยวเป็นหลัก ถ้าหากสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่ในประเทศยังไม่คลี่คลาย อาจทำให้การท่องเที่ยวในปี 2564 นี้ฟื้นตัวล่าช้าออกไปกว่าที่คาดการณ์ รายได้จากการท่องเที่ยวก็จะไม่สามารถกลับไปอยู่ในระดับเดิมจนกว่าการแพร่ระบาดจะสิ้นสุดลง

เดิมที่การส่งออกของไทยภายในปีนี้คาดการณ์ไว้ว่าจะขยายตัวราว 4-5% หลังจากที่เคยหดตัวมากกว่า 7% ในปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการส่งออกไปยังตลาดหลักอย่าง จีน สหรัฐ ยุโรป และญี่ปุ่นที่เริ่มฟื้นตัว และคาดว่าจะกลับไปสู่ระดับเดิมภายในปี 2565 อย่างไรก็ตามรายได้จากการส่งออกก็คาดว่าจะต่ำกว่าในช่วงปี 2562 เนื่องจากการแข็งค่าของเงินบาท ซึ่งคาดว่าจะอยู่ที่ราวๆ 30 บาทต่อดอลลาร์ในปี นี้ การหดตัวของการส่งออกและการท่องเที่ยว ทำให้รายได้ของธุรกิจและการจ้างงานภายในประเทศลดลง โดยเฉพาะธุรกิจ SME ที่มีการจ้างงานมากกว่า 13 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่นอกภาคการเกษตรและนอกภาครัฐ การลดลงของรายได้และการจ้างงานส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชน แม้ว่าปลายปี 2563 การซื้อสินค้าไม่คงทนอย่างเช่นพวก อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ฯลฯ จะเริ่มฟื้นตัวใกล้เคียงกับระดับเดิมก็ตาม แต่สินค้าคงทน อย่างเครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้า รถยนต์ ฯลฯ และการใช้จ่ายท่องเที่ยวภายในประเทศจะยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ การใช้จ่ายของภาครัฐจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย เนื่องจากทางรัฐบาลมีทรัพยากรมากพอ

สำหรับการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะปีที่ผ่านมา มีการเบิกจ่ายจากงบเงินกู้ 1 ล้านล้านไปเพียง 30% และเมื่อรวมกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2564 ของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ แล้ว จะทำให้ภาครัฐมีทรัพยากรรวมกันมากกว่า 4 ล้านล้านบาท หรือราวๆ 25% ของจีดีพี (กิริฎา เกาพิจิตร , กิตติพัฒน์ บัวอุบล, 2021: online)

2.4.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยหลักที่จะเป็นตัวส่งให้เศรษฐกิจภายในประเทศกลับมาฟื้นตัวได้อย่างเดิมนั้น ยังคงมาจากความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาใช้จ่ายอีกครั้งจากการเปิดประเทศ และการได้รับวัคซีนที่ทั่วถึงของประชาชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ยังคงมีแต่ความไม่แน่นอน และสิ่งที่เป็นเครื่องตอกย้ำถึงความไม่แน่นอนนั้นคือข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกที่เพิ่งจะเปิดเผยออกมาไม่นานว่า “ไทยเป็นประเทศเดียวในอาเซียนที่ไม่ได้รับการจัดสรรวัคซีนจากโคแวกซ์ (COVAX) โดยอาเซียนอีก 9 ชาติที่เหลือต่างได้รับกันทั้งหมดทั้งเมียนมา ลาว กัมพูชา อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย บรูไน และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่ร่ำรวยกว่าไทยและซื้อวัคซีนไปฉีดเป็นชาติแรกของภูมิภาคอาเซียน แต่ไทยกลับไม่ได้รับการจัดสรรเลยแม้แต่เข็มเดียว” สิ่งประเทศไทยกำลังเผชิญต่อไปนี้คือ “5 แพลเป็นทางเศรษฐกิจ” ที่เป็นผลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้แก่

1) การอยู่ในสถานะหนี้สูง

ทั้งหนี้ครัวเรือน หนี้ภาครัฐกิจ หนี้รัฐบาล เนื่องจากวิกฤติที่รุนแรง ภาคธุรกิจจึงต้องหากระแสเงินสดมาเพิ่มสภาพคล่อง ทำให้มีการสั่งสมหนี้ หลังจากนั้นแม้ธุรกิจจะอยู่รอด แต่เป็นการอยู่รอดที่เต็มไปด้วยหนี้สิน ซึ่งจะส่งผลให้ความสามารถในการกู้เงินในอนาคตไม่ดีเท่าที่ควร การหาเงินทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพในอนาคตมีจำกัด ภาคครัวเรือนก็ได้รับผลกระทบจากรายได้ที่หายไปจากการว่างงาน จึงต้องลดการบริโภค ลดการออม กระทบต่อความมั่นคงทางการเงินระยะยาว อาจต้องกู้เงินเพิ่มรวมถึงการกู้เงินนอกระบบ

2) การลงทุนที่ลดต่ำลง

หลังจากวิกฤติครั้งนี้ทำให้ธุรกิจต่างๆ ลดการลงทุน สิ่งสำคัญคือการลงทุนในครัวเรือน โดยเฉพาะการลงทุนใน “ทุนมนุษย์” (Human Capital) เช่น นักเรียนต้องเรียนออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อเด็กไม่สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลกระทบต่อทักษะความคิดในระยะยาว และส่งผลกระทบต่อรายได้ของเด็กและครอบครัวในระยะยาวเช่นกัน

3) ความเสื่อมของมูลค่าของทุน

การที่ธุรกิจจะยังคงต้องการผลิตหรือปิดกิจการ ทำให้ทุนต่างๆของธุรกิจเสื่อมค่าลง เช่น เครื่องจักร สิ่งก่อสร้าง แต่เป็นการเสื่อมทางกายภาพ ไม่น่าห่วงเท่ากับการเสื่อมสภาพของทุนมนุษย์ โดยแรงงานต่างๆที่มีทักษะเฉพาะเจาะจงกับบริษัท การปิดกิจการทำให้ทักษะเหล่านั้นหาย เมื่อกลับไปทำงานใหม่ ก็ต้องมีการ Re-Skill และ Up-Skill ขณะที่ทุนองค์กร (Organization Capital) ก็หายไปด้วย เช่น ความสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อทำธุรกิจ เมื่อปิดกิจการความสัมพันธ์เหล่านี้ก็หายไป ต้องสร้างขึ้นใหม่

4) การครอบครองกิจการแบบควบกิจการ

หลังจากวิกฤติในครั้งนี้ บางธุรกิจที่อยู่ในภาวะปกติมีผลประกอบการดี แต่ขาดสภาพคล่อง อาจจำเป็นต้องขายกิจการ ซึ่งมักโดนซื้อไปในราคาถูก ส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวทางธุรกิจ ในอนาคตเสี่ยงต่อการแข่งขันของภาคธุรกิจที่ลดลง และกระทบต่อผลิตภาพโดยรวมของประเทศ

5) ความเหลื่อมล้ำ

วิกฤติเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและครัวเรือนไม่เท่ากัน กลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือกลุ่มที่เปราะบางอยู่แล้ว เช่น ธุรกิจ SME หรือครัวเรือนที่มีรายได้น้อย (ลม เปลี่ยนทิศ, 2021: online)

2.4.2 การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กล่าวว่าในปี 2564 เศรษฐกิจไทยจะพบกับความท้าทายในหลายด้าน โดยเฉพาะเรื่อง COVID-19 ในระลอกใหม่ที่มีแนวโน้มจะคงอยู่ไปตลอดทั้งปีนี้ อีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ คือการฉีดวัคซีนของประชากรไทยอย่างทั่วถึง ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นภายในปีนี้ จากแผนการกระจายวัคซีนของภาครัฐคาดว่าจะฉีดปี 2565 จึงจะมีประชาชนได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ โดยภายในปีนี้จะมีการฉีดวัคซีนจากซิโนแวค (Sinovac) เข้ามา 2 ล้านโดส และสูตรของทางแอสตราเซนeca (AstraZeneca) ซึ่งบริษัทสยามไบโอไซเอนซ์จะรับเป็นผู้ผลิตเองอีก 26 ล้านโดส ซึ่งจะมีคนเข้าถึงวัคซีนราวๆ 14 ล้านคนจากประชากรทั้งสิ้นกว่า 66 ล้านคน (หนึ่งคน 2 โดส) ซึ่งส่วนที่รัฐบาลอยากจะเจรจาซื้อเพิ่มอีก 35 ล้านโดสอาจจะยังไม่ได้มาในเร็ววันนี้ จากที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าประเทศไม่ได้เข้าร่วมโครงการโคแวกซ์ ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการพัฒนา จัดซื้อ และส่งวัคซีนไปยังกว่า 180 ประเทศทั่วโลกอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยมีองค์การอนามัยโลกเป็นผู้นำร่วมกับองค์กรพันธมิตรเพื่อวัคซีน (The Vaccine Alliance หรือ Gavi) ที่ก่อตั้งโดยบิลและเมลินดา เกตส์ (Bill and Melinda Gates) และกลุ่มพันธมิตรความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อรับมือโรคระบาด (Coalition for Epidemic Preparedness Innovations หรือ Cepi) โดยสาเหตุของการตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการนั้น นพ. ศุภกิจ ศิริลักษณ์ อธิบดี

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ชี้แจงว่า “ที่ผ่านมาทางการไทยมีความพยายามอย่างน้อย 2 ช่องทางเพื่อให้ได้รับวัคซีนเพื่อทำการฉีดให้ครอบคลุม 50% ของประชากรภายในปีนี้ นอกจากแนวทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการจัดซื้อวัคซีนซิโนแวคจำนวน 2 ล้านโดสจากจีนในช่วง ก.พ.- เม.ย. สำหรับวัคซีนจากโครงการโคแวกซ์ นพ. ศุภกิจ กล่าวว่ามีความพยายามแสวงหาความร่วมมือผ่านโคแวกซ์ แต่ก็ยอมรับว่าการทำสัญญาสั่งจองซื้อมีความยุ่งยากบางประการ ทำให้การได้มาของวัคซีนยังไม่แน่นอน และอาจจะเป็นไปได้ค่อนข้างยาก” ด้านนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ชี้แจงผ่านช่องทางเฟซบุ๊กส่วนตัวในกรณีนี้ว่า “ไทยได้เจรจากับโคแวกซ์มาตลอด แต่ไม่อยู่เกณฑ์ที่ได้รับวัคซีนฟรีเนื่องจากโคแวกซ์ให้สิทธิแก่ประเทศยากจนที่องค์การอนามัยโลกและพันธมิตรวัคซีน Gavi ให้การสนับสนุนจำนวน 92 ประเทศ แต่ไทยเป็นประเทศฐานะปานกลาง หากจะร่วมกับโคแวกซ์ ไทยต้องซื้อราคาแพงกว่า และไม่สามารถเลือกวัคซีนจากผู้ผลิตรายใดได้ มีความไม่แน่นอนทั้งชนิด จำนวน ราคา รวมทั้งต้องจ่ายเงินล่วงหน้า” (BBC News, 2021: online)

การฉีดวัคซีนต้องใช้เวลาน้อยถึง 6 เดือนจึงจะมีภูมิคุ้มกันหมู่ ซึ่งในระหว่างนี้ไวรัสจะยังคงกลายพันธุ์ได้ต่อไปอีก กลายเป็นความไม่แน่นอนที่สูงขึ้น และกลายเป็นผลกระทบที่ยืดเยื้อต่อเศรษฐกิจไทย แม้ทั่วโลกมีการฉีดวัคซีนแล้ว แต่การที่ไทยจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติกลับเข้ามานั้นไม่ง่าย ดังนั้นการท่องเที่ยวจากต่างประเทศ กว่าจำนวนจะกลับมาสู่ระดับ 40 ล้านคนเหมือนก่อนการแพร่ระบาด ยังต้องใช้เวลานานอย่างน้อย 2-3 ปี กว่าทุกอย่างจะกลับมาเป็นปกติ อย่างไรก็ตามความหวังหลักของเศรษฐกิจไทยคือการลงทุนจากภาครัฐ เพราะเป็นเครื่องยนต์ที่ยังเดินได้ต่อเนื่องจากวงเงินกู้เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูจาก COVID-19 ที่ 1 ล้านล้านบาทยังใช้ไปเพียง 30% เท่านั้น ขณะที่เมื่อรวมกับงบประมาณส่วนอื่นๆ มองว่ารัฐบาลยังมีเงินเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อีก 4.4 ล้านล้านบาท (ชุดินันท์ สงวนประสิทธิ์, 2021: online)

2.4.3 การเกิดขึ้นของรัฐสวัสดิการ

นิยามของคำว่า “รัฐสวัสดิการ” นั้นหมายถึงการที่รัฐที่เข้ามาแทรกแซงกิจกรรมของปัจเจกชนในสังคมเพื่อกระจายสวัสดิภาพแก่ประชาชน เช่น การเข้าถึงการศึกษา การเข้าถึงการรักษาพยาบาล ฯลฯ ปีแอร์ โครซ์ของวัลลง (Pierre Rosanvallon) นักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ อธิบายว่ารัฐสวัสดิการคือ “ส่วนต่อขยาย” ของรัฐสมัยใหม่ที่ทำหน้าที่เป็น “ผู้ปกป้อง” หรือที่เรียกว่า L’Etat-Protecteur ซึ่งก่อนที่จะเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศส รัฐในระบอบเก่าจะมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิตของคนในสังคม โดยภาระด้านสวัสดิภาพทั้งหลายเป็นหน้าที่ของสถาบันครอบครัวและชุมชน ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อแลกกับการคุ้มครองจากรัฐ สังคมต้องจ่ายให้รัฐในรูปแบบต่างๆ เช่น ผลผลิตจากการเกษตรหรือแรงงาน ฯลฯ เมื่อมีการเปลี่ยนจากรัฐในระบอบเก่ามาเป็นรัฐสมัยใหม่ โดยรัฐจะยังมีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยให้กับประชาชนเป็นหลัก แต่ทุก

อย่างจะวางอยู่บนฐานของ “สิทธิ” และ “หน้าที่” รัฐจึงมีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยด้านชีวิต กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล สิทธิส่วนบุคคล และเสรีภาพ (ภาคภูมิ แสงนกกุล, 2018: online)

จากที่เคยกล่าวไปในบทก่อนหน้านี้ถึงแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการในไทย ซึ่งเคยถูกเสนอไว้เมื่อประมาณ 80 กว่าปีที่แล้วภายใต้แนวคิด “รัฐที่ประกันความผาสุกของประชาชนในแบบระบบรัฐสวัสดิการ” คณะราษฎรซึ่งผู้ก่อการส่วนใหญ่ล้วนศึกษาอยู่ในฝรั่งเศสและยุโรป ได้ซึมซับความคิดแบบสังคมนิยม และพยายามเปลี่ยนแปลงรัฐที่ประกันความผาสุกของประชาชนตามหลัก 6 ประการของคณะราษฎร แต่เนื่องจากข้อเสนอมีเค้าโครงเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากเกินไปในยุคสมัยนั้น จึงถูกกลุ่มจารีตเดิมต่อต้าน อย่างที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยนั้นแต่เดิมเป็นสังคมเกษตรกรรมที่ประชากรกว่า 85% ทำการเกษตร ไม่มีสมาคมแรงงาน หรือสหภาพแรงงานที่เข้มแข็ง สถาบันครอบครัวและชุมชนยังคงเป็นตัวหลักที่ดูแลกันเองในเรื่องสวัสดิการสังคม อีกทั้งนโยบายทางสังคมก็อยู่ในรูปแบบของการผลิตจากบนสู่ล่างโดยขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสิ่งหนึ่งที่ทำให้ไทยแตกต่างจากประเทศอื่นในเอเชียคือ ประเทศไทยไม่เคยเป็นอาณานิคมมาก่อน ดังนั้นการจะใช้นโยบายสร้างรัฐสวัสดิการเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์และความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวของคนในชาติจึงเป็นเรื่องที่ยากลำบาก (ภาคภูมิ แสงนกกุล, 2018: online)

ตัวอย่างรัฐสวัสดิการที่มักจะถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันในแวดวงวิชาการส่วนใหญ่นั้นคือ “รัฐสวัสดิการในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย” ซึ่งจะเรียกรวมๆว่า นอร์ดิกโมเดล (Nordic Model) ซึ่งเน้นการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพชีวิตอย่างครอบคลุม ส่งเสริมให้แรงงานเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานเพื่อรักษาสิทธิของตน แต่ในขณะเดียวกันก็สนับสนุนการค้าเสรีด้วยการลดกฎหมายควบคุมตลาด เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจแทนที่รัฐ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือสวัสดิภาพประชาชนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามสวัสดิการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐมีการเรียกเก็บภาษีในอัตราที่ก้าวหน้า และเป็นอัตราการที่เรียกเก็บสูงมาก โดยเฉพาะในประเทศนอร์เวย์ที่สูงถึง 53% ซึ่งสูงกว่าประเทศอื่นๆในภูมิภาคเดียวกัน (Post Today, 2011: online)

แนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการในไทยเริ่มก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างเมื่อเริ่มเข้าสู่ทศวรรษที่ 1980-1990 เป็นต้นมา สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ภาคประชาคมเริ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้นกว่าแต่ก่อนจนสามารถกลายมาเป็นตัวกลางระหว่างรัฐและสังคมเพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้องด้านสวัสดิการ หลังจากนั้นก็เริ่มมีการขยายการครอบคลุมสวัสดิการไปยังคนกลุ่มอื่นๆที่ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการ และยังครอบคลุมความเลื่อมล้ำทางสังคมชนิดอื่นๆที่ตามมา อาทิเช่น การสร้างระบบประกันสังคม การขยายสิทธิเรียนฟรี แต่หลังจากที่เกิดวิกฤตต้มยำกุ้งเมื่อปี 2540 ก็พิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าสวัสดิการที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ระบบปกป้องสังคมของภาครัฐยังไม่แข็งแรงพอจะรับมือกับความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก ถึงแม้ว่าในช่วงรัฐบาลของนาย ทักษิณ ชินวัตร จะมีการออกนโยบายทางสังคมต่างๆมากมาย

เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนระดับล่างทั้งนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน พักหนี้เกษตรกร ประกันราคาเกษตร ฯลฯ แต่เมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อปี 2549 ทำให้นโยบายต่างๆที่วางไว้เป็นอันต้องหยุดชะงักลง (ภาคภูมิ แสงกนกกุล, 2018: online)

2.4.4 การรัฐประหารกับระบบเศรษฐกิจ

ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมาประเทศไทยเผชิญกับกระแสข่าวลือการรัฐประหาร ซึ่งได้สร้างความหวุ่นวิตกแก่ผู้คนในทุกสาขาอาชีพ หากมองย้อนกลับไปในรอบสิบกว่าปีที่ผ่านมา ในหลายประเทศต่างเผชิญกับความขัดแย้งที่มีต่อตัวผู้นำประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศเกาหลีใต้ ประเทศมาเลเซีย หรือแม้กระทั่งประเทศสหรัฐอเมริกา โดยที่มีผู้คนออกมาประท้วงเป็นจำนวนมาก แต่ท้ายที่สุดแล้วประเทศเหล่านั้นก็หาข้อยุติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยลงได้ ถึงแม้จะส่งผลกระทบบ้าง แต่ก็ส่งผลกระทบมากนักต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ การทำรัฐประหารตลอดหลายครั้งในอดีตของประเทศไทย อาจไม่ส่งผลกระทบกับประเทศมากนัก แต่หากมองการทำรัฐประหารในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการทำรัฐประหารในปี 2557 จะพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจมีค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่นานาชาติต่างกำหนดกติกาให้ประเทศต่างๆยอมรับ เพื่อให้เข้ากับหลักสากล และจะมองที่การพัฒนาของประเทศนั้นๆเป็นหลัก หากประเทศใดมีการพัฒนาทางการเมืองย้อนหลัง ก็ยากที่จะเป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก ผลกระทบต่างๆจึงมีค่อนข้างมาก

ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการทำรัฐประหารครั้งล่าสุดจากแหล่งข้อมูลสามารถระบุได้ดังนี้

1) การลงทุนที่หายไปเกือบทั้งหมด

ในภาวะปกติการลงทุนภาคเอกชนของนักลงทุนภายในประเทศและต่างประเทศที่ลงทุนจะอยู่ที่ประมาณปีละ 2 ล้านล้านบาท แต่หลังจากการทำรัฐประหาร การลงทุนภาคเอกชนเหล่านี้ได้หายไปเกือบทั้งหมด โดยในปี 2558 การลงทุนจากต่างประเทศเหลือเพียงแสนกว่าล้านบาท หรือคิดเป็น 10% เท่านั้น และในครั้งแรกของปี 2559 การลงทุนจากต่างประเทศเหลือเพียง 1.2 พันล้านบาทเท่านั้น ซึ่งหายไปเกือบ 100% ต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี

ความเสียหายในส่วนนี้เป็นความเสียหายที่รุนแรง เพราะทำให้ประเทศพัฒนาล่าช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่แข่งเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ การลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูงและมีมูลค่าเพิ่มสูง ต่างย้ายไปลงทุนกันในประเทศอื่นหมด โดยเฉพาะประเทศเวียดนามที่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์หันไปลงทุนแทน จนการส่งออกอิเล็กทรอนิกส์ของเวียดนามแซงหน้าการส่งออกอิเล็กทรอนิกส์ของไทยไปแล้ว เมื่อประเทศไทยขาดเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง ก็เป็นการยากที่นักลงทุนต่างประเทศจะให้ความไว้วางใจในการลงทุน

2) การส่งออกที่ลดลง

ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร การส่งออกตลอด 19 เดือนต่อจากนั้นก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง และมาเพิ่มได้เอาใน 2 เดือนท้าย แต่พอมาในเดือนตุลาคมปี 2559 การส่งออกก็ติดลบหนักขึ้นอีก 4.2% มีการคาดการณ์ไว้ว่าการส่งออกตลอดทั้งปี 2559 จะติดลบ ซึ่งจะเป็นการส่งออกที่ติดลบติดต่อกัน 4 ปีซ้อน เนื่องจากการส่งออกที่ติดลบมาตลอดหลายปี ดังนั้นการส่งออกในปี 2559 นั้นจะต่ำสุดในรอบกว่า 6 ปีเลยทีเดียว ถึงแม้ว่าการส่งออกนั้นจะติดลบมาก่อนที่จะมีการรัฐประหาร ทั้งนี้เพราะสินค้าที่ไทยผลิตได้หลายชนิดเริ่มหมดความนิยมในตลาดโลกและสินค้าบางอย่างก็แข่งขันไม่ได้แล้วในด้านต้นทุน ประกอบกับสถานะเศรษฐกิจโลกในช่วงนั้นไม่เอื้ออำนวย แต่เมื่อมีการรัฐประหารก็ยังส่งผลกระทบต่อ การส่งออกที่แย่อยู่แล้วให้กลับไปแย่กว่าเดิม เพราะประเทศไทยไม่สามารถเจรจาข้อตกลงทางการค้ากับหลายประเทศได้ โดยเฉพาะกับกลุ่มประเทศใน EU ทำให้การส่งออกยิ่งทรุดหนัก

3) นักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีฐานะดีไม่เดินทางเข้ามา

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจเดียวที่ไทยยังหวังพึ่งได้ ซึ่งในตอนนั้นรัฐบาลได้ดำเนินการกับทัวริสซึมหรืออย่างเฉียบขาด จึงทำให้นักท่องเที่ยวหายไประยะหนึ่งจำนวนมาก การที่รัฐบาลในขณะนั้นพยายามจำกัดทัวริสซึมหรือโดยหวังว่าประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีรายได้สูงเข้ามาใช้จ่ายใช้สอย เข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น โดยอาจลืมไปว่านักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีรายได้สูงจำนวนมากจะไม่ไปท่องเที่ยวในประเทศที่ไม่เป็นประชาธิปไตย และยิ่งประเทศไทยในขณะนั้นมีข่าวทางด้านลบในการจับผู้ที่มีความเห็นต่างทางการเมืองและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่บ่อยครั้ง ก็ยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่อยากจะเข้ามาท่องเที่ยวอีกเลยจนกว่าสถานการณ์ภายในประเทศจะกลับสู่ภาวะปกติ นอกจากนี้บริษัทข้ามชาติรายใหญ่ที่ชอบจัดสัมมนาในประเทศต่างๆ รวมถึงการจัดประชุมนานาชาติขนาดใหญ่ที่เคยจัดในไทย จนประเทศไทยต้องเร่งสร้างศูนย์การประชุมขนาดใหญ่ ก็มีสิทธิ์ที่จะไม่มาจัดในไทยแล้ว เพราะสาเหตุเดียวกัน ซึ่งทำให้ประเทศไทยขาดรายได้จากนักท่องเที่ยวคุณภาพเหล่านี้เป็นอย่างมาก

4) ความสามารถทางการแข่งขันของประเทศลดลง

หลังจากการทำการรัฐประหาร ความสามารถทางการแข่งขันของไทยที่ถูกจัดอันดับโดย World Economic Forum (WEF) ได้ลดต่ำลง 2 ปีซ้อน และถ้าหากลองเข้าไปดูในสาเหตุหลักในรายงานประจำปี WEF ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าผลมาจากความไม่มั่นคงของรัฐบาลและการรัฐประหาร

5) เศรษฐกิจไทยโตต่ำกว่าศักยภาพมาก

องค์การการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก ระบุชัดเจนว่าการเจริญเติบโตของไทยต่ำกว่าศักยภาพและเติบโตต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างมาก ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นก็ออกมายอมรับว่าประเทศไทยเติบโตต่ำกว่าศักยภาพมาก สาเหตุหลักก็คงมาจากการลงทุนและการส่งออกที่ลดลงตามที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งเป็นผลมาจากการทำรัฐประหาร ทั้งนี้ประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยควรจะต้องมีการขยายตัวอย่างต่ำที่ประมาณ 5% เพื่อให้สามารถหารายได้มาจ่ายหนี้สาธารณะของประเทศและรักษาระดับการจ้างงานให้คงไว้

6) การสูญเสียโอกาสในการเป็นผู้นำของอาเซียน

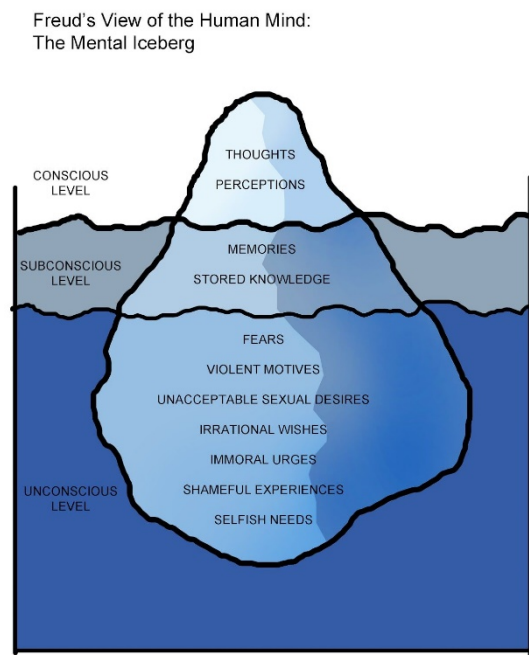
ความสามารถทางการแข่งขันในด้านต่างๆของไทยอาจจะแข่งขันกับประเทศอื่นได้ไม่มากนัก ดังนั้นโอกาสของประเทศไทยที่จะก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีรายได้สูง คือการใช้ประโยชน์จากสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่จะทำให้ไทยกลายเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของอาเซียน ประกอบกับการพัฒนาของประเทศไทยที่ก้าวหน้ากว่าประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งการจะเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจได้นั้นประเทศไทยจะต้องเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ไม่ใช่ประเทศไทยจะเป็นได้เอง การจะเป็นผู้นำและศูนย์กลางของอาเซียนได้นั้นไทยจะต้องเป็นศูนย์กลางในหลายด้านรวมถึงการผลิต การจำหน่าย และการให้บริการ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากเกิดเหตุการณ์การทำรัฐประหารขึ้น นักลงทุนจากต่างประเทศจึงพากันย้ายหนีไปลงทุนประเทศอื่นกันหมด โอกาสของประเทศไทยที่จะเป็นผู้นำและเป็นศูนย์กลางของอาเซียนก็หายลงไปเรื่อยๆ (พิชัย นริพทะพันธุ์, 2016: online)

สรุปความรู้จากเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.4 เกี่ยวกับเรื่องสถานะการณ์ของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน ซึ่งรวมไปถึงการเกิดขึ้นของรัฐสวัสดิการและเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองล้วนมีส่วนไปกระตุ้นให้ความกลัวที่เกิดขึ้นกับเหล่านักศึกษาที่ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และจากสถิติการว่างงานของบัณฑิตที่จบไปก่อนหน้านี้เกือบกว่า 4 แสนรายสะท้อนให้เห็นถึงระบบรัฐสวัสดิการที่ล้มเหลวของประเทศ นโยบายต่างๆจากทางภาครัฐไม่ได้ครอบคลุมกับกลุ่มคนที่หมู่เหล่า ความเหลื่อมล้ำจึงเกิดขึ้น อีกทั้งปัญหาด้านเสถียรภาพทางการเมืองที่ในปัจจุบันยังหาจุดลงรอยกันไม่ได้ นั่นยังเป็นเครื่องตอกย้ำถึงอนาคตที่ไม่แน่นอนของนักศึกษาเหล่านี้

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่น่าสนใจ

2.5.1 แนวคิดจิตใต้สำนึกของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ฟรอยด์เปรียบเทียบว่าจิตใจของมนุษย์มีสภาพคล้ายกับภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร มีส่วนที่ลอยอยู่เหนือผิวน้ำเป็นส่วนน้อย และยังมีส่วนที่จมอยู่ใต้ผิวน้ำอีกเป็นส่วนใหญ่ ภาวะจิตระดับที่มีความสำนึกควบคุมอยู่เช่นเดียวกับส่วนของน้ำแข็งที่ลอยอยู่เหนือผิวน้ำ ภาวะระดับจิตใต้สำนึกเหมือนส่วนที่จมอยู่ใต้ผิวน้ำ เป็นที่สะสมองค์ประกอบของจิตไว้มากมาย เช่น แรงจูงใจ อารมณ์ที่ถูกเก็บกด ความรู้สึกนึกคิด ความฝัน ความทรงจำ ฯลฯ

ภาพที่ 2.7 Freud's Iceberg

(ศรีเรือน แก้วกังวาล, 13: 1993)

จากภาพตัวอย่างเปรียบเทียบจิตทั้งส่วนสำนึกและส่วนใต้สำนึกเหมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร ส่วนที่ลอยอยู่เหนือผิวน้ำต้องแสงสว่างและอากาศ ปรากฏแก่สายตาโลกคือจิตหรือพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมของความสำนึก ส่วนที่จมอยู่ใต้ผิวน้ำอยู่ในความมืดกว่า ไม่ปรากฏแก่สายตาโลกคือจิตใต้สำนึกอันเป็นภาคสะสมประสบการณ์ในอดีตมากมาย ถูกบีบอัด ถูกเก็บกด หรือคอยเพื่อให้สมปรารถนา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 13: 1993)

2.5.2 แนวคิดจิตใต้สำนึกของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung)

จุงเชื่อว่ามนุษย์ไม่จำเป็นต้องถูกลิขิตชีวิตด้วยประสบการณ์จากอดีตเสมอไป มนุษย์สามารถกำหนดโชคชะตาอนาคตของตนเอง ซึ่งต่างจากฟรอยด์ที่เชื่อว่าสิ่งที่ถูกเก็บซ่อนไว้ในจิตใต้สำนึกของมนุษย์เกิดจากการสังสมของประสบการณ์ในอดีตที่มาเป็นตัวกำหนดปัจจุบัน โดยแนวคิดของจุงแบ่งออกได้ดังนี้

1) Personal Unconscious

จิตใต้สำนึกเดิมที่เคยเป็นส่วนประกอบของจิตสำนึกมาก่อน อย่างไรก็ตามจิตใต้สำนึกสามารถดึงขึ้นมาอยู่ในส่วนของจิตสำนึกได้เช่นเดียวกัน จุงอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า “ประสบการณ์จิตสำนึกและจิตใต้สำนึกเป็นประสบการณ์ที่สลับเปลี่ยนกันไปกันมาอยู่ตลอดเวลา”

2) Collective Unconscious

เป็นกระบวนการจิตใต้สำนึกที่ส่งสมลักษณะบุคลิกภาพมาหลายชั่วอายุคน มนุษย์ทุกชาติทุกภาษามีลักษณะ Collective Unconscious ด้วยกันทั้งนั้น จุงเรียกกระบวนการนี้ว่า “Archetype” (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 26-27: 1993)

2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับสัญวิทยา (Simiology)

สัญศาสตร์ (Simiotics) เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความหมาย เป็นการศึกษาว่า “สิ่งแทนความ (Representation)” ก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร อีกทั้งยังเป็นการศึกษาถึงกระบวนการที่ทำให้เราเข้าใจความหมายของสิ่งใดๆ (Comprehend Meanings) หรือกระบวนการที่เราให้ความหมายแก่สิ่งใดๆ (Attribute Meanings) หากพิจารณาสัญศาสตร์ดูอย่างถี่ถ้วนจะพบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพ (Visual Images) ทัศนธรรม (Visual Culture) และวัตถุธรรม (Material Culture) อย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้สัญศาสตร์ยังหมายถึง “การศึกษาเกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ (Symbolism)” เนื่องจากเป็นศาสตร์ที่ค่อนข้างใหม่ สัญศาสตร์จึงเสนอกระบวนการวิเคราะห์ที่ท้าทายกระบวนการคิดในแบบเดิมๆ อย่าง ธรรมชาตินิยม (Naturalism) สัจนิยม (Realism) และเจตจำนง (Intentionality) มากไปกว่านั้นสัญศาสตร์ยังเสนอวิธีคิดที่เป็นประโยชน์แก่การวิเคราะห์ทางรูปนิยม (Formalism) การวิเคราะห์ทางสัญศาสตร์ยังช่วยให้เราตระหนักถึงความสัมพันธ์อันหลากหลายระหว่าง “ตัวเรากับสิ่งแทนความ (Object)” ด้วยเหตุนี้จึงอาจเข้าใจได้ว่าความหมายของภาพใดๆหรือวัตถุใดๆย่อมมีพลวัต (คือมีการเปลี่ยนแปลงเลื่อนไหลของความหมายอย่างไม่หยุดนิ่ง) อาจกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่า “เราไม่อาจเข้าใจความหมายอ้างอิง (Significance) ของภาพหรือวัตถุใดๆได้จากกระบวนการสื่อสารทางเดียว แต่เราจำเป็นต้องเข้าใจภาพหรือวัตถุใดๆจากปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างผู้รับสารกับภาพวัตถุ และปัจจัยอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมหรือสังคม” เป็นต้น

ด้วยเหตุที่ “การแทนความ (Representation)” นั้นมีองค์ประกอบสำคัญคือ “ความคล้ายคลึง (Resemblance) และ กรอบจำกัด (Limitation)” เราจึงมักคิดกันว่า “ภาพสามารถสื่อสารได้ตรงไปตรงมา กว่าภาษาพูด/เขียน ซึ่งมักแปรเปลี่ยนไปตามความแตกต่างทางวัฒนธรรม” กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “มีแนวโน้มอย่างสูงที่คนเราจะไม่คิดถึงภาพในฐานะที่เป็นภาษาแบบหนึ่ง แต่มักคิดถึงภาพในฐานะที่เป็นสิ่งที่สื่อความ ได้อย่างตรงไปตรงมาและมีความหมายที่เป็นสากล” การที่ศิลปะมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับแนวคิด เกี่ยวกับการแสดงออก (Expression) คนทั่วไปจึงมักคิดว่าทัศนศิลป์เป็นผลของการใช้สัญชาตญาณ (Intuitive) คิดว่าทัศนศิลป์เป็นผลของจิตไร้สำนึก (The Unconscious) และคิดว่าทัศนศิลป์มีลักษณะดิบ (Basic) กว่าภาษาพูด/เขียน ด้วยเหตุนี้คนทั่วไปจึงคิดว่าทัศนศิลป์ไม่อาจถูกจำกัดด้วยบริบททางวัฒนธรรม ใดๆที่ศิลปะชิ้นนี้ถือกำเนิดขึ้นมา และแน่นอนว่าสิ่งที่คนทั่วไปคิดดังกล่าว “ไม่เป็นความจริง” แต่อย่างไร

จากมุมมองดังกล่าวก็ทำให้เราคิดถึงภาพในลักษณะคล้ายกับ “ข้อความ (Text)” แต่ในการคิดแบบนี้ ก็ต้องระวังไม่ให้เกิดการใช้ภาพจำลอง (Model) ของภาษา มาครอบงำการทำความเข้าใจภาพแทนความ (Visual Representation) ในช่วงแรกที่เรามองเห็นภาพ องค์ประกอบของภาพอาจดูประหนึ่งว่าเกิดขึ้น อย่างไม่มีกฎเกณฑ์มาบังคับว่าองค์ประกอบเหล่านั้นจะต้องสัมพันธ์กันอย่างไร ภาพจึงจะกลายเป็นสัญลักษณ์ (คือทำให้ภาพมีความหมาย) ไม่เหมือนกับ “คำ” ซึ่งต้องนำมาร้อย เรียงกันอย่างมีกฎเกณฑ์ (ไวยากรณ์) จึงจะ เกิดความหมาย นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่าง “ภาพ กับ ความหมาย” ก็อาจไม่เชื่อมกันได้อย่างชัดเจน เหมือนกับคำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เถลิง พัฒโนภาส กับ สัญลักษณ์ในพจนานุกรม ในขณะที่ภาพอาจถูก เชื่อมโยงกับความหมายจำเพาะ เช่น ภาพบุคลาธิษฐาน (Allegory) หรือ ภาพของพระพุทธเจ้า ความหมาย นั้นก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยภาษาภาพที่จำเพาะ หรือการที่เราอาจอธิบายความหมายของภาพหนึ่งด้วยคำพูดได้ หลายๆคำ ย่อมหมายความว่าเราอาจสร้างภาพจากคำเหล่านั้นได้อย่างหลากหลาย โดยที่ภาพเหล่านั้นอาจ ไม่ได้มีความหมายแน่นอน (Potts 1996, 24-26) ยกตัวอย่างเช่น จิตรกรรมสามชิ้นของ Hieronymus Bosch (1505-1506), Paul Cezanne (1873-1877) และ Salvador Dali (1946) ที่มีเรื่องราวจากพระคัมภีร์ไบเบิลตอน “The Temptation of Saint Anthony” ก็ย่อมเล่าเรื่องเดียวกัน แต่มีวิธีเล่าเรื่องที่ต่างกัน ไป จิตรกรรมที่ยกตัวอย่างทั้งสองชิ้นก็มีส่วนประกอบสำคัญเป็นภูมิทัศน์ซึ่งมีลักษณะเหนือจริง แต่ก็ต่างกัน นั่น กล่าวคือ “ภาพของบ็อชมีลักษณะน่าเกลียดน่ากลัวแบบเหมือนจริง แต่ภาพของดาลีมีลักษณะเหมือนภาพฝัน และภาพของเซซานพยายามยึดรูปแบบตามธรรมชาติและเน้นประเด็นเกี่ยวกับการยั่วยวนทางเพศ เป็นต้น (Dr.Brian Anthony Curtin, n.d)

สรุปความรู้จากเนื้อหาในหัวข้อที่ 2.5 เกี่ยวกับเรื่องแนวคิดจิตใต้สำนึกของทั้งซิกมันด์ ฟรอยด์ และ คาร์ล กุสตาฟ จุง กับเรื่องแนวคิดเชิงสัญลักษณ์วิทยา สามารถเข้าใจได้ว่า “ความกลัว” คือส่วนหนึ่งของภูเขาน้ำแข็ง (Freud’s Iceberg) ที่ไม่ต้องแสงและปรากฏแก่สายตาโลก จึงต้องอาศัยแรงขับในการแสดง

ความรู้สึกเหล่านั้นออกมา และกระบวนการ “Archetype” ของ Jung มีความเชื่อมโยงความคิดที่ว่าทำไม นักศึกษาไทยยังต้องกลัวกับการตกงานอยู่เสมอมาแต่อดีต? มันทำให้เราได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของปัญหาที่ฝังรากลึกมานานกว่าครึ่งศตวรรษ อย่างที่กล่าวไปในสรุปก่อนหน้านี้ว่าความกลัวเป็นสิ่งที่ถูกกดทับและรอวันที่จะปะทุออกมาด้วยการแสดงออกของศิลปินลัทธิต่าง ๆ นั้นเอง

เมื่อพูดถึงการแสดงออกทางอารมณ์ผ่านผลงานศิลปะแล้วนั้น “แนวคิดเรื่องสัญชาตญาณวิทยา” ควรเป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงเป็นอันดับต้นๆ ในการทำงานศิลปะทุกชนิด เราไม่สามารถสื่อสารเพียงคำพูดได้เพียงอย่างเดียว แต่การใช้ภาพแทนของ Object ซึ่งความหมายอาจจะหลากหลายแตกต่างกันไป เราจึงไม่ควรปิดโอกาสในการตีความของผู้ชม ให้เขาได้วิพากษ์ถึงสารที่เราต้องการจะสื่ออย่างอิสระคือเป้าหมายของการทำงานในครั้งนี้ของผู้วิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในบทนี้จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่มาต่าง อาทิเช่น บทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลจากตัวกลุ่มบุคคล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปออกมาเป็นผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติ

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้มีการกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ทางทฤษฎีต่างๆ เอาไว้ดังนี้

- 3.1.1 ศึกษาข้อมูลจากบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.2 ศึกษาข้อมูลจากตัวกลุ่มบุคคลผ่านการทำแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคทฤษฎี ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหมวดหมู่ของเนื้อหาไว้ดังนี้
 - 1) ข้อมูลเกี่ยวกับ “ความกลัว”
 - 2) ปัญหาเชิงโครงสร้างของการศึกษาในประเทศไทย
 - 3) สถานะการณ์ของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน
- 3.2.2 การเก็บข้อมูลจากตัวกลุ่มบุคคล ผู้วิจัยจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการทำแบบสอบถามออนไลน์ หรือที่เรียกว่า “Questionnaire” ผ่านเรื่องและผู้วิจัยกำลังทำการศึกษาอยู่ ณ ขณะนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.3.1 การเก็บข้อมูลจากตัวบุคคล (นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย) ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง Google Form

3.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 3.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากการศึกษาค้นคว้าบทความทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และสื่อออนไลน์ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปออกมาเป็นโครงเรื่องแอนิเมชัน
- 3.4.2 ในขั้นตอนต่อมาจะเป็นในส่วนของการวางพล็อตเรื่อง ออกแบบตัวละคร และเขียน Shooting Script เพื่อนำมาดเป็นสตอรี่บอร์ด (Pre-Production) จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนของการผลิตสื่อแอนิเมชัน (Production) และนำไปสู่ขั้นตอนของการลำดับภาพ ตัดต่อใส่เสียง (Post-Production)
- 3.4.3 ขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นการเข้าไปติดตั้งผลงานภายในหอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อจัดแสดงผลงานศิลปะนิพนธ์ภายใต้ชื่องาน “ห่วยออก : MADs Degree Show 2021”

บทที่ 4

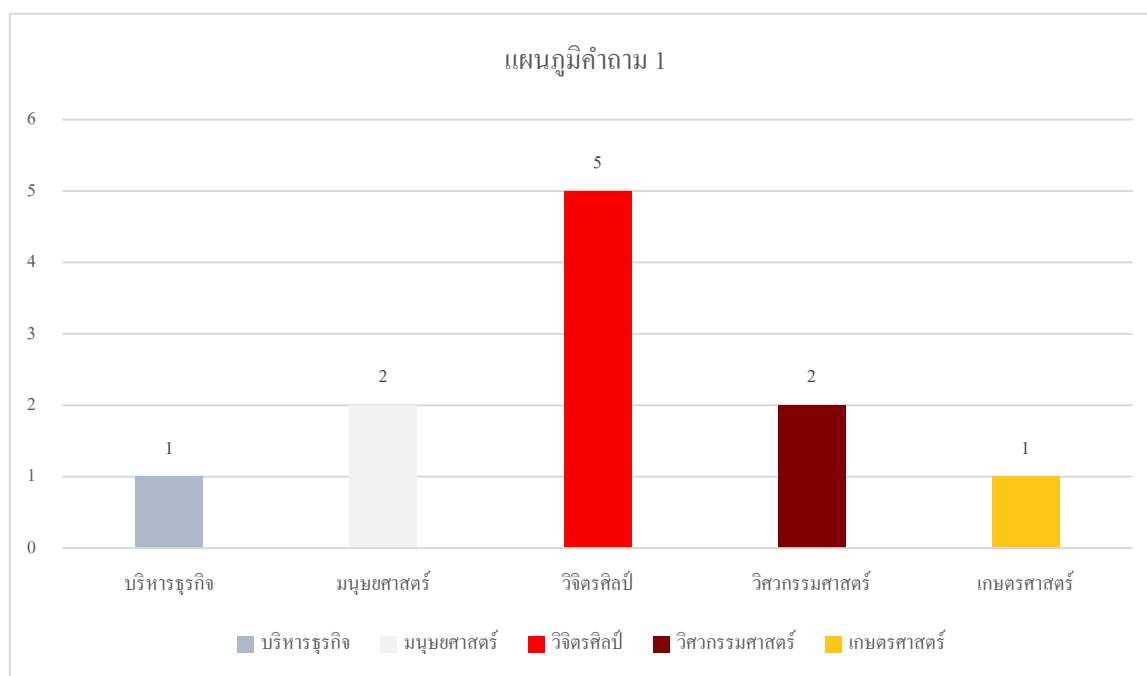
การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในบทที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิดที่ต้องการจะผลิตผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติที่มีเนื้อหาที่ทันกับเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันที่กำลังพูดถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยจะเจาะประเด็นไปยังกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหลัก จึงจำเป็นต้องมีวิเคราะห์ถึงแนวคิดและทฤษฎี จากนั้นจึงนำข้อสรุปที่ได้ไปสังเคราะห์ออกเป็นผลงานสื่อแอนิเมชันและจัดแสดงผลงานในนิทรรศกาลประจำปีของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาศิลปะและการออกแบบสื่อ คณะวิจิตรศิลป์ ภายใต้ชื่องาน “ห่วยออก : Mads Degree Show 2021”

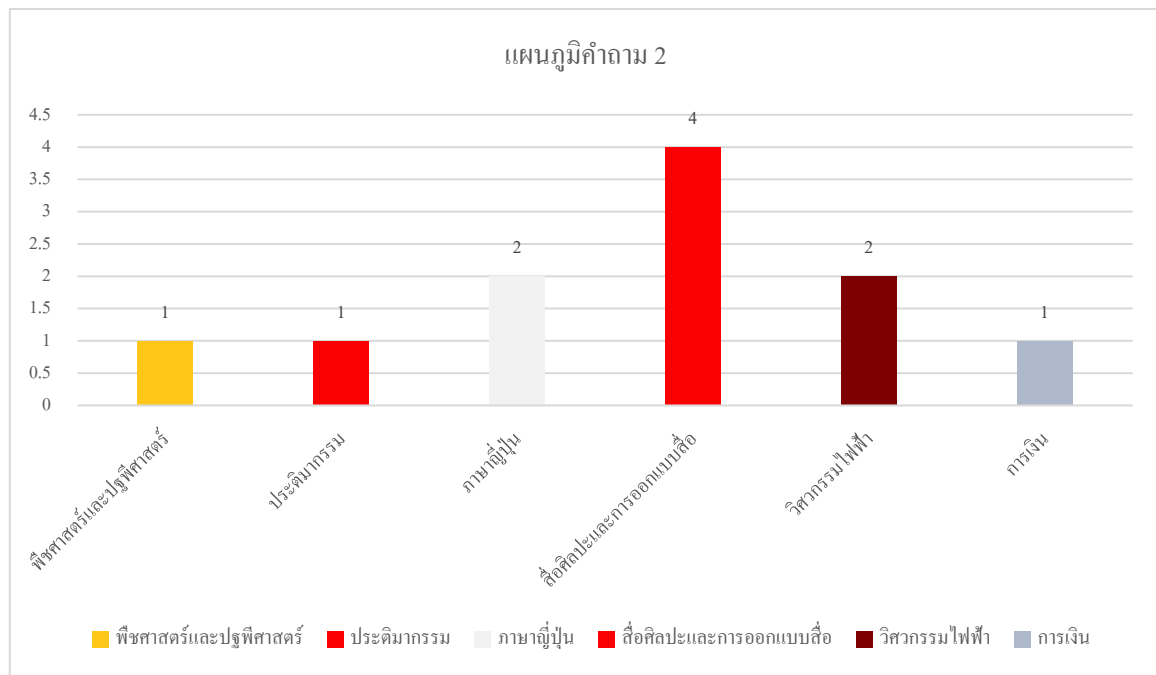
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form ไปยังกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งสิ้น 11 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์ร่วมแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไปในบทก่อนหน้านี้

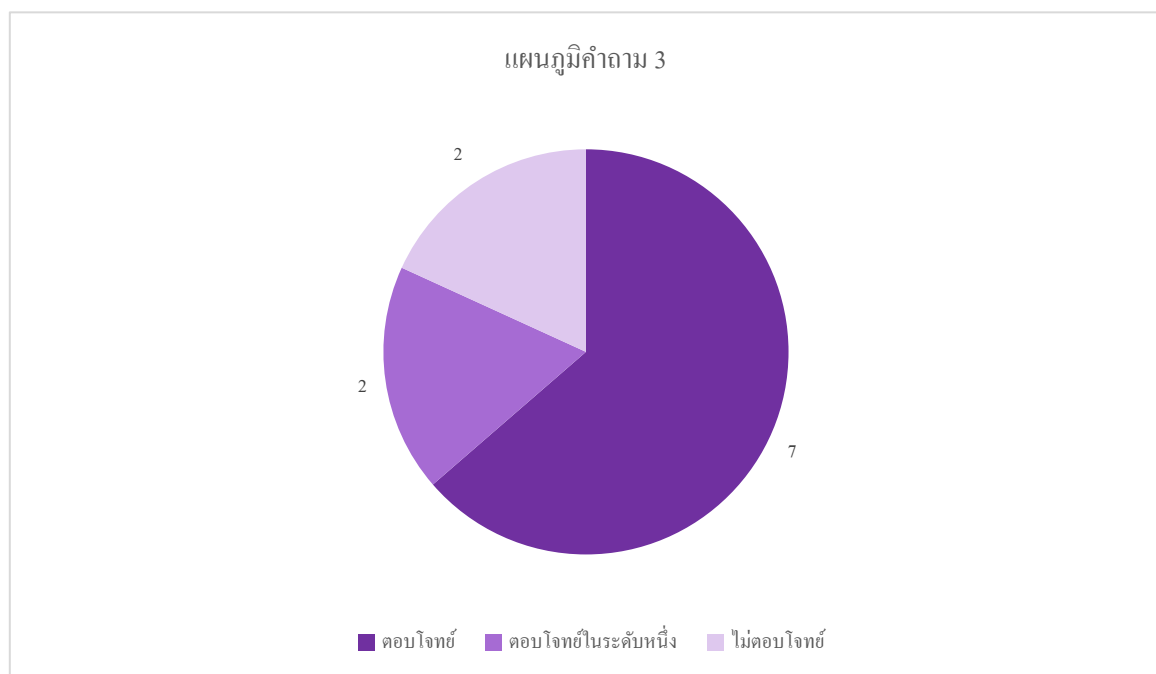
คำถามที่ 1 : เรียนอยู่คณะอะไร?

คำถามที่ 2 : สาขา/ภาควิชา?

คำถามที่ 3 : คิดว่าสาขา/ภาควิชาที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ตอนนี้ ตอบโจทย์กับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันหรือไม่?

คำถามที่ 4 : เพราะเหตุใดจึงเลือกเรียนในสาขา/ภาควิชานี้?

- 1) ผู้ตอบคำถามคนที่ 1 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

สายงานกว้าง รายได้ดี

- 2) ผู้ตอบคำถามคนที่ 2 (เกษตรศาสตร์/พืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์)

ที่บ้านทำเกี่ยวกับป๋ย

- 3) ผู้ตอบคำถามคนที่ 3 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

มีความสนใจและความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่น จึงอยากพัฒนาทักษะให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการทำงาน

- 4) ผู้ตอบคำถามคนที่ 4 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

ทักษะที่มีพอจะปรับตัวกับสาขานี้ได้

- 5) ผู้ตอบคำถามคนที่ 5 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

คนแนะนำมา

- 6) ผู้ตอบคำถามคนที่ 6 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

ทำงานได้หลากหลาย

- 7) ผู้ตอบคำถามคนที่ 7 (จิตรศิลป์/ประติมากรรม)

มีความชอบในรูปแบบการสร้างผลงานและคิดว่าจะนำไปต่อยอดงานในอนาคต

- 8) ผู้ตอบคำถามคนที่ 8 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

เพราะอนาคตดูไปได้ไกลกว่า

- 9) ผู้ตอบคำถามคนที่ 9 (บริหารธุรกิจ/การเงิน)

อยากเล่นหุ้น

10) ผู้ตอบคำถามคนที่ 10 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

เป็นความกดดันและทำให้คิดอนม.ปลาย

11) ผู้ตอบคำถามคนที่ 11 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

ได้เรียนหลายอย่าง

คำถามที่ 5 : จากสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในปัจจุบันที่กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความกลัวของคุณในเรื่องใดบ้าง?

1) ผู้ตอบคำถามคนที่ 1 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

ตลาดแรงงานไม่พอต่อจำนวนคน

2) ผู้ตอบคำถามคนที่ 2 (เกษตรศาสตร์/พืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์)

ทุกเรื่อง ตั้งแต่ความปลอดภัยจนไปถึงการเสียภาษีว่าคุ้มค่าไหม

3) ผู้ตอบคำถามคนที่ 3 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

กลัวไม่มีงานทำ เนื่องจากเศรษฐกิจที่ซบเซา สถานประกอบการต่างๆก็ไม่อยากรับพนักงานใหม่ เพื่อประหยัดงบของบริษัท

4) ผู้ตอบคำถามคนที่ 4 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

เรื่องเงิน

5) ผู้ตอบคำถามคนที่ 5 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

การรับเข้าทำงาน

6) ผู้ตอบคำถามคนที่ 6 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

การหางาน สุขภาพ

7) ผู้ตอบคำถามคนที่ 7 (จิตรศิลป์/ประติมากรรม)

กลัวเรื่องของเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน

8) ผู้ตอบคำถามคนที่ 8 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

ทุกอย่างทั้งอนาคตและปัจจุบัน ทำให้ลุ้นได้ทุกเมื่อไม่ว่าจะเรื่องเงิน ค่าใช้จ่าย กินข้าว วันนี้ต้องกินน้อยลงเพื่อออมไว้ใช้อย่างอื่น ทำให้เรากังวลกับทุกสิ่ง

9) ผู้ตอบคำถามคนที่ 9 (บริหารธุรกิจ/การเงิน)

ไม่มีงานทำเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี

10) ผู้ตอบคำถามคนที่ 10 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

กลัวบริษัทต่างประเทศจะยกเลิกธุรกิจในประเทศไทย ที่ทำงานน้อยลง การแข่งขันสูงขึ้น

11) ผู้ตอบคำถามคนที่ 11 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

การทำงานทำเมื่อเรียนจบใหม่

คำถามที่ 6 : ถ้าสิ่งที่คุณกำลังกลัวอยู่นั้นเกิดขึ้นจริง คุณจะหาวิธีการรับมือกับมันอย่างไร?

1) ผู้ตอบคำถามคนที่ 1 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

หาทุนหรือรีบหางานก่อนเรียนจบ

2) ผู้ตอบคำถามคนที่ 2 (เกษตรศาสตร์/พืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์)

ถ้าไม่อยากตายก็สู้

3) ผู้ตอบคำถามคนที่ 3 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

ไปต่างประเทศ ไม่ก็เป็นแม่ค้าออนไลน์

4) ผู้ตอบคำถามคนที่ 4 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

ยังไม่ทราบ

5) ผู้ตอบคำถามคนที่ 5 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

หาทำงานที่อื่น

6) ผู้ตอบคำถามคนที่ 6 (วิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมไฟฟ้า)

เรียนรู้และปรับตัวให้ยืดหยุ่นกับสถานการณ์ หางานที่มั่นคง

7) ผู้ตอบคำถามคนที่ 7 (จิตรศิลป์/ประติมากรรม)

คงต้องประหยัดเงินแล้วหาอะไรทำที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตัวเอง หางานอื่นๆทำ

8) ผู้ตอบคำถามคนที่ 8 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

จัดการและจัดสรรเวลา สิ่งสำคัญคือยอมรับและเข้าใจสถานะตัวเอง

9) ผู้ตอบคำถามคนที่ 9 (บริหารธุรกิจ/การเงิน)

อยู่บ้านว่างๆ

10) ผู้ตอบคำถามคนที่ 10 (มนุษยศาสตร์/ภาษาญี่ปุ่น)

ทำฟรีแลนซ์หรือทำอย่างอื่นไปก่อน

11) ผู้ตอบคำถามคนที่ 11 (จิตรศิลป์/สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ)

พยายามไม่วิตกกังวลมากเกินไปและพยายามหาทางออกอื่นๆมาเป็นตัวเลือก

4.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนและความกลัวในอนาคต

จากการวิเคราะห์ถึงคำตอบทั้งหมดของผู้ตอบคำถามทั้ง 11 คน สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนในคณะหรือสาขาวิชา/ภาควิชาที่พวกเขาสนใจนั้น บางทีก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความต้องการของตลาดแรงงานไทยในปัจจุบันเสมอไป บางคนเลือกเรียนเพราะความชอบส่วนตัวและมองตนเองจะสามารถต่อยอดอาชีพนี้เพื่อสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต แต่เมื่อพูดถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ยังคงระบอบอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคมของปีที่ผ่านมาจนภาคธุรกิจทั้งรายเล็กรายใหญ่ต้องกลับไปสู่สภาวะตกต่ำอีกครั้งบวกกับสภาพแวดล้อมภายในสังคมไทยที่ล้วนมีส่วนทำให้พวกเขาเหล่านี้ต่างตอบกันเป็นเสียงเดียวกันว่าสิ่งที่กำลังกลัวที่สุด ณ ตอนนี้คือ “ความกลัวการตกงาน” แต่ในบางคำตอบก็พูดถึงความปลอดภัยในชีวิตและความคุ้มค่าของเงินภาษีที่ต้องเสียให้รัฐในอนาคตว่าคุ้มค่าหรือไม่? ตามที่กล่าวไปข้างต้นว่านอกจากปัญหาเรื่องโรคระบาดแล้วนั้น ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในสังคมไทยก็กำลังตกอยู่ในสภาวะเดียวกัน จึงมีส่วนทำให้นักศึกษาเหล่านี้เกิดความไม่มั่นคงต่อชีวิตภายหลังที่ตนเองได้สำเร็จการศึกษาออกไปจากรั้วมหาวิทยาลัย

4.1.2 ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาในวิกฤตการณ์ COVID-19

เมื่อนมนุษย์ก้าวพ้นจากวัยเด็กมาสู่วัยรุ่น รูปแบบของความกลัวก็จะแปรเปลี่ยนไปตามช่วงวัยและประสบการณ์ที่พบเจอมาในชีวิต จากในวัยเด็กที่เคยกลัวกับสัตว์ประหลาด ภูติผีปีศาจก็จะพัฒนาไปสู่เหตุการณ์จริงที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างเช่น “การตกงาน” สาเหตุที่ต้องพูดถึงความกลัวต่อการตกงานนั้น มีที่มาจากจำนวนบัณฑิตที่ตกงานสะสมจากปีก่อนๆ กว่า 4 แสนราย นอกจากนี้ภายในปี 2564 มีการคาดการณ์ว่าจะมีบัณฑิตจบใหม่ตกงานกว่าอีก 5 แสนราย อันเนื่องมาจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำอย่างรุนแรงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จนส่งผลให้บริษัทหลายแห่งจำเป็นต้องปลดพนักงานของตนเองออกเพื่อลดค่าใช้จ่ายภายใน และอย่างที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยรั้งอันดับสุดท้ายในอาเซียนในเรื่องการจัดสรรวัคซีนให้แก่ประชาชน แผนการกระจายวัคซีนของภาครัฐที่คาดว่าจะมีประชาชนรับวัคซีนอย่างทั่วถึงภายในต้นปี 2565 ซึ่งมีการรับวัคซีนจากซิโนแวค (Sinovac) เข้ามาแล้ว 2 ล้านโดส และบริษัทสยามไบโอไซเอนซ์จะรับหน้าที่ผลิตเองอีก 26 ล้านโดส ในขณะที่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียนต่างเข้าร่วมโครงการจัดสรรวัคซีนจากทางโคแวกซ์ (COVAX) และเริ่มฉีดกันแล้ว ปัจจัยที่เป็นชีวิตว่าประเทศจะฟื้นตัวได้เร็วแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับว่าภาครัฐจะจัดสรรวัคซีนได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด โอกาสที่เศรษฐกิจภายในประเทศจะฟื้นก็จะเร็วขึ้นเท่านั้น

ความกลัวที่ว่าเป็นเรื่องปกติที่มักจะเกิดกับนักศึกษาในชั้นปีสุดท้ายมากกว่าชั้นปีต้นๆ โดยนักศึกษาในชั้นปีต้นๆ (ปี 1-2) มักมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตกหล่นของเนื้อหาจากอาจารย์ผู้สอน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากในห้องเรียนมาเป็นแบบออนไลน์ ซึ่งสร้างความยากลำบากให้แก่นักศึกษาหลายรายเป็นอย่างมาก นักศึกษาหลายคนต่างมีภาระค่าใช้จ่ายทั้งเรื่องค่าหอพัก ค่ากิน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ครบครันนักศึกษาหลายรายไม่ได้มีกำลังทรัพย์มากพอในการหาซื้อแล็ปท็อปหรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะให้กับบุตรของตนเอง จึงเป็นที่มาของความกลัวในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 และอาจรวมถึงปีที่ 3 และ 4 อีกด้วย ความกลัวเหล่านี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกทั้งระบบการศึกษา ระบบรัฐสวัสดิการ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และเสถียรภาพทางการเมือง

4.1.3 ปัจจัยด้านระบบการศึกษา

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล การเข้ามาของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI ย่อมส่งผลต่อการจ้างงานในอนาคตอันใกล้นี้ ศาสตร์บางศาสตร์อาจไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไปในตลาดแรงงานยุคใหม่ หลายมหาวิทยาลัยจึงเร่งผลิตหลักสูตรที่จะผลิตบัณฑิตออกมารองรับกับความเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ในอีก 9 ปีข้างหน้ามีการคาดการณ์ไว้แล้วว่าจะมีบัณฑิตไทยตกงานสูงถึง 72% อย่างที่ทราบกันดีว่าโครงสร้างทางสังคมไทยนั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อันเนื่องมาจากค่านิยมและจารีตบางประการที่ยังมีอิทธิพลเหนือ

ความคิดของคนในรุ่นก่อน ในหลายครอบครัวยังคิดว่าการส่งลูกไปเรียนในคณะหรือสาขาวิชาใหม่นั้นถือเป็นความเสี่ยงที่ไม่น่าลงทุน โดยหาว่าไม่ว่าในปัจจุบันวิชาชีพบางวิชาชีพเริ่มกลายมาเป็นศาสตร์ที่จะต้องมีการเรียนการสอนในห้องเรียน การเข้ามาของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์จะเป็นตัวตัดสินว่าอาชีพใดควรอยู่ อาชีพใดควรไป ซึ่งเป็นไปตามกฎของธรรมชาติมนุษย์ซึ่งต้องเร่งวิวัฒนาการเพื่อให้ขีดความสามารถของคนเลยชั้นเทคโนโลยีเหล่านี้ จากทั้งหมดที่กล่าวมาจึงนำมาสู่ “ภาวะปัญญาล้นตลาด” กลับกลายเป็นว่าเด็กที่จบมาจากสาขาวิชาชีพกลายเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันมากกว่าในระดับปริญญาตรี ซึ่งสาเหตุของปัญหาเหล่านี้มันมาจากการที่มหาวิทยาลัยเริ่มทยอยกันออกนอกกรอบ ค่าใช้จ่ายต่างๆจึงตกมาอยู่ที่ตัวคณะเองที่ต้องบริหารจัดการการเงินให้มันคง จึงเป็นที่มาของการเปิดอบรมรับสมัครเพิ่มเพื่อให้ได้จำนวนนักศึกษาตามที่ต้องการ มิเช่นนั้นอาจทำให้ในอนาคตบางคณะหรือสาขาวิชาต้องถูกปิดตัวลงไป มันได้นำมาสู่การผลิตบัณฑิตที่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน

4.1.4 ปัจจัยด้านระบบเศรษฐกิจ

อย่างที่เคยกล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ “วัคซีน” ยิ่งประชาชนได้รับวัคซีนเร็วเท่าไร การท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศร่วมกับการส่งออกก็จะกลับไปสู่ระดับเดิมได้เร็วมากขึ้นเท่านั้น ปัญหาการหดตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศเกิดขึ้นมาก่อนที่การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะระบาดครั้งแรกเมื่อต้นปี 2563 จากการคาดการณ์ที่ว่าจะขยายตัวอยู่ที่ประมาณ 3-4% แต่ผลลัพธ์กลับตรงกันข้าม ผลกระทบจากการหดตัวของการท่องเที่ยวและการส่งออก ส่งผลให้รายได้ของธุรกิจและการจ้างงานภายในประเทศลดลง ซึ่งการจ้างงานส่วนใหญ่จะอยู่นอกภาคการเกษตรและนอกภาครัฐ บัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาการจัดการ การโรงแรม หรือการท่องเที่ยวต่างเผชิญกับการตกงานหรือถูกยกเลิกการว่าจ้างลง อันเนื่องมาจากการหายไปของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของประเทศ ธุรกิจโรงแรมและที่พักต่างต้องปิดตัวลงไปมากมาย และปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งที่เป็นเครื่องตอกย้ำถึงความไม่แน่นอนในชีวิตของนักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่นั้นคือการที่ไทยไม่ได้เข้าร่วมโครงการจัดสรรวัคซีนจากทางโคแวกซ์ตามที่เคยกล่าวไปหลายครั้งก่อนหน้านี้ มันยังทำให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากต่างประเทศลดน้อยลงไปอีก ส่งผลได้จากการที่อุตสาหกรรมการผลิตหลายแห่งเริ่มทยอยย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านอย่าง “เวียดนาม”

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับ 5 บาดแผลทางเศรษฐกิจทั้งการอยู่ในสถานะหนี้สูง การลงทุนที่ลดต่ำลง การเสื่อมของมูลค่าทุน การครอบครองกิจการแบบควบคุมกิจการ และความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะอย่างหลังที่เป็นปัญหาที่ก่อตัวขึ้นมาในสังคมไทยมาเกินกว่าครึ่งศตวรรษ การที่ธุรกิจรายเล็กที่ไม่มีเงินทุนมากพอต่อการอยู่รอดในวิกฤตการณ์ครั้งนี้จำเป็นต้องถูกควบรวมเข้ากับธุรกิจรายใหญ่ เกิดเป็นการกระจุกตัวของทุน การ

แข่งขันภายในประเทศก็ลดลง ไม่เกิดการจ้างงาน จึงกลายมาเป็นสาเหตุที่ว่าทำไมถึงมีบัณฑิตว่างงานตกค้างกว่าเกือบ 1 ล้านราย ระบบการศึกษาที่ไม่ได้มุ่งเน้นให้เหล่าบัณฑิตจบออกมาเป็นผู้ประกอบการจึงไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ก่อให้เกิด “ภาวะปริญญาสิ้นตลาด” อย่างที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยในปัจจุบัน

4.1.5 ปัจจัยด้านรัฐสวัสดิการ

ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าระบบรัฐสวัสดิการในประเทศยังไม่แข็งแรงพอที่จะโอบอุ้มประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม “บัณฑิตจบใหม่” ที่กำลังจะเผชิญกับการว่างงานในอนาคตอันใกล้นี้ โครงการต่างๆ ที่ทางภาครัฐได้ประกาศใช้นั้นก็เป็นเพียงการช่วยเหลือในระยะสั้นด้วยวงเงินที่จำกัด และมีประชากรอีกหลายกลุ่มที่ไม่ได้รับสิทธิ์นั้น อย่างที่ทราบกันดีว่าในสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี 2475 ได้มีการเสนอแนวคิด “รัฐที่ประกันความผาสุกของประชาชนในแบบระบบรัฐสวัสดิการ” แต่กลับไม่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มอำนาจเก่า และตลอดเรื่อยมาหลังจากนั้นประเทศไทยก็เผชิญกับการรัฐประหารมานับครั้งไม่ถ้วน ซึ่งประเด็นที่กำลังจะพูดถึงนี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้แนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการไม่เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบเสียที ในความเป็นจริงประเทศไทยเคยมีบทเรียนจากวิกฤติต้มยำกุ้งมาแล้วเมื่อปี 2540 จนรัฐบาลชุดต่อมาเริ่มรื้อฟื้นแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการขึ้นมาใช้อีกครั้ง แต่ปัญหาการทำให้รัฐประหารโดยกองทัพก็ได้มาเป็นตัวจุดรั้งแนวคิดนี้ไม่ให้เดินหน้าอย่างสมบูรณ์อีกครั้ง

4.1.6 ปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมือง

แม้ในปัจจุบันกระแสข่าวลือเรื่องการรัฐประหารจะเงียบหายไปแล้ว แต่เมื่อมองจากผลกระทบของการทำรัฐประหารในครั้งล่าสุด ประเทศไทยสูญเสียโอกาสที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำของอาเซียน ปัจจัยหลักมาจากการที่นักลงทุนทั้งภาคเอกชนและต่างประเทศพากันทยอยถอนการลงทุนออกจนเกือบหมด ซึ่งจากเดิมจะอยู่ที่ประมาณปีละ 2 ล้านล้านบาท อีกทั้งความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวก็จะลดลงเมื่อเกิดการรัฐประหารไม่ว่าจะประเทศใดก็ตาม เมื่อไม่เกิดการลงทุนก็ไม่เกิดการจ้างงาน การรัฐประหารจึงเป็นสิ่งที่ประชากรในตลาดแรงงานไม่ต้องการให้เกิดขึ้น และถึงแม้รัฐบาลชุดปัจจุบันจะมาจากการเลือกตั้งแล้วก็ตาม แต่ประชาคมโลกก็ยังจับจ้องมายังเรื่องระบบความยุติธรรมในประเทศไทยอยู่ดี เนื่องจากในช่วงที่รัฐบาล คสช.ปกครองประเทศได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ขึ้นมาท่ามกลางกระแสการรณรงค์ไม่รับร่างหรือที่เรียกกันว่า “Vote No” จนทำให้มีผู้ที่ออกมาเคลื่อนไหวมากมายถูกจับกุมดำเนินคดี จากที่กล่าวมาจึงสามารถเข้าใจได้ว่า “การทำรัฐประหาร” นอกจากจะเป็นตัวจุดรั้งการเจริญเติบโตของประเทศแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติใจเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศอีกด้วย ยิ่งในยุคปัจจุบันที่โลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยความเชื่อมั่นจากนักลงทุนต่างประเทศที่จะเข้ามาพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีเพื่อการผลิต จำหน่าย และส่งออก ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาที่กำลังจะจบ

ออกไปสู่ตลาดแรงงานเกิดความกลัวและวิตกกังวลเป็นอย่างมากต่อสถานการณ์ในประเทศที่ยังคงได้รับผลกระทบมาจากวิกฤตการณ์ COVID-19 อยู่อย่างต่อเนื่องจนส่งผลให้มีบัณฑิตจบออกมาตกงานเป็นจำนวนมากนั่นเอง

4.1.7 สรุปแนวคิดจิตได้นักที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ตัวอย่างผลงานของ เอ็ดวาร์ด มุนช์ (Edvard Munch) อย่าง “The Scream” หรือ “The Third of May 1808” ของฟรานซิสโก โกยา (Francisco Goya) ศิลปินชาวสเปนผู้เลื่องชื่อ สามารถอธิบายได้ผ่านแนวคิดจิตได้นักของทั้งฟรอยด์และ Jung ที่พูดถึง “แรงจูงใจ อารมณ์ที่ถูกเก็บกด ความรู้สึกนึกคิด ความฝัน ความทรงจำ ฯลฯ” ที่ถูกกดทับมานานเพื่อรอวันปะทุ เปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง (Freud’s Iceberg) ในส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำ ไม่ต้องแสงแดดและไม่ปรากฏแก่สายตาโลก อย่างภาพวาด “The Scream” ที่มุนช์พยายามจะบอกเล่าประสบการณ์ในขณะที่เขากับเพื่อนอีกสองคนกำลังเดินเล่นอยู่บนสะพาน และทันใดนั้นเขาก็ได้ยินเสียงกรีดร้องที่บาดลึกหัวใจจนทำให้ตัวเขานั้นแทบเป็นบ้า เราสามารถสังเกตได้จากสีหน้าท่าทางของตัวละครที่อยู่ภาพวาดบวกกับบรรยากาศรอบๆ ที่ให้ความรู้สึกบ้าคลั่งและน่าหวั่นวิตก การแสดงออกทางสีหน้าของตัวละครยิ่งทำให้เรารู้สึกถึงอารมณ์ในตอนนั้นของมุนช์ว่ามันเลวร้ายเพียงใด และภาพต่อมาอย่าง “The Third of May 1808” ที่ตัวศิลปินพยายามจะใส่แสงที่ตัดกันอย่างรุนแรงเพื่อนำเน้นถึงความรู้สึกตกเป็นเป้าความรู้สึกหวาดกลัวของตัวละครในภาพวาด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทหารของนโปเลียนกำลังจะทำการสังหารหมู่ประชาชนชาวสเปนเมื่อปี 1808

ถึงแม้ในยุคต่อศิลปะแนวเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Expressionism) จะเริ่มผสมผสานกับศิลปะแนวนามธรรม (Abstract) จนภาพที่วาดนั้นเริ่มหลุดจากกรอบของความเป็นจริง แต่สิ่งที่ศิลปินต้องการสื่ออย่าง “อารมณ์ ความรู้สึก สำนึกคิด หรือประสบการณ์ส่วนตัว” ไม่ได้จางหายไปแต่อย่างใด เพียงแต่ปรับเปลี่ยนลักษณะของรูปทรง รูปร่าง และองค์ประกอบภายในผลงานเท่านั้น ซึ่งศิลปินในลัทธินี้ต่างได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มศิลปินหัวก้าวหน้าอย่าง “อว็อง-การ์ด (Avant-Garde)” ที่ย้ายมาตั้งรกรากในประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ปะทุขึ้นในยุโรป

ภาพที่ 4.1 The Persian Jacket

(Isabelle Hammer, 2019: online)

4.1.8 สรุปแนวคิดสัญลักษณ์วิทยาต่อผลงานศิลปะ

ความหมายที่แฝงอยู่ในผลงานศิลปะมีความแตกต่างจาก “คำ” ที่ต้องอาศัยการร้อยเรียงพยางค์ตามหลักไวยากรณ์ คำๆ นั้นจึงจะมีความหมาย แต่สิ่งที่ใกล้เคียงกันนั้นคือ “คำหนึ่งคำอาจมีความหมายที่หลากหลาย” เช่นผลงานศิลปะที่เหล่าศิลปินเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ตีความตามระดับความรู้ของแต่ละคน ศิลปะจึงเป็นสิ่งที่ไม่มีผิด ไม่มีถูก ศิลปะเป็นเรื่องของการแสดงออก (Expression) การจะสื่อสารอะไรบางอย่างลงไปในงาน ศิลปินมักอาศัยภาพแทนความหมาย (Visual Representation) ในการแฝงนัยยะที่ถูกซ่อนอยู่ในผลงานนั้นๆ อย่างในผลงาน “The Third of May 1808” ของฟรานซิสโก โกยา (Francisco Goya) ที่พยายามจะนำเสนอให้เห็นถึงความโหดร้ายและสะท้อนอารมณ์ของการสังหารหมู่ประชาชนโดยเหล่าทหารจากกองทัพของนโปเลียนที่บุกเข้าโจมตีสเปนในปี 1808 ระหว่างสงครามคาบสมุทร (Peninsular War) ในภาพวาดปรากฏเป็นชายคนหนึ่งกำลังสองมือชูขึ้นเหนือหัวคล้ายกับยอมจำนน แต่ในขณะเดียวกันเขาก็มีท่าทางราวกับพระเยซูกำลังถูกตรึงกางเขน อีกทั้งบนมือขวาของเขายังปรากฏร่องรอยที่ดู

คล้ายกับรอยแผลศักดิ์สิทธิ์ (Stigmata) ซึ่งดูเหมือนกับว่า “โกยากำลังเปรียบเทียบการสังหารหมู่ครั้งนี้กับการพลีชีพเพื่อไถ่บาปให้มวลมนุษย์ของพระเยซู” ข้อความกำลังจะอธิบายนัยยะบางอย่างที่โกยาซ่อนไว้โดยใช้ภาพแทนความหมายของตัวละครผู้ชายที่กำลังชูมือ ซึ่งถูกนับว่าเป็นวัตถุ (Object) ที่ตัวศิลปินต้องการสื่อความหมายไปในทางอื่นๆ ด้วยหลักการเหล่านั้นจึงทำให้ภาพวาด “The Third of May 1808” สามารถตีความได้สองทางทั้งความโหดร้ายการสังหารหมู่หรือการไถ่บาปของพระเยซูนั่นเอง

จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทยทั้งเรื่องระบบการศึกษาที่ยังติดอยู่ในค่านิยมเดิมๆ ความเป็นรัฐสวัสดิการที่ไม่สมบูรณ์ และเสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคง โดยมีปัจจัยเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มาเป็นตัวเร่งเร้าให้ความกังวลเกี่ยวกับชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาก่อตัวขึ้นในความคิดของพวกเขา ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติที่พูดถึงประเด็นที่มาและสาเหตุของความกลัวเหล่านั้นโดยอาศัยการเล่าเรื่องในแนวเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) บวกกับสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยต้องการจะสื่อสารออกมาให้ผู้ชมโดยทั่วไปได้เข้าใจถึงระบบโครงสร้างของสังคมและปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเกินกว่าครึ่งศตวรรษ อีกทั้งยังผสมผสานกับความร่วมสมัยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคมเพื่อความใหม่ของเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการจะสื่อ

บทที่ 5

แนวทางผลงานและศิลปะที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาในหัวข้อ “ความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ในครั้งนี้ได้นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานสื่อแอนิเมชัน 3 มิติเรื่อง “The Dark Ages” ที่พูดถึงปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทย โดยมีปัจจัยเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มาเป็นตัวเร่งให้ความกลัวเหล่านี้ก่อตัวเร็วขึ้น ซึ่งในกระบวนการนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสืบค้นจากผลงานของศิลปินมากมายในเรื่องของแนวคิด องค์ประกอบ และอารมณ์ของผลงาน โดยมีผลงานดังนี้

5.1 ผลงานที่เกี่ยวข้อง

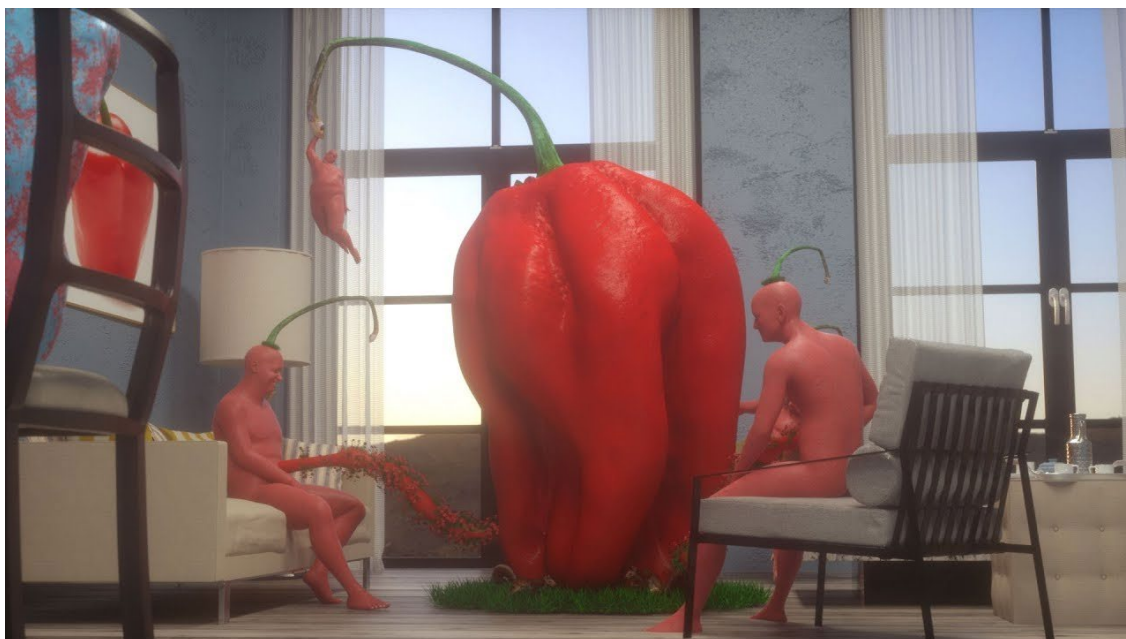
5.1.1 ชื่อผลงาน : Earth & Moon, Pepper และผลงานอื่นๆ

ชื่อศิลปิน : Brian Tessler และ Jon Baken

ภาพที่ 5.1 Earth & Moon

(Cool 3D World, 2017: online)

ภาพที่ 5.2 Pepper

(Cool 3D World, 2019: online)

แนวคิดและลักษณะผลงาน

“Cool 3D World” เป็นโปรเจกต์ที่คอลแลปกันระหว่างดิจิทัลอาร์ตทิสนามว่า “ไบรอัน เทสส์เลอร์ (Brian Tessler) และ จอน เบเคน (Jon Baken)” ที่บรูคลิน, นิวยอร์ก Cool 3D World เปรียบเสมือนพื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์ศิลปะ คนตรี และอื่นๆในรูปแบบแอนิเมชัน 3 มิติ ผลงานส่วนใหญ่ของ Cool 3D World สามารถติดตามได้ทางช่อง Youtube “Cool 3D World” และสื่อโซเชียลมีเดียอื่นๆ ยกตัวอย่างผลงานชื่อ “Chefs” ที่มียอดผู้เข้าชมมากกว่า 40 ล้านครั้ง เมื่อถูกถามว่าจะอธิบายถึงรูปแบบการทำงานของมันเป็นอย่างไรนั้น เจ้าของผลงานอธิบายเพียงว่า “มันคือการสำรวจเกี่ยวกับเรื่องเสียงและภาพวิช่วลที่ไม่มีขอบเขตที่กำหนด”

เมื่อพูดถึงเรื่องราวภายในผลงานชิ้นต่างๆ “Cool 3D World” นับว่าความแปลกประหลาดจากผลงานแอนิเมชันชิ้นอื่นๆเป็นอย่างมากตั้งแต่ “ยี่ราฟบินได้” ไปจนถึงลูกหม้ายักษ์สวมผ้าอ้อมเด็ก” เจ้าของผลงานได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การออกแบบและการค้นหาสิ่งที่มีค่า และสร้างสรรค์เรื่องราวขึ้นมาจากสิ่งที่อยู่รอบๆตัว คือสิ่งที่พวกเขาทั้งสองชอบมากที่สุด” ผลงานชิ้นต่างๆมักแสดงถึงพิธีกรรมและดนตรีประกอบที่มีความเฉพาะตัว นอกจากนี้พวกเขายังอธิบายอีกว่า “ตัวละครแต่ละตัวได้รับการใส่ท่วงทำนองและริ้มที่เน้นถึงบุคลิกและการกระทำที่เฉพาะตัวของพวกเขา” อย่างไรก็ตามเนื้อเรื่องที่สื่อออกไปมักมีความคลุมเครือ

โดยทั้งสองมีจุดประสงค์เพื่อเว้นพื้นที่ไว้ให้ผู้ชมได้ตีความถึงสิ่งที่พวกเขากำลังรับชม (Ruby Boddington, 2019: online)

ภาพที่ 5.3 Chefs

(Cool 3D World, 2018: online)

5.1.2 ชื่อผลงาน : From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’

ชื่อศิลปิน : Claude Monet, Edgar Degas และศิลปินคนอื่นๆ

ในส่วนของงานติดตั้ง (Installation Art) ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะใช้เทคนิคการฉายโปรเจกเตอร์เข้าไปยังวัตถุที่อยู่ตรงหน้า ซึ่งเทคนิคนี้เรียกว่าการ “Projection Mapping” เป็นเทคนิคที่ศิลปินมากมายในปัจจุบันนิยมใช้กัน โดยเทคนิค Projection Mapping คือรูปแบบหนึ่งของการลวงตาหรือความจริงเสริม (Augmented Reality) ด้วยการใช้ภาพเคลื่อนไหวในการสร้างพื้นผิวใหม่ สร้างระนาบใหม่ สร้างความเคลื่อนไหว และสร้างความหมายใหม่ให้กับวัตถุที่ตั้งอยู่ต่างๆ ซึ่งในประเทศไทยเองก็เคยมีการจัดนิทรรศการงานศิลปะอย่าง “From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’ ” นิทรรศการที่เปลี่ยนงานศิลปะสมัยใหม่ให้มีชีวิตด้วยภาพเคลื่อนไหว หรือ “Bodhi Theatre” นิทรรศการศิลปะดิจิทัลที่มีเป้าหมายให้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงธรรมชาติและใกล้ชิดกับวัดมากขึ้นโดยใช้เทคนิค Projection Mapping ฉายภาพเคลื่อนไหวที่ตีความจากบทสวดพาทย์ภายในโบสถ์จริงๆ ของวัดสุทธิวราราม (อายุครอปเปอร์ ฟิลล์, 2019: online)

ภาพที่ 5.4 From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’

(บ้านและสวน, 2019: online)

แนวคิดและลักษณะผลงาน

นิทรรศการนี้ได้นำเสนอผลงานของ 16 ศิลปินของศิลปะสมัยใหม่ระดับตำนานอย่าง Claude Monet, Edgar Degas, Paul Gauguin, Henri Rousseau, Henri Toulouse-Lautrec, Gustav Klimt, Paul Signac, Piet Mondrian, Amedeo Modigliani, Vincent Van Gogh, Pierre August Renoir, Juan Gris, Paul Klee, Edward Munch, Wassily Kandinsky และ Kazimir Malevich ซึ่งผลงานของศิลปินเหล่านี้ได้ถูกนำมาเสนอในรูปแบบของผลงานวิดีโอดิจิทัลฉายจากโปรเจกเตอร์ลงรอบบนผนังห้องสูง 3 เมตร (Projection Mapping) เปลี่ยนพื้นที่นับพันตารางเมตรให้กลายเป็นโลกแห่งศิลปะที่ผลงานระดับตำนานจะโอบล้อมผู้ชม สร้างประสบการณ์การเสพงานศิลป์ในรูปแบบที่แปลกใหม่ (บ้านและสวน, 2019: online)

ภาพที่ 5.5 From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’

(บ้านและสวน, 2019: online)

5.2 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 1

5.2.1 ชื่อผลงาน : Fear of Teenagers

เทคนิค : 3D Animation

สถานที่ : ออนไลน์

ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 1 เป็นผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 ภายใต้หัวข้อวิจัยเรื่อง “ความกลัวของวัยรุ่น” อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เมื่อช่วงต้นปี 2563 ทำให้ทางอาจารย์ที่ปรึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการส่งงานจากแอนิเมชันไปเป็นภาพนิ่งที่ร้อยเรียงต่อกันเป็นเรื่องราวแทน โดยเนื้อหาจะพูดถึงความกลัวที่เกิดขึ้นในหมู่วัยรุ่น (นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ซึ่งตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องจะเป็นนักศึกษาชายคนหนึ่งที่มีภูมิหลังทางจิตใจที่ย่ำแย่ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และป่วยเป็นโรคซึมเศร้า ความกลัวที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของเขาทั้งเรื่อง การเรียน ครอบครัว และอนาคตทำให้เขาคิดถึง “มิติแห่งความกลัว” ซึ่งเป็นสถานที่ๆเต็มไปด้วยความกลัวที่ฝังรากลึกในจิตใจของเขาจนไม่สามารถจะลืมได้ ทุกสิ่งอย่างที่เกิดขึ้นภายในมิตินี้ล้วนเป็นสิ่งจำลองที่จิต

ได้สำนึกของเขาสว่างขึ้นมานั้น การดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบได้รับแรงบันดาลใจมาจากฉาก “Mind Trip” ในเรื่อง Dr.Strange ของทางค่าย Marvel Studio ที่จะพาผู้ชมท่องไปตามจุดต่างๆในมิตินี้ และเป้าหมายหลักของตัวละครนักศึกษาชายคือการพาตนเองกลับไปสู่โลกแห่งความเป็นจริง ก่อนที่ตัวเขาจะถูกมิตินี้กลืนกิน ในส่วนลักษณะของตัวละครจะเน้นไปในทางการ์ตูน ซึ่งเมื่อพูดถึงความกลัวในแอนิเมชันส่วนใหญ่ มักจะเป็นแนวเรียลลิสต์โทนสีออกไปทางมืดทึบ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้โทนสีแบบร้อน (เหลือง ส้ม แสด แดง) มาแทนที่โทนสีแบบมืดทึบเพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกแปลกใหม่กับผลงาน

ภาพที่ 5.6 ผลงานศิลปนิพนธ์ “Fear of Teenagers”

สัมฤทธิ์ผลของผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 1 เป็นไปในทางลบ อันเนื่องมาจากผลงานชิ้นนี้มีเนื้อหาที่พูดถึงความกลัวในกลุ่มวัยรุ่น แต่การนำเสนอกลับกลายเป็นนำเสนอสิ่งที่คนทั่วโลกรับรู้อยู่แล้วทั้งความกลัวในเรื่องการเรียน ความกลัวในเรื่องครอบครัว และความกลัวในเรื่องอนาคต ซึ่งไม่ได้สร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่ผู้ชมแต่อย่างใด อีกทั้งตัวละครยังมีความเป็นการ์ตูนมากเกินไป โทนสีที่สว่างกลับไม่ทำให้ผู้ชมไม่เกิดความรู้สึกกลัวดังที่ผู้วิจัยปรารถนาจะให้ เป็น จึงต้องมีการปรับแก้ปีการศึกษาต่อไป

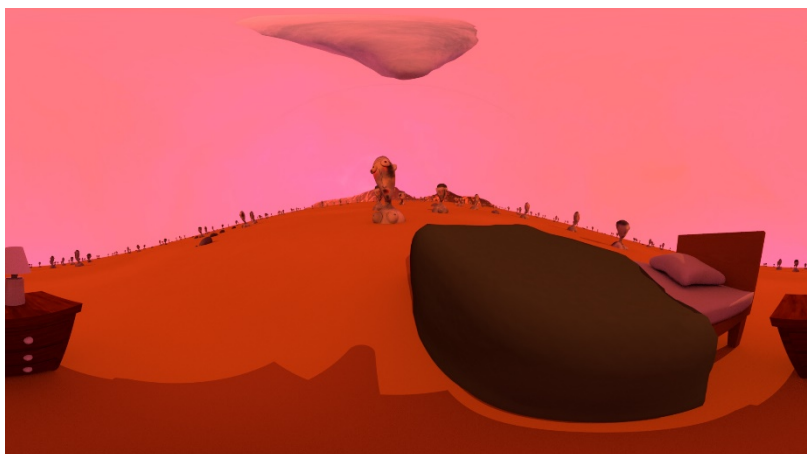
5.3 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 2

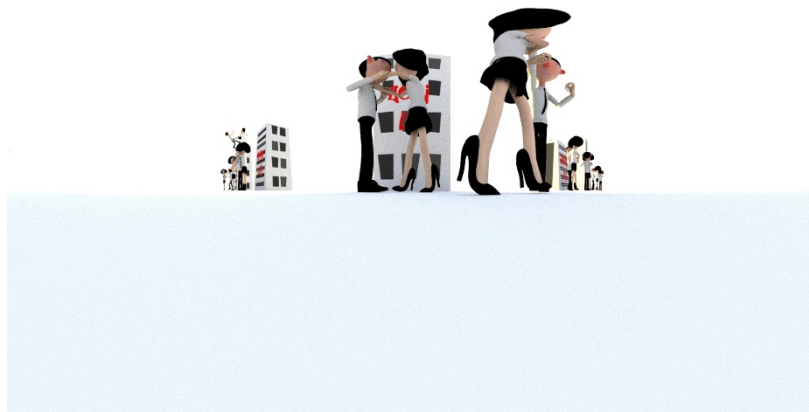
5.3.1 ชื่อผลงาน : Fear of Fear

เทคนิค : 3D Animation/VR

สถานที่ : หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 2 เป็นผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 ภายใต้หัวข้อวิจัยเรื่อง “การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ซึ่งถูกจัดแสดงอยู่ในนิทรรศการสื่อศิลปะประจำปีอย่าง “Media Arts and Design Festival 2020” เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม-1 พฤศจิกายนในปีที่ผ่านมา ครั้งนี้ได้มีการเปลี่ยนหัวข้อวิจัยเพื่อให้เนื้อหาในการศึกษามีความกระชับมากขึ้น รวมไปถึงเทคนิคที่ใช้ในการนำเสนอผลงานได้เปลี่ยนจากการนำเสนอแบบปกติไปเป็นแบบ VR โดยผู้วิจัยมีความคิดที่จะให้ผู้ชมได้สัมผัสกับประสบการณ์เหล่านั้นโดยตรงผ่านแว่นตา VR ในส่วนการดำเนินเรื่องยังคงไว้ซึ่งรูปแบบเดิมอยู่ นั่นคือการให้ผู้ชมได้ตามติดไปกับตัวละครหลัก (ตัวเรา) ที่จะท่องไปยังมิติแห่งความกลัวที่เต็มไปด้วยความกลัวที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักศึกษา และได้มีการปรับหน้าตาของตัวละครให้มีลักษณะแปลกไปจากเดิม มีการใช้โทนสีที่มีดทึบแทนที่ของสีโทนร้อนเพื่อให้บรรยากาศมันมีความน่ากลัวและกดดันยิ่งขึ้น

ภาพที่ 5.7 ผลงานศิลปนิพนธ์ “Fear of Fear”

สัมฤทธิ์ผลของผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 2 ยังคงเป็นไปในทางลบ โดยการนำเทคนิคความจริงเสมือน หรือ VR ไม่ได้ช่วยให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผลงาน ด้วยการดำเนินเรื่องที่เร็วเกินไปจนผู้ชมไม่อาจเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อออกมา จึงทำให้ผลงานศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ออกมาค่อนข้างน่าผิดหวัง จากทั้งการวิจารณ์ของคณะกรรมการและผู้ชมโดยทั่วไป ปัจจัยหลักที่ทำให้ผลลัพธ์ออกไม่น่าพึงพอใจนั้น มีส่วนมาจากเนื้อหาที่ยังคงพูดถึงสิ่งที่คนทั่วโลกรับรู้อยู่แล้ว ไม่ได้เปิดประสบการณ์การรับรู้ในด้านใหม่ๆ ให้แก่ผู้ชมผลลัพธ์จึงออกมาเป็นเช่นนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องกลับไปคิดทบทวนถึงประเด็นที่จะศึกษากันใหม่ในภาคการศึกษาหน้า ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งสุดท้าย

5.4 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

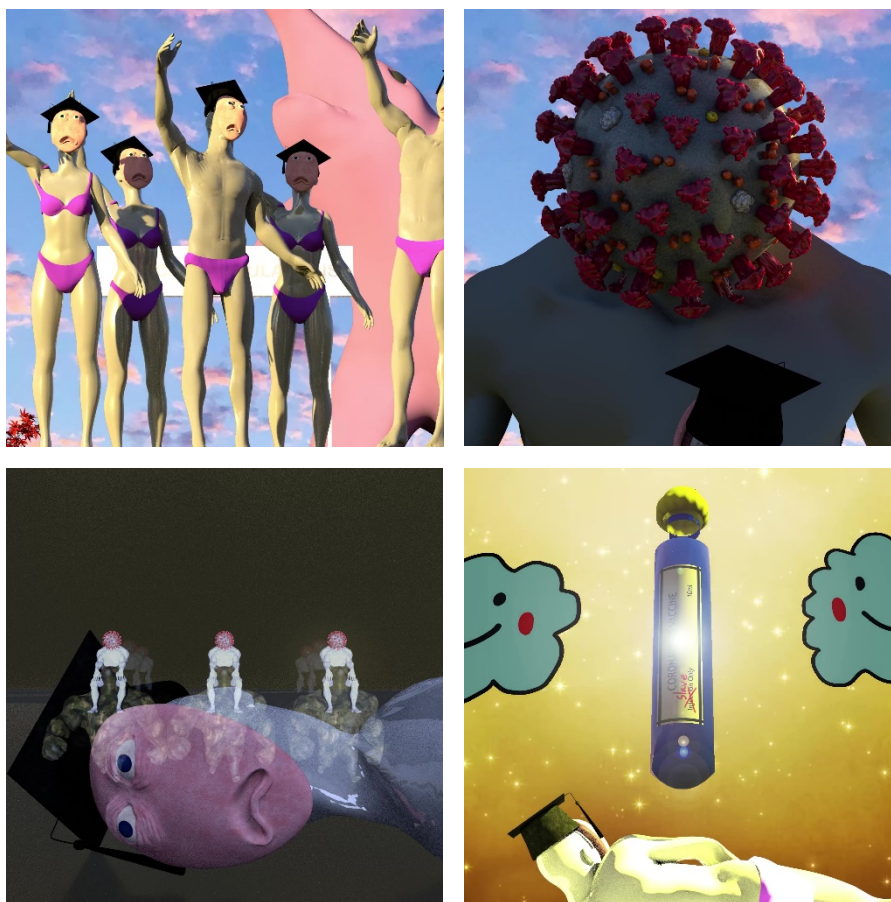
5.4.1 ชื่อผลงาน : The Dark Ages

เทคนิค : 3D Animation

สถานที่ : หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3 เป็นผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 ภายใต้วหัวข้อวิจัยเรื่อง “การศึกษาความกลัวต่อชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ซึ่งถูกจัดแสดงอยู่ในนิทรรศการศิลปนิพนธ์ประจำปีอย่าง “MADs Degree Show 2021” เมื่อวันที่ 15-18 มีนาคมที่ผ่านมา ครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการปรับแก้เนื้อหาครั้งใหญ่ทั้งในส่วนเอกสารและในส่วนตัวงาน ประเด็นหลักจะพูดถึงปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมที่หล่อหลอมให้นักศึกษาเหล่านี้เกิดความกลัวต่อชีวิตภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ยังคงระบาดอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มาเป็นตัวเร่งให้ความกลัวเหล่านี้ทวีความรุนแรง

มากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งปัจจัยทางด้านการเมืองก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้บัณฑิตจบใหม่เกิดความไม่แน่นอนในชีวิต นอกจากนี้จะเปลี่ยนเนื้อหาที่จะนำเสนอแล้วนั้น ผู้วิจัยยังได้เปลี่ยนรูปแบบของแอนิเมชันทั้งเรื่องจากในสองครั้งก่อนที่ยังคงรูปแบบการดูไปสู่แนวเรียลลิสต์ โดยใช้โทนสีทั้งสองรูปแบบทั้งแบบ “สว่างสดใสกับมืดทึบ” เพื่อสื่อถึงอารมณ์ที่แตกต่างกันในเรื่อง ด้านเทคนิคการนำเสนอ ผู้วิจัยเลือกกลับไปใช้การนำเสนอรูปแบบเดิม ดำเนินเรื่องแบบกึ่ง Narrative เป็นรูปแบบแอนิเมชันแนวอาร์ตที่ใช้แนวคิดในการสื่อสารกับผู้ชม ในส่วนการติดตั้ง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการ Projection Mapping ไปยังห้องคำที่ผู้วิจัยได้ประกอบขึ้นมา ด้านบนยังมีการแขวนโมเดลเชื้อไวรัส COVID-19 ในหลากหลายลักษณะ เพื่อให้เวลาฉายโปรเจกเตอร์จะสามารถมองเห็นการเคลื่อนไหวของแอนิเมชันบนโมเดลจำลอง และยังมีการนำเครื่องพ่นควันเทียมมาเป็นส่วนหนึ่งของงานเพื่อสร้างบรรยากาศที่ของความน่ากลัว

ภาพที่ 5.8 ผลงานศิลปนิพนธ์ “The Dark Ages”

สัมฤทธิ์ผลของผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3 เป็นไปในทางที่ดีทั้งในส่วนของเนื้อหาแอนิเมชันและการติดตั้งผลงาน โดยผลงานศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะเปลี่ยนรูปแบบของการนำเสนอผลงานใหม่ทั้งหมด เริ่มจากการเปลี่ยนเทคนิคการนำเสนอผลงานจากรูปแบบ VR ที่ผู้ชมสามารถมองเห็น

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในงานได้แบบ 360 องศา มาเป็นรูปแบบการ Projection Mapping แทน ในส่วนเนื้อหาแอนิเมชัน อย่างที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าผู้วิจัยเลือกที่เล่าในส่วนของปัญหาทางโครงสร้างสังคมไทยมากกว่าผลลัพธ์ของความกลัวเหล่านั้น อีกทั้งการติดตั้งผลงานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเพิ่มห้องคำ โมเดล COVID-19 จำลอง และควีนเทียมเพื่อให้ผลงานศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้ออกมาสมบูรณ์แบบมากที่สุด ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ท่านอื่นๆตั้งแต่การนำเสนอครั้งสุดท้ายเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะลงมือปฏิบัติในทันทีเรื่อยมาจนถึงวันจัดแสดง

บทที่ 6

สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทย

“ความกลัว” ล้วนเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเพศใด วัยใด หรือชนชั้นอะไรต่างต้องประสบพบเจออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยิ่งในสถานการณ์ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญหน้ากับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยจากวิกฤตการณ์ COVID-19 แล้วนั้น การศึกษาเรื่องความกลัวจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมีความปรารถนาจะเข้าไปสำรวจต้นสายปลายเหตุของความรู้สึกเหล่านั้นอย่างจริงจัง และกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยให้ความสนใจมากที่สุดหนีไม่พ้น “นักศึกษาที่กำลังจะจบใหม่” ซึ่งสื่อในหลายสำนักต่างตั้งฉายาให้กับเด็กกลุ่มนี้ว่าเป็น “The Unlucky Generation” ในโลกยุคปัจจุบันที่ใบปริญญาอาจไม่สำคัญเท่ากับทักษะความรู้ที่มี การแข่งขันจึงเป็นเรื่องยากสำหรับบัณฑิตจบใหม่จนเกิดภาวะ “ปริญญาสิ้นตลาด” สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของระบบการศึกษาไทยที่เน้นผลิตบัณฑิตออกมาไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน ภายในปีนี้คาดการณ์กันว่าจะมีบัณฑิตตกงานมากถึง 5 แสนราย ซึ่งยังไม่แนับรวมจากปีก่อนหน้าที่ว่างงานสะสมอยู่อีก 4 กว่าแสนราย หลายธุรกิจและกิจการต่างทยอยกันปิดตัวหรือลดจำนวนพนักงานลงเพื่อลดภาระด้านค่าใช้จ่ายภายในบวกกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในประเทศที่แม้ยอดผู้ติดเชื้อรายวันจะลดลง แต่ปัญหาด้านจำนวนวัคซีนที่นำเข้ามากกลับสร้างความไม่มั่นคงแก่ชีวิตของประชาชนอีกจำนวน อย่างที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยไม่ได้เข้าร่วมโครงการโคแวกซ์ (COVAX) ที่จะทำหน้าที่จัดสรรวัคซีนให้แก่ 180 ประเทศทั่วโลกในอัตราส่วนที่เท่าเทียมและทั่วถึง แต่เลือกที่จะนำสูตรของแอสตราเซนeca (AstraZeneca) มาผลิตเอง 26 ล้านโดส และนำเข้าจากจีนอีก 2 ล้านโดส (หนึ่งคน 2 โดส) จากประชากรทั้งสิ้น 66 ล้านคน จะได้รับวัคซีนเพียงแค่ 14 ล้านคนเท่านั้น ถึงแม้รัฐบาลจะเปิดเผยว่ากำลังเจรจาซื้อเพิ่มอีก 35 ล้านโดสก็ตาม มันสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาลที่เอื้อต่อกลุ่มนายทุนในประเทศมากเกินไป และเมื่อไม่นานมานี้ก็เพิ่งจะมีกระแสข่าวลือเรื่องการรัฐประหาร ก็ยิ่งทำให้โอกาสที่บัณฑิตเหล่านี้จะมีอนาคตที่ดีนั้นดับมืดลงไป ชีวิตหลังสำเร็จการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนสำหรับพวกเขาไปโดยปริยาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความกลัวกับปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทย สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยเหล่านี้ทั้งเรื่อง ระบบการศึกษา ระบบรัฐสวัสดิการ และเสถียรภาพทางการเมืองล้วนมีส่วนเข้าไปกระตุ้นให้ความกลัวที่ก่อตัวในจิตใจของนักศึกษาเหล่านี้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาอย่างยาวนาน อาจกล่าวได้ตามแนวคิดเรื่องจิตใต้สำนึกของคาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) ว่า “ความกลัวเหล่านี้เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ จากรุ่นสู่รุ่น” หรือที่เรียกว่ากระบวนการ “Archetype” มันก่อให้เกิดคำถามที่ว่า “ทำไมบัณฑิตไทยต้องกลัวการตก

งานขนาดนั้น?” จากคำถามเหล่านี้ได้นำไปสู่กระบวนการศึกษาถึงที่มาและสาเหตุของความกลัวจนกลายมาเป็นผลงานศิลปะนิพนธ์เรื่อง “The Dark Ages” อย่างที่เห็นในปัจจุบัน

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

การทำวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวกับเรื่องนามธรรมอย่าง “ความกลัว” จากประสบการณ์ควรกำหนดขอบเขตของการศึกษาว่าจะศึกษาความกลัวในรูปแบบใด? กลุ่มเป้าหมายคือใคร? และมีวัตถุประสงค์ไปเพื่ออะไร? อีกทั้งไม่ควรศึกษาว่ากลัวอะไร? แต่ควรศึกษาถึงที่มาและสาเหตุของความกลัวเหล่านั้นว่ามาจากที่ใด ประกอบขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง การทำวิจัยควรจัดสรรเวลาในการทำภาคเอกสารให้เสร็จสมบูรณ์เสียก่อน (บทที่ 1-4) จากนั้นจึงเริ่มทำในส่วนของแอนิเมชัน เพื่อที่จะได้มีเวลาในการตรวจเช็คและแก้ไขได้อย่างทันทั่วทั้งที่

บรรณานุกรม

- [1] WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. World Health Organization, 2020, last accessed: 25 ธันวาคม 2020: <https://covid19.who.int/>
- [2] What is the impact of COVID-19 on the Global Economy?. Glion, 2020, last accessed: 4 ธันวาคม 2020: <https://www.glion.edu/magazine/impact-covid-19-global-economy/>
- [3] Inder Bugarin. COVID Pandemic Leads College Student to Unemployment. SOS Children's Village International, 2020, last accessed: 4 ธันวาคม 2020: <https://www.sos-childrensvillages.org/news/covid-pandemic-leads-college-students-to-unemployment>
- [4] Thana Boonlert. COVID-19 Crisis Casts Shadow over Graduate Futures. Bangkok Post, 2020, last accessed: 4 ธันวาคม 2020: <https://www.bangkokpost.com/business/1911732/covid-19-crisis-casts-shadow-over-graduate-futures>
- [5] Yael Kent. Fighting Post-Graduation Anxiety. Psychalive, n.d. last accessed: 4 ธันวาคม 2020: <https://www.psychalive.org/fighting-post-graduation-anxiety/>
- [6] Nicole Dienst and Kelsey Johnson. The Class of 2020: Unemployed Taking on Debt and Struggling to Pay the Bills. CNBC, 2020, last accessed: 5 ธันวาคม 2020: <https://www.cnbc.com/2020/08/13/the-class-of-2020-unemployed-taking-on-debt-and-struggling-to-pay-the-bills.html>
- [7] ภาคภูมิ แสงนกกุล. อนาคตรัฐสวัสดิการไทย ในเงื่อนไขการเมืองและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป. The Momentum, 2018, last accessed: 5 ธันวาคม 2020: <https://themomentum.co/thailand-and-welfare-state/>
- [8] ยัชฐรัมย์ ธรรมบุษดี. เผด็จการกับการทำลายรัฐสวัสดิการ. Progressive Movement, 2020, last accessed: 6 ธันวาคม 2020: <https://progressivemovement.in.th/article/new-world/835/>
- [9] Vasapon Opaswatanakul. เมื่อทุกคนเจ็บหนักจาก COVID-19 “เงินเดือนให้เปล่า” จะเป็นจริงได้หรือไม่?. The Matter, 2020, last accessed: 6 ธันวาคม 2020: <https://thematter.co/social/universal-basic-income-2020/109346>

- [10] Wichapol Polpitakchai. ทำไมต้องกลัวสิ่งที่ยังไม่เคยได้สัมผัส สำรวจที่มาที่ไปของความกลัว. The Matter, 2018. last accessed: 6 ธันวาคม 2020: <https://thematter.co/brandedcontent/bmw-nurburgring/51568>
- [11] นิชากร ศรีเพชรดี. ไม่หนี ไม่สู้ สมองถูกแซ่แข็ง จากความเครียดท่วมท้นในสมองเด็ก. The Potential, 2019. last accessed: 6 ธันวาคม 2020: <https://thepotential.org/life/fight-flight-freeze/>
- [12] Lisa Fritscher. What is Fear?. Verywellmind, 2020. last accessed: 8 ธันวาคม 2020: <https://www.verywellmind.com/the-psychology-of-fear-2671696>
- [13] Plook Parenting. ความกลัวของเด็กแต่ละช่วงวัย. True Plook Panya, 2017. last accessed: 8 ธันวาคม 2020: <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/56204/-parpres-par-parsch-parado->
- [14] Kevin Leman. 3 Things Your Teens Fear the Most. Focus on the Family, 2018. last accessed: 8 ธันวาคม 2020: <https://www.focusonthefamily.com/parenting/3-things-your-teens-fear-the-most/>
- [15] Danielle Cassells. 7 Things Adults Fear the Most. The Odyssey Online, 2016. last accessed: 8 ธันวาคม 2020: <https://www.theodysseyonline.com/7-adult-fears>
- [16] Dave Berrv. Students Reveak Their Biggest Fear about College. College Confidential, 2020. last accessed: 11 ธันวาคม 2020: <https://insights.collegeconfidential.com/college-fears>
- [17] The Visual and Data Journalism Team. Covid map: Where have the two million deaths been?. BBC News, 2021. last accessed: 16 มกราคม 2020: <https://www.bbc.com/news/world-51235105>
- [18] Anne Dennon. Coronavirus Impacts on Students and Online Learning. Best Colleges, 2020. last accessed: 16 มกราคม 2020: <https://www.bestcolleges.com/blog/coronavirus-impacts-on-students/>
- [19] Arinya Talerngsri. Online Learning Challenges and How to Overcome Them. Bangkok Post, 2019. last accessed: 17 มกราคม 2020:

<https://www.bangkokpost.com/business/1622814/overcoming-problems-with-online-learning>

- [20] Laura Greaves. Graduating into a Pandemic: The Impact on University Finalists. Best Colleges. Prospects Luminate, 2020. last accessed: 21 กุมภาพันธ์ 2020: <https://luminate.prospects.ac.uk/graduating-into-a-pandemic-the-impact-on-university-finalists>
- [21] สยามรัฐออนไลน์. วิฤติบัณฑิตตกงาน, สยามรัฐออนไลน์. 2020. last accessed: 21 กุมภาพันธ์ 2020: <https://siamrath.co.th/n/203528>
- [22] มติชนออนไลน์. คาคปี 64 บัณฑิตจบใหม่-เก่า เตะฝุ่น 9 แสนคน วางงานอีก 2.9 ล้าน ชี้สก.ไทยยังแย่, มติชนออนไลน์. 2020. last accessed: 21 กุมภาพันธ์ 2020: https://www.matichon.co.th/economy/news_2509055
- [23] มติชนออนไลน์. ถึงคราวหลักสูตรการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลง: คู่มือการศึกษาไทยในยุคนี้กับเพชร โอสธานุเคราะห์, The Matter. 2020. last accessed: 21 กุมภาพันธ์ 2020: <https://thematter.co/brandedcontent/education-and-university/42018>
- [24] Stuart Gentle. Parental Influence on Career Choices The Deciding Factor for Young Brits, Onrec. 2019. last accessed: 21 กุมภาพันธ์ 2020: <https://www.onrec.com/news/statistics/parental-influence-career-choices-the-deciding-factor-for-young-brits>
- [25] ไทยโพสต์. TCAS รอบ 4 “เด็กลดฮวบฮาบ” ยอดสมัคร 6.1 หมื่น แต่รับ 1.2 แสนที่นั่ง, ไทยโพสต์. 2020. last accessed: 8 มีนาคม 2020: <https://www.thaipost.net/main/detail/66845>
- [26] ชเนศน์ นุ่นมัน. ยุคสุดท้ายของมหาวิทยาลัยที่ไม่ยอมปรับเปลี่ยนอะไร, Bangkok University. 2019. last accessed: 8 มีนาคม 2020: <https://www.bu.ac.th/th/bu-magazine/view/257>
- [27] อธิษฐาน จันทรกุลม. “บัณฑิตล้นตลาด” ปริศนาสะท้อนการศึกษา ถกปัญหาชี้ทางออกในอนาคต, มติชนออนไลน์. 2018. last accessed: 8 มีนาคม 2020: https://www.matichon.co.th/prachachuen/prachachuen-scoop/news_1223338
- [28] เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. ความต้องการของตลาดแรงงาน ไม่ใช่ความต้องการของประเทศ, กรุงเทพธุรกิจ. 2018. last accessed: 8 มีนาคม 2020: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/644285>

- [29] กิริฎา เกาพิจิตร, กิตติพัฒน์ บัวอุบล. “เศรษฐกิจไทย”, กรุงเทพธุรกิจ. 2021. last accessed: 8 มีนาคม 2021: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/917370>
- [30] ลม เปลี่ยนทิศ. เศรษฐกิจไทยอยู่ในอันตราย, ไทยรัฐออนไลน์. 2021. last accessed: 8 มีนาคม 2021: <https://www.thairath.co.th/news/politic/2027696>
- [31] BBC News. วัคซีนโควิด : โครงการโคแวกซ์ (Covax) ที่จะจัดวัคซีนให้กว่า 180 ประเทศคืออะไร ทำไมไทยไม่เข้าร่วม, BBC News. 2021. last accessed: 8 มีนาคม 2021: <https://www.bbc.com/thai/international-55879187>
- [32] ชูตินันท์ สงวนประสิทธิ์. TDRI ชี้ เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวช้า-โตแผ่ว ผลจากวัคซีนไม่ทั่วถึง, The Standard. 2021. last accessed: 9 มีนาคม 2021: <https://thestandard.co/tdri-indicates-the-thai-economy-is-recovering-slowly/>
- [33] ภากภูมิ แสงนกกุล. กว่าจะมาถึงแนวคิด “รัฐสวัสดิการ”. The Momentum, 2018. last accessed: 9 มีนาคม 2021: <https://themomentum.co/welfare-state/>
- [34] Post Today. กบฏรัฐสวัสดิการปลุกอันธพาลขว้าง. Post Today, 2011. last accessed: 9 มีนาคม 2021: <https://www.posttoday.com/politic/analysis/101355>
- [35] พิชัย นริพทะพันธุ์. รัฐประหารกับความเสียหายทางเศรษฐกิจ : โดย พิชัย นริพทะพันธุ์. มติชนออนไลน์, 2016. last accessed: 9 มีนาคม 2021: https://www.matichon.co.th/columnists/news_390176
- [36] ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ. หอมชาวนบ้าน: 1993
- [37] Hichem Naar. Art and Emotional. IEP, n.d. last accessed: 21 มีนาคม 2021: <https://iep.utm.edu/art-emot/>
- [38] Cascade A&E. Why Express Your Feeling Through Art?. Cascade A&E, 2018. last accessed: 21 มีนาคม 2021: <https://www.cascadeae.com/express-feelings-art/>
- [39] Thamonwan Laohakul. The Scream : เสียงกรีดร้องสุดสยองภายใต้ท้องฟ้าสีเพลิง. Medium, 2018. last accessed: 21 มีนาคม 2021: <https://medium.com/@philharmonique/the-scream-เสียงกรีดร้องสุดสยองภายใต้ท้องฟ้าสีเพลิง-2dca835f03f4>

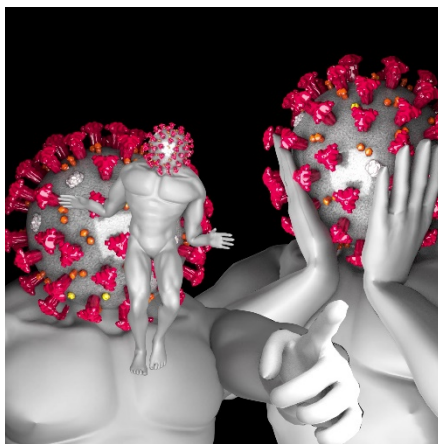
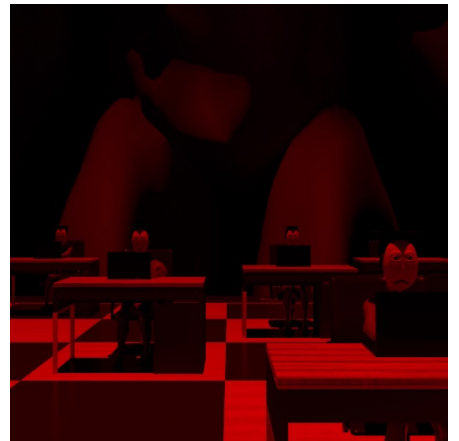
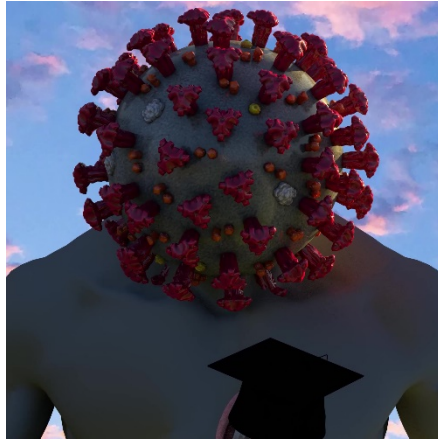
- [40] ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. ศิลปินผู้ตีแผ่ความอัปลักษณ์ของจิตใจมนุษย์และความขลาดเขลาของสังคม “ฟรานซิสโก โกยา”. มติชนสุดสัปดาห์, 2018. last accessed: 21 มีนาคม 2021: https://www.matichonweekly.com/column/article_139177
- [41] Spokedark TV. ศิลปะแบบเอ็กซ์เพรสชันนิสม์คืออะไร?. Youtube, 2019. last accessed: 22 มีนาคม 2021: <https://youtu.be/shUnR8OsWak>
- [42] ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. Abstract Expressionism ศิลปะที่สหรัฐฯใช้เป็นอาวุธยุคสงครามเย็น?. The Momentum, 2017. last accessed: 23 มีนาคม 2021: <https://themomentum.co/abstract-expressionism/>
- [43] Dr.Brian Anthony Curtin. (n.d). ศัญศาสตร์กับภาพแทนความหมาย (ผศ.ดร.เอถิง พัฒโนภาส, ผู้แปล).
- [44] Isabelle Hammer. Radical and Controversial : The Painting of Abstract Expressionism. To Schirn Mag, 2019. last accessed: 25 มีนาคม 2021: https://www.schirn.de/en/magazine/context/2019/lee_krasner/lee_krasner_abstract_expressionism_usa_new_york/
- [45] Cool 3D World. Earth & Moon. Youtube, 2017. last accessed: 25 มีนาคม 2021: <https://www.youtube.com/watch?v=ar2UyGn27RU>
- [46] Cool 3D World. Pepper. Youtube, 2019. last accessed: 25 มีนาคม 2021: <https://www.youtube.com/watch?v=-By9B6rSefk>
- [47] Ruby Boddington. Cool 3D World on It's Bizzare, Downright Disturbing Animation. It's Nice That, 2019. last accessed: 25 มีนาคม 2021: <https://www.itsnicethat.com/articles/cool-3d-world-animation-250719>
- [48] Cool 3D World. Chefs. Youtube, 2018. last accessed: 25 มีนาคม 2021: <https://www.youtube.com/watch?v=CNZQRsUQiZU>
- [49] อายครอปเปอร์ ฟิลล์. คำถามที่พบบ่อย และบทเรียน 101 ในยุคที่หันไปทางไหนก็เจอแต่งงาน Projection Mapping. The 101 .World, 2019. last accessed: 26 มีนาคม 2021: <https://www.the101.world/projection-mapping-faqs/#>

- [50] บ้านและสวน. วิจารณ์ทรรศการ From Monet to Kandinsky ภาพ-คลิปจัดเต็ม พร้อมรายละเอียดกิจกรรมเสริม. บ้านและสวน, 2019. last accessed: 26 มีนาคม 2021: <https://www.baanlaesuan.com/149185/arts/from-monet-to-kandinsky-bangkok>
- [50] บ้านและสวน. นิทรรศการ From Monet to Kandinsky ‘Visions Alive’ in Bangkok!. บ้านและสวน, 2019. last accessed: 26 มีนาคม 2021: <https://www.baanlaesuan.com/143215/arts/from-monet-to-kandinsky-visions-alive-in-bangkok>

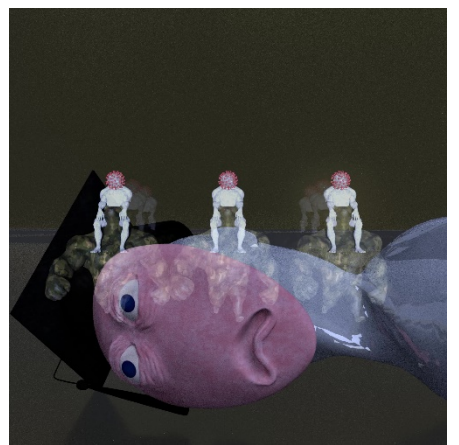
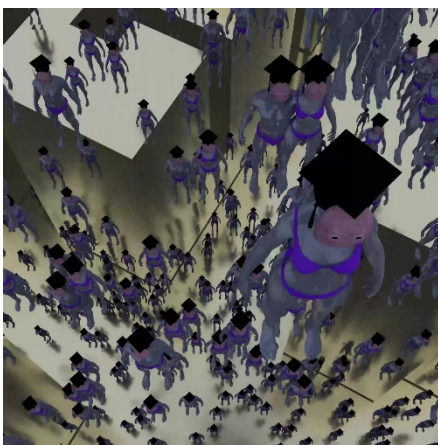
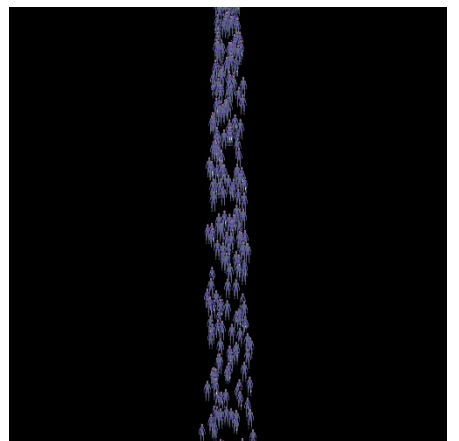
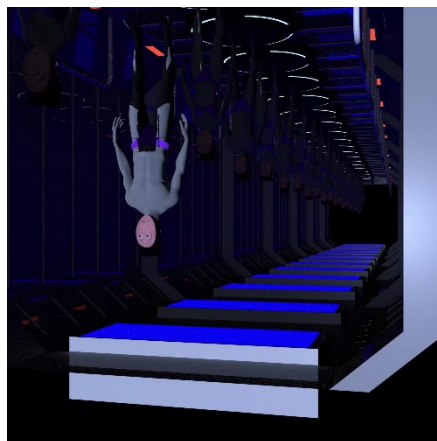
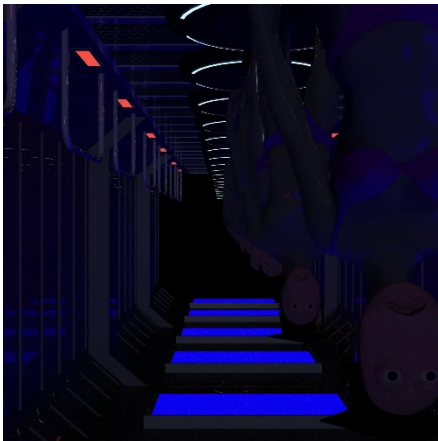
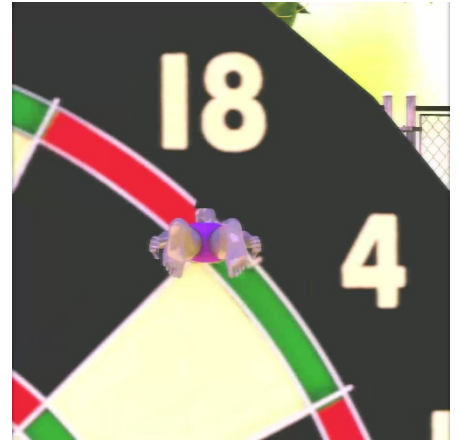
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

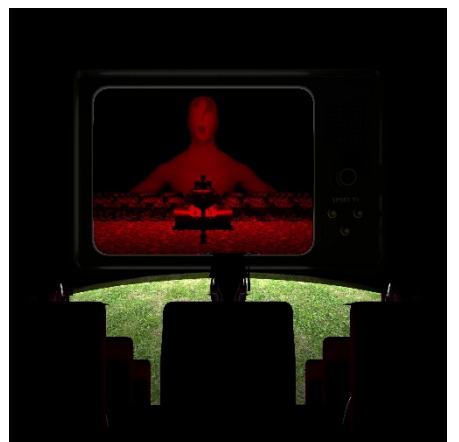
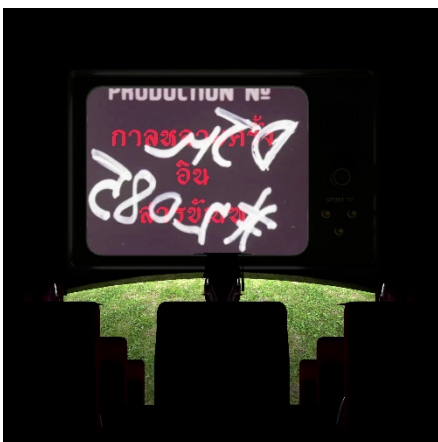
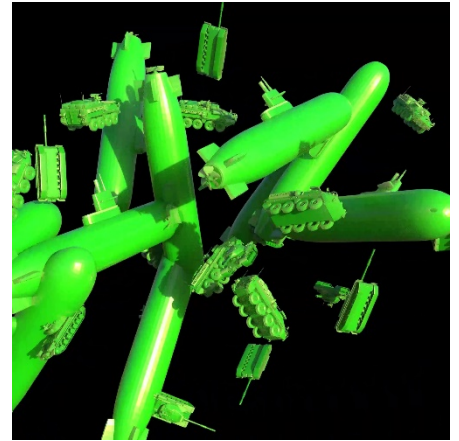
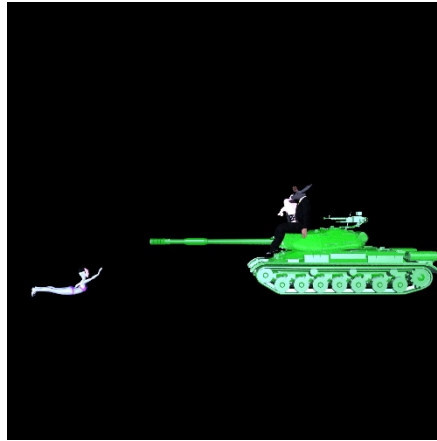
ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

ภาพ ก.1 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

ภาพ ก.2 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

ภาพ ก.3 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

ภาพ ก.4 ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งที่ 3

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นาย นัตรินทร์ ตันตระกูล

วัน เดือน ปี เกิด 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2540

ประวัติการศึกษา ปีการศึกษา 2559 มัธยมศึกษาตอนปลายวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

ปีการศึกษา 2564 ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษาและการออกแบบสื่อ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประสบการณ์ เคยเข้ารับการฝึกงานที่บริษัท พลังไร้ขีด จำกัด เมื่อเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. 2561

